SİNEMA TEKNİĞİ > 1

AMERİKAN FİLM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

RALPH S.SINGLETON

es YAYINLARI

TEŞEKKÜR

DIŞ -Okul - 1969 - Gece

David Moon'la (sanat yönetmeni) boş sıralarda oturmuş konuşuyorduk. Sinema endüstrisinde bir yer edinmeyi düşünüyorsam, önce kimi terimlerin anlamını öğrenmem gerektiğini söyleyen David'i dikkatle dinliyordum. 'Gaffer' ve 'Best Boy'u açıklamaya başladı. Bu kitap aslında o akşam doğdu. Teşekkürler, David.

"On sözcük" ile bu kitaba katkıda bulunan herkese, 'bir sözcük daha açıkla' diye musallat olduklarıma, kendi alanlarındaki sözcükleri ekleyerek bu sözlüğün eksiksiz olmasına çabalayan teknik danışman ve uzmanlara, 'son kurgu'muzu defalarca okuyan yorulmak bilmez düzeltmenlere de teşekkür etmek isterim. Herkesin adını sıralamak bir başka kitabı doldurur, bu yüzden yalnızca birkaçını yazacağım: CFI, USC Film Laboratuarı, Panavision, Academy of Motion Picture Arts & Sciences, Margaret Herrick kitaplığı ve AFI kitaplığındaki arkadaşlarımız Jim Ruxin, Bob Shure, Norman Rudman, Esq., James Turner, George Willig, Jack Jennings, Edward Plante, Dick Reilly, Barbara Rosing, Toti Levine, Paul Stubenrauch, Randy Morgan, Steve Dawson, Rob Mendel, Elizabeth Vietor, Carol MacConaugha, Patrice Klinger, Rob Newman, Mar Elepano.

Çok özel bir dosta, Lois Anne Polan'a da özel bir teşekkür. Onun kararlılığı ve üstelemesi olmasaydı, bu kitap hâlâ benim bilgisayarın hafızasında yatıyor olacaktı.

Ve tabii yayıncım (şimdi sevgili eşim) Joan E. Vietor'a da minnettarlık ve teşekkürlerimi bildirmeyi borç biliyorum.

Ralph S. Singleton

ÖNSÖZ

"An INDIE PROD with a FIVE PIC PACK is BICYCLING between his DEVELOPMENT DEAL at one STUDIO and his MOW commitment at a MAJOR WEB, hoping that when he TAKES A MEETING this afternoon, he will be able to STRIKE A DEAL with the TALENT before his first project goes into TURNAROUND." "If we finish this SCENE before lunch, we can avoid a MEAL PENALTY and have time to SCREEN THE DAILIES."

Birinci cümleyi günlük konuşmaya şöyle çevirebiliriz: "Beş filmlik bir anlaşması olan bağımsız bir yapımcı, büyük projeyi geliştirmekte olduğu stüdyo ile bir televizyon filmi yapmak için bağlantı kurduğu televizyon kanalı arasında mekik dokuyor ve stüdyo projeden caymadan önce baş oyuncularla sözleşme yapabilmeyi umuyor." İkinci cümlede ise şöyle deniyor: "Bu sahnenin çekimini öğleden önce bitirebilirsek, oyunculara ve ekibe öğlen yemeği vermekten kurtuluruz ve dün çektiğimiz bölümlerin provasını izleyebiliriz."

Her endüstri dalının kendine özgü dili, özel terimleri ve argosu vardır. Sinema endüstrisinde kullanılan her sözcüğü bu kitaba sığdırmak olanaksız, bu yüzden en çok kullanılanları seçmekle sınırladım kendimi. Gene de garip terimlerle karşılaşmayacaksınız demek değildir bu. Onaltı yıldan fazladır bu meslekte olduğum halde, "Murder your wife brick" benim için de çok yeni bir terim. Ara sıra karşılaşacağınız nüktelerden hoşlanacağınızı umarım. "Endüstri" hakkında yazarken gülümsemeden olmuyor.

Meslekten olanlar için "Filmmaker's Dictionnary", kendi alanları dışındaki terimleri anlamalarına yardımcı olacak. Öğrenciler ve sinemaya yeni başlayanlar içinse, iyi bir bilgi kaynağı olacak; böylece birisi size "kill the baby!" dediği zaman dehşete düşmeyeceksiniz. Sizden yalnızca küçük spotu söndürmenizi istediğini bileceksiniz.

İyi çekimler.

Ralph S. Singleton

Bay Singleton'un sözlüğünü Türkçeye çevirirken yalnızca onun açıklamalarını aktardım. Meslekten biri olarak kendimden eklemeler yapabilir, açıklamaları genişletebilirdim, ama o zaman kitap Bay Singleton'un olmaktan çıkardı. Yaptığım tek ekleme, bizde karşılığı olan sözcüklerin karşısına bunları koymak oldu. Birkaçının karşısına da kendi önerilerimi koydum ve sözcüklere Türkçe karşılık bulmak gibi bir iddiam olmadığından, önerilerimin ardına bir (?) işareti ekledim. Dilimizde karşılığı olmayan veya olup da benim bilemediğim sözcüklerin yalnızca açıklamalarını aktardım. Açıklamalarda (BÜYÜK HARFLERLE) yazılmış olan ingilizce sözcükler de kitabın ilgili bölümünde açıklanmıştır. Bir sözcük hem isim hem fiil olarak kullanılıyorsa, bunlar (i) ve (f) ile gösterildi.

Profesyonel bir çevirmen değilim. Yaklaşık yirmi yıl önce başlayan ve son on yılda iyice yoğunlaşan yabancı sinemacılarla işbirliği sırasında karşılaştığımız iletişim sorunları ve televizyonda izlediğim sinemayla ilgili yabancı filmlerin altyazı ve dublajlarında rastladığım komik çeviri yanlışları karşısında bu kitabı türkçeye aktarmaya sıvandım. Umarım çok fazla hata yapmamışımdır. Geleceğin sinemacılarına ve konusu sinemayla ilgili filmlerin çevirmenlerine biraz yardımım dokunabilirse, kendimi mutlu hissedeceğim..

Selçuk Taylaner

A

A AND B CUTTINIG - A-B BANT - Kurguda bir negatif kesim (NEGATIVE CUTTING) tekniği. 16 mm filmde eklerin (SPLICES) gözükmemesi için kullanılır. İlk plan (SHOT) A bobine konur, peşine, B bobine konacak planın karşılığı olarak siyah amors (LEADER) konur. İkinci plan B bobine konur ve başına, A bobindeki planın karşılığı olarak siyah amors konur. Takip eden planlar, karşılarına siyah amors gelecek şekilde dizilir. Her iki bobin, aynı ham filme (STOCK) ayrı ayrı basılır, böylece planlar, aralarında yapışma olmadan biraraya gelmiş olur. Bu işlem 35 mm film için şart değildir, çünkü kareler (FRAME), aralarındaki yapışma yerini göstermeyecek kadar büyüktür. A—B bant, 16 ve 35 mm filmde erime (FADE) ve geçme (DISSOLVE**)** yapmak için de kullanılır. Geçme veya bindirme (superpoze) (SUPERIMPOSITION) yaparken iki plan, A ve B bobinde birbirlerinin üstüne gelecek şekilde konur. İkiden fazla bindirme veya yazılar (TITLES) vs. için daha fazla bobin (C, D, vs.) kullanılabilir.

A AND B ROLLING - A-B BOBİN - (Bak. A AND B CUTTING)

'A' MOVIE ('A' PICTURE)- A FİLMİ- (Bak 'B' MOVIE)
1) Büyük bütçeli, oyuncu kadrosunda ünlü oyuncu-ların bulunduğu, ticari yönden birinci derecede yer alan sinema filmi.
2) İki film gösterilen bir salonda oynatılan ilk film

ABBY SINGER SHOT - Yapımcı argosunda, günün programında son planı belirten deyim (ör. The next shot is the Abby Singer). Deyim, Bay Singer'in yönetmen

yardımcılığı (ASSISTANT DIRECTOR) yaptığı zamandan kalmadır. Günün son planının çekimini bay Singer yönetirdi.

ABERRATION (LENS) - SAPING - Görüntünün (IMAGE) şeklinde çarpılmaya neden olan mercek hatası.

ABOVE-THE-LINE (bazen kısaltma: ATL) - ÇİZGİ-ÜSTÜ - Bir filmin bütçesi (BUDGET) iki ana bölüme ayrılır: çizgi-üstü ve çizgi-altı (BELOW-THE-LINE). Çizgi-üstü masraflar, genelde bütçedeki en pahalı kalemlerdir (hikâye, senaryo, prodüktör, yönetmen ve oyuncuların maliyeti). Çizgi-altı bölüme teknisyen, malzeme ve işçilik masrafları girer. İşçilik ücretleri genelde günlük yevmiye üzerinden hesaplanır. Ham film (RAW STOCK), yıkama ve baskı (PROCESSING), kamera malzemesi, plato (STAGE) ve diğer yapım (PRODUCTION) ve yapım sonrası (POST PRODUCTION) masraflar da bütçenin çizgi-altı bölümüne girer.

ABOVE THE TITLE - BAŞLIK ÜSTÜ - Filmin başlığından (MAIN TITLE) önce çıkan isimleri belirtir. Bunlar genelde şöyle sıralanır: dağıtımcı (DISTRIBUTOR), yapımcı / yapım şirketi (PRODUCER / PRODUCTION COMPANY), bir « yönetmenin adı » filmi, baş oyuncular, sonra filmin başlığı. Günümüzde, başlık üstü isimler giderek çoğalmakta. İ1k zamanlarda bu yer sadece dağıtımcıya, bir de belki çok güçlü bir yapımcıya (David O. Selznick, Samuel Goldwin, Dino De Laurentiis gibi) ayrılırdı. Frank Capra, adını başlık üstüne yazdıran ilk yönetmen olmuştur. (Bak. BILLING, TOP BILLING)

ABRASIONS - AŞINMA , YORULMA - Kötü veya aşırı kullanımdan dolayı kopyanın gördüğü zarar. Filmin yüzeyinde çizikler ve kazıntılar olarak gözükür.

ACADEMY AWARDS (= OSCARS) - AKADEMİ ÖDÜLÜ - ACADEMY OF MOTION PICTURE ARTS AND SCIENCES (AMPAS) tarafından film endüstrisinin çeşitli kollarında sanatsal veya teknik başarılara verilen ödül. OSCAR adı ile de bilinir. İlk ödüller 1927 yılında verildi.

ACADEMY LEADER - AKADEMİ AMORSU - Şekli ACADEMY OF MOTION PICTURE ARTS AND SCIENCES (AMPAS) tarafından belirlenen amors. Her bobinin (REEL) başına (HEAD) eklenir ve filmin başlayacağı yeri belirten, 10 ile başlayıp 2'ye inen sayıları içerir. 2 sayısının göründüğü anda duyulan bir BİP sesi, filmin başlamak üzere olduğunu belirtir. 1 sayısının olması gereken yerde film başlar. Filmlerin sinema ve televizyonda gösterimi için SOCIETY OF MOTION PICTURE AND TELEVISION ENGINEERS (SMPTE) tarafından hazırlanan yeni amorsa evrensel amors (UNIVERSAL LEADER) adı verilmiştir.

ACADEMY OF MOTION PICTURE ARTS AND SCIENCES - Davetle üye olunan Amerikan sinemacılarının onur kuruluşu. Üçbinden fazla üye; kendi alanlarına göre değişik dallarda gruplaşır (yönetmenler, oyuncular, görüntü yönetmenleri, sanat yönetmenleri, besteciler gibi). Her yıl Akademi ödüllerini belirleyip dağıtırlar. Her dal, kendi alanındaki adayları oylar, tüm üyeler de adaylar arasından en iyi filmi seçer.

ACCELERATED MOTION - DÜŞÜK KARE - Sesli film için normal hız olan 24 kare/saniye hızından düşük çalışan kamera ile çekilen hareketler, projeksiyonda, hızlanmış gibi görünür. Bunun tersine yüksek kare (SLOW MOTION) denir.

A.C.E. - American Cinema Editors sözcüklerinin kısaltılması. Amerikan film kurgucularının (EDITORS) onursal meslek kuruluşu. Üyelik, kuruluşun daveti ile olur.

ACE - 1000 vatlık Fresnel mercekli (FRESNEL LENS) spot (SPOT) lamba.

ACETATE BASE (=SAFETY BASE) - ASETAT TABAN, YANMAZ FİLM - Çabuk alev alan eski yanar filmin (NITRATE BASE) yerini alan, parlamadan yanan emniyetli film tabanı.

ACTION - Kamera önünde gerçekleştirilen olay.

ACTION ! - Bir sahnede (SCENE) hareket veya konuşma (replik) (DIALOGUE) başlatmak için yönetmenin verdiği komut.

ACTION STILL - KARE FOTOĞRAFI - Film karesinden büyütülmüş (BLOWN UP) fotoğraf.

ACTION TRACK - GÖRÜNTÜ ŞERİDİ – Müzik, konuşma ve etki bantları eklenmemiş, yalnız resimden oluşan film şeridi.

ACTOR/ACTRESS - OYUNCU - Tiyatro, televizyon gösterisi veya filmde rol oynayan kişi. Amerikan yapımı filmlerde oynayan ve sözlü rolü olan kişiler SCREEN ACTORS GUILD (S.A.G.) kurallarına göre ücret alırlar. Bant (odio veya video) kaydı amaçlı yapımlarda (PRODUCTIONS), American Federation of Television and Radio Artist (AFRTA), tiyatro yapımlarında da ACTORS EQUITY kurallarına uyulur.

ACTORS EQUITY - (Bak, EQUITY)

ACTORS TİME SHEET - Bir oyuncunun günlük çalışmasının başlayış ve bitiş saatlerinin ve yaptığı işlerin yazıldığı rapor. Oyuncu bunu her gün imzalar ve bir kopyası SAG veya AFTRA' ya yollanır.

AD - Yönetmen yardımcısı (ASSISTANT DIRECTOR) için kullanılan kısaltma.

ADAPTATION - UYARLAMA: - Hikâye, roman, kısa hikâye vd. gibi bir kaynaktan alınan senaryo (SCREENPAY).

ADDED SCENE - EK SAHNE - Bitmiş bir senaryoya sahne numaraları yazıldıktan sonra eklenen sahne. Ek sahne, numarasının yanına konan bir harfle belirtilir...(Bak. A-PAGE)

ADDITIVE PROCESS - ADITIF BASKI - Renkli film baskısı sırasında yeşil, kırmzı, mavi renkli ışıklar kullanılan baskı sistemi.

AD LIB - DOĞAÇLAMA, TULUAT - Senaryoda (SCREEN) yazılmamış, çekim anında uydurulan konuşma. (Bak. IMPROVISE, WING IT)

ADR - Automatic Dialogue Replacement sözlerini belirtmek için kullanılan kısaltma. (Bak. LOOP, DUB, ELR)

ADVENCE - AVANS – Gösterim sırasında resimle sesin eşzamanlı olması için sesin, resimden (IMAGE) önceye kaydırılacağı kare (FRAME) sayısı. Bu sayı 35 mm için 20, 16 mm için 26 karedir.

AERIAL SHOT - HAVADAN ÇEKİM - Özel bir kamera montürü (CAMERA MOUNT) kullanarak uçak veya helikopterden çekilen sahne (SCENE). (Bak. 'COPTER MOUNT, TYLER MOUNT)

AFI - 'American Film Institute' sözleri için kullanılan kısaltma.

AFM - Amerikan müzisyenler birliği (UNION) American Federation of Musicians sözleri için kullanılan kısaltma.

AFTRA - 'American Federation of Television and Radio Artists' sözleri için kullanılan kısaltma.

AGENT - MENAJER, AJANS - Devletin, müşterisini temsil etme ve onun adına kontrat imzalama yetkisi verdiği kişi veya firma. Normal menajerlik ücreti, müşterinin günlük ücretinin yüzde onudur.

AIR-TO-AIR - HAVADAN HAVAYA -Helikopter veya uçak gibi bir araçtan, başka bir uçan cismin çekimi.

ALLIGATOR CLAMPS - KROKODİL MAŞA - Çekim sırasında çeşitli cisimleri geçici olarak değişik yerlere tutturabilmek için kullanılan dişli maşa.

AMBIENCE - Bir sahnenin taşıması ve aktarması istenen ruh hali, duygu, hava.

AMBIENT SOUND - ÇEVRE SESİ - Sokak gürültüsü, kuş cıvıltısı, rüzgâr, oda sesi (ROOM TONE) gibi belirli bir mekânda bulunan normal sesler.

AMERICAN CINEMA EDITORS (A.C.E.) - Amerikan kurgucularının onursal derneği. Davetle üye olunur.

AMERICAN FILM INSTITUTE (AFI) - AMERİKAN FİLM ENSTİTÜSÜ - Enstitünün çalışmaları arasında bir film okulu, film arşivi, film koruma ve restorasyonu bulunur ve her yıl bir ödül verir.

AMERICAN SOCIETY OF CINEMATOGRAPHERS (A.S.C.) Üyeleri arasında Amerika'nın en iyi görüntü yönetmenlerinin bulunduğu onursal meslek derneği. Bu derneğin karşılığı, İngiltere'de 'British Society of Cinematographers (B.S.C.), Kanada'da Canadian Society of Cinematographers' (C.S.C.) dır.

AMORTIZE, AMORTIZATION - Bir borcun ana parasını ve faizlerini belirli taksitler halinde ödeyip azaltmak ve sonunda bitirmek. Film piyasasında, negatifin maliyeti (NEGATIVE COST) gelire fatura edilir ve borcu azaltır.

AMPAS - ACADEMY OF MOTION PICTURE ARTS AND SCIENCES sözcüklerinin kısaltılmışı.

ANAMORPHIC LENS - ANAMORFİK OBJEKTİF, SİNEMASKOP OBJEKTİF - Standard 35 mm ham film (STOCK) üzerine geniş perde (WIDE SCREEN) sistemi için çekim yapılırken kullanılan özel tür objektif.

ANIMAL HANDLER - Filmde gözüken hayvanlarla ilgilenen özel eğitilmiş ekip elmanı. Çoğu zaman özel eğitilmiş oyuncu hayvanların da sahibidir. (Bak. TRAINER, WRANGLER)

ANIMATION - CANLANDIRMA, ANİMASYON - Çizimlerin ya da üç boyutlu cisimlerin kare kare (aslında her seferinde ikişer kare) çekildiği film yapım tarzı. Bazen çizimler ve boyamalar doğrudan film şeridinin üzerine yapılır.

ANIMATION BED - CANLANDIRMA MASASI - Canlandırma kamerasıyla beraber kullanılan özel yapılmış masa.

ANIMATION CAMERA - CANLANDIRMA KAMERASI - Canlandırma sinemasında kullanılan ve her seferinde bir kare film çeken kamera.

ANIMATION CELL- ASETAT - Canlandırma kamerasıyla çekilecek resimlerin yapıldığı, yaklaşık 20x30 santim boyutlarda şeffaf asetat tabaka.

ANIMATION STAND - CANLANDIRMA SEHPASI — Canlandırma kamerasını taşıyan ve onun aşağı yukarı hareket etmesini sağlayan özel geliştirilmiş sehpa.

ANIMATOR - CANLANDIRMACI - Canlandırmada kullanılacak resimleri çizen ya da üç boyutlu cisimleri yapan sanatçı.

ANKLE - Sinema piyasasındaki ticaret gazetelerinin (TRADE PAPER) kullandığı bir terim. Bir kişinin kendi isteği ile bir projeden, bir şirketten ayrıldığını belirtir.

ANSWER PRINT - SIFIR KOPYA - Resim ve ses kalitesinin onaylanması için laboratuarın (LAB) bastığı ilk bileşik (COMPOSITE) kopya (PRINT).

ANTI-HALATION - ANTİ HALO - Film çekilirken resimde belirebilecek istenmeyen hâle ve parıltıları önlemek için negatifin (NEGATIVE) sırtına sürülen özel tabaka. Banyo (DEVELOPMENT) sırasında bu tabaka filmden ayrılır.

A-PAGE - Senaryonun yazılıp bitmiş sayfaları arasına sonradan eklenen sayfa. Bu sayfaları numaralamak için, kendisinden önceki sayfanın numarası ve bir harf yazılır: 127, 127A, 127B, 128 gibi. (Bak. BLUE PAGES)

APERTURE – AÇIKLIK – Kamera, projektör (PROJECTOR) veya baskı makinesindeki (PRINTER) objektiften geçen ışık yoğunluğunu kontrol eden objektif açıklığı. Bu açıklık, diyafram sayıları (F-STOPS) ile belirtilir ve diyafram (DIAPHRAGM) ile kontrol edilir.

APERTURE PLATE - PENCERE - Kamerada, film kızağında filmin hemen önünde bulunan içi boş dikdörtgen maske. Filmin kenarlarının ışık almasını önleyerek kareyi (FRAME) belirler.

APOCHROMATIC LENS - APOKROMATİK OBJEKTİF - Renk sapmasını (CHROMATIC ABERRATION) düzeltip, değişik dalga boyundaki ışık ışınlarının aynı noktada toplanmasını sağlayan objektif.

APPLE BOX - TAKOZ - Çekim sırasında kişiler, ışıklar, aksesuarların (PROPS) yükseltilmesi için kullanılan standard boylarda yapılmış tahta kutu.

APPRENTICE EDITOR - KURGU STAJYERİ - Kurgucu (EDITOR) ve kurgu yardımcısı (ASSISTANT EDITOR) yanında çeşitli görevler yaparak bu mesleği öğrenen kurgu kadrosu elemanı.

ARBITRATION - HAKEMLİK — Bir anlaşmazlığı, mahkeme önüne çıkarmadan çözümlemek için yapılan bir toplantı. Hakemliğe giden taraflar, anlaşmazlığın çözümü için hakemin veya hakem heyetinin vereceği karara uyacaklarını kabul ederler.

ARC - ARK - Doğru akımla çalışan, ışık yoğunluğu yüksek lamba. İki çeşidi vardır: Ayar istemeyen Xenon/MERCURY arklar, sık sık ayar gerektiren kömürlü arklar. Kömürlü arklar, gün ışığına yakın (4900 Kelvin) nitelikte ışık sağladığı için, renkli film çekiminde stüdyoda (STUDIO) gün ışığı sağlamakta veya dış çekimlerde gün ışığını desteklemekte kullanılır.

ARRANGER - ARANJÖR **-** Daha önce yazılmış bir besteyi, özgün şeklinden değişik tarzda kullanılmak üzere hazırlayan ve düzenleyen kişi. Bir bestecinin skeçlerinden yarattığı parçalar, çeşitli insan ve saz seslerine uyarlanması için orkestrasyonu yapacak kişiye verilir. Bazen aranjmanı ve orkestrasyonu, besteci kendi yapar. Pop müzik terimlerinde aranjör ve orkestrasyonu yapan, aynı kişidir.

ARRESTED, CAN'T GET - Bir işi kapamadığını belirten argo deyim. (I have gone out on six auditions this week and I can't get arrested.)

ARRIFLEX (= ARRI) – ARRİFLEKS - Film çekim kamerası markası. İlk taşınabilir sesli çekim kamerasıdır.

ART DEPARTMENT - SANAT BÖLÜMÜ **-** Bir filmin genel havasını yaratmak için yapım tasarımcısı (PRODUCTION DESIGNER) yönetiminde setleri (SETS) ve mekânları (LOCATIONS) düzenleyen ekip. Bu ekip, genellikle sanat yönetmeni (ART DIRECTOR), asistanları, set tasarımcısı (SET DESIGNER) ve teknik ressamlardan oluşur.

ART DIRECTOR - SANAT YÖNETMENİ — Bir filmin çekileceği iç ve dış dekor ve mekânların yapımı ve düzenlenmesinden sorumlu kişi. (Bak. PRODUCTION DESIGNER**)**

ARTIFICIAL BREAKEVEN - Kâr paylarının ödenmeye başlaması için bir filmin yapması gereken, miktarı önceden belirlenmiş hasılat.

ARTIFICIAL LIGHT - LAMBA IŞIĞI - Her türlü insan yapısı malzemeyle sağlanan ışık. Doğal ışığın tersi.

ASA SPEED RATING - ASA - Filmin duyar tabakasının (EMULSION) görüntü kaydedebilme gücünü (EMULSION SPEED) ölçmek için "American Standards Association -Amerikan Standartlar Kurumu" tarafından belirlenen ölçü sistemi. ASA sayısı yükseldikçe, filmin duyarlığı yükselir. ISO "International Standards Organisation – Uluslararası standartlar organizasyonu" , ASA'nın yerini almakta olan yeni sistemdir.

A.S.C. - AMERICAN SOCIETY OF CINEMATOGRAPHERS sözcüklerinin kısaltılmışı.

A-SCENE - (Bak. ADDED SCENE)

ASPECT RATIO - ÇERÇEVE ORANI – Film karesinin veya perdede gösterilen resmin yüksekliği ile genişliği arasındaki orantı. Kullanılan çeşitler:

Akademi çerçevesi:	1:1.33
Standard çerçeve:	1:1.85
Geniş Perde:	1:2.35

Televizyon çerçevesi, orantı olarak Akademi çerçevesi ile aynıdır. İnsan gözünün görme boyutları, orantısı 1:1.95'e eşit olan bir elipstir. (Bak. SCREEN, WIDE SCREEN PROCESS, CINEMASCOPE, CINERAMA)

ASSEMBLY - BAĞLAMA, KABA KURGU - Planların, senaryodaki sıralamaya göre biraraya getirildiği ilk kurgu işlemi. (Bak. ROUGH CUT, FINE CUT, FINAL CUT, EDITING)

ASSISTANT CAMERAMAN - KAMERA ASİSTANI — (Bak. FIRST ASSISTANT CAMERAMAN, SECOND ASSISTANT CAMERAMAN)

ASSISTANT DIRECTOR (Kısaltma AD.) - YÖNETMEN YARDIMCISI. (Bak. FIRST ASSISTANT DIRECTOR, SECOND ASSISTANT DIRECTOR, KEY SECOND AD, SECOND SECOND)

ASSISTANT EDITOR - KURGU YARDIMCISI - Kurgucu (EDITOR) ile çalışan, günlük iş kopyalarını (DAILIES) düzenleyen, arşivleyen, kurgu odasını (EDITING ROOM) çalışma düzeninde tutan, laboratuar sorumluları ile görüşen ve kurgucunun, kurgu dışındaki işlerle uğraşmamasını sağlayan kurgu ekibi elemanı.

ASSOCIATE PRODUCER - Her yeni yapımda belirttiği yetki ve işler değişebilen bir unvan. İş ve yaratıcılık sorumluluğunu yapımcı ile paylaşan yapımcı yardımcısına verilen ad, yapım sorumlusuna (PRODUCTION MANAGER) verilen ek bir unvan, yapıma para yatıran finansörlerden birine verilen onur payesi olabilir.

ASTIGMATISM - ASTİGMATİZM - Bir objektif hatası. Bazen diyafram kapatarak giderilebilir.

ASYNCHRONISM - NON SENKRON - Film perdede gösterilirken resim ile sesinin eşzamanlı olmaması. (Bak. IN SYNC, OUT OF SYNC, SYNCHRONIZATION)

ATMOSPHERE –
1- Bir filmin ya da sahnenin ana duygusal teması ya da havası.
2- Bir sahnedeki olaya gerçeklik duygusu katan figüranlar (EXTRAS).

ATMOSPHERE VEHICLE - Bir sahnede baş oyuncular (PRINCIPAL PLAYERS) ve yardımcı oyuncular dışındaki kişilerin yani figüranların kullandığı veya hareketsiz duran otomobil, at arabası, kamyon, motosiklet gibi taşıtlar.

AUDIO - İŞİTSEL, ODİO - Bir filmin video (VIDEO) ya da görsel kısmının tersine sesli kısmı ile ilgili her türlü şey.

AUDIT - Yapım veya dağıtımla ilgili bütün mali hesap ve kayıtların inceleme, uyuşma ve teyit edilmesi.

AUDITION - Role uygun kişiyi saptamak için adaylar arasında yapılan okuma sınavı.

AUDITOR - Bir filmin mali hesaplarını tutan, giderlerini hesaplayan kişi.

AVAILABLE LIGHT – DOĞAL IŞIK - Bu deyim, hiç bir ek ışık (ARTIFICIAL LIGHT) kullanmadan çekim yapmayı belirtir.

A-WIND - Duyar tabakası bobinin dışına gelecek şekilde sarılmış ham film.

B

BABY - (Bak. BABY SPOT)

BABY LEGS (= SHORTY, BABY TRIPOD) - KISA AYAK - Kamerayı yere yakın bir yüksekliğe yerleştirmek için kullanılan kısa sehpa (TRIPOD).

BABY SPOT / BABY KEG (= BABY) - 500-750 vat ampul kullanan spot lamba.

BACKER - Finansör. Bir gösteri ya da filme sermaye yatıran kişi.

BACKERS' AUDITION - Gösteriye sermaye yatıranlara yapılan özel gösterim.

BACKGROUND (Kısa: BG) - ARKA PLAN
1- Sahnenin, kameradan uzakta ve hareketsiz geri bölümü.
2- Bir sahnede geçen olayın arkasındaki gerçek veya yapay dekor.
3- Geri plandaki olayda veya ambiyans için kullanı-lan figüranlar.

BACKGROUND NOISE - ÇEVRE SESİ - Yapım sonrasında (POSTPRODUCTION) ses bandına eklenen ve kameranın görüş alanı dışında da olayların ve çevrenin varlığını hissettiren araba kornası, mırıltılar, tren düdüğü, saat sesi, kurbağa vıraklaması gibi sesler. (Bak. WILD SOUND)

BACKGROUND LIGHTING - (Bak. LIGHTING)

BACKING (= BACKDROP) - Bir iç dekarda kapı veya pencereden görünen, gerçek bir geri plan duygusu yaratan, elle boyanmış veya fotoğrafla yapılmış pano veya perde.

BACKLIGHT - ARKADAN AYDINLATMA - Siluet veya hâle etkisi yaratmak için bir cismi, kamera bakış açısına göre geriden aydınlatma tekniği.

BACK LOT - ARKA BAHÇE - Bir stüdyonun, dış sahneler (EXTERIORS) çekilebilen açık alanı. Burada genellikle kovboy kasabası, bir modern şehir sokağı gibi sürekli duran dekorlar bulunur.

BACK PROJECTION - (Bak. REAR SCREEN PROJECTION, PROCESS SHOT)

BACK-UP SCHEDULE (= COVER SET) - Kimi sahnelerin çekimlerinin planlandığı gibi yapılamaması halinde başvurulacak mekân ve zaman seçenekleri. Kimi zaman dış çekimler doğa şartları yüzünden engellenir. Bu yüzden, çekim planında değişik seçenekler bulunması, çalışmanın aksamamasını sağlar.

BAFFLE –
1- Bir hoparlör kutusunda sesi emerek yankılanmayı azaltıp çoğaltan ve duyulan sesin gerçeğe sadık olmasını sağlayan bölme.
2- Yüksek frekansları güçlendiren mikrofon bağlantısı.
3- Stüdyo kaydı sırasında yankılanmayı önleyen ses emici seyyar pano.
4- Bir stüdyo lambasının ışığını yöneltmek ve yoğunluğunu kontrol etmek için kullanılan kapaklar (SHUTTER).

BALANCE – DENGE –
1- Ana ışık (KEY LIGHT) ile dolgu ışığı (FILL LIGHT) arasındaki oran.

2- Konuşma, müzik ve etki şeritlerinin (TRACK) ses yoğunluğu.
3- Bir planın göze hoş görünmesini sağlayan genel düzenlemesi.

BALANCED PRINT - Renk düzeltmesi (COLOR CORRECTION) veya ton dengesi (GRADING) yapılmış baskı.

BALANCING STRIPE - Film şeridinde, manyetik ses bandının resme göre karşı tarafına kaplanmış manyetik bant. Film şeridinin her iki tarafının da eşit kalınlıkta olmasını sağlayarak bobinaj sırasında film yüzeyinin hırpalanmasını engeller.

BANANA - Kamera önünde, merkezi kameranın bulunduğu nokta olan bir daire çemberi üstünde hareket ederek sürekli net alanında olmak.

BANK (= COOPS) - Geniş bir alanı aydınlatmak için tek bir montüre yerleştirilmiş çok sayıda lamba.

BARN DOORS - LAMBA KAPAĞI - Bir lambanın ışığını yönlendirmek ve yoğunluğunu kontrol etmek için kullanılan madeni kapaklar.

BARNEY (= BLIMP) - Sesli çekim yaparken özel kamera kullanılmadığı zamanlar kamerayı içine alarak makine sesinin duyulmasını önleyen ya da aşırı sıcak, yağmur gibi koşullarda kamerayı koruyan çok iyi yalıtılmış koruyucu.

BASE - TABAN - Üzerine duyar tabaka (EMULSION) ya da manyetik kayıt tabakası kaplanan ince, şeffaf, kıvrılabilen dirençli yüzey. (Bak. CELLULOID).

BASHER - Elde tutularak veya sabit kullanılabilen, spot veya flud (FLOODLIGHT) olabilen düşük güçte lamba

BATCH NUMBER - Ham film üreticisinin bir partide ürettiği filmin üretim tarihini belirten kodu.

BATTERIES - AKÜ, PİL - Taşınabilir elektrik enerjisi kaynağı.

BATTERY BELT - BEL AKÜSÜ - Kamera operatörünün (CAMERA OPERATOR) kemer gibi beline bağlayarak serbestçe hareket etmesini sağlayan akü.

BAZOOKA - Stüdyoda köprüde (CATWALK) kullanılan lamba taşıyıcı.

BEAT - Yazarların kullandığı bir terim. Hikâyenin ana çizgisini ya da "kalp atışını" belirtir.

BELLY BOARD – HEMZEMİN BAŞLIK – Kamerayı olabildiğince yere yakın yerleştirmek için kullanılan tabla.

BELOW-THE-LINE (BTL) - ÇİZGİ ALTI - (Bak. ABOVE THE LINE)

BEST BOY -
1- Işık şefinin baş yardımcısı.
2- Set şefinin baş yardımcısı.

BG - BACKGROUND sözcüğünün kısaltması.

BIBLE RUN - Bir film yapımında her hafta sonu yapımın bütün mali dökümünün bilgisayardan alınması.

BICYCLE - Birden çok projede çalışmayı belirten terim.

BICYCLE A PRINT - Bir film kopyasını aynı gün birden çok gösterim yapabilmek için salondan salona dolaştırmak.

BILLING - Filmin yazılarında isimlerin, unvanların düzenlenmesi. Filmde çalışanların pazarlık ve anlaşmasında ücret ve pay dışında bu düzenlemenin de büyük önemi vardır. Birlik (UNION) veya sendikanın

pek çok sözleşme formunda bu düzenlemenin şartları bulunur.

BIN (= TRIM BIN) - TORBA - Kurgu odasında kurgusu yapılan film şeritlerinin içine konduğu kumaş torba. Hemen üzerinde, şeritlerin asılabileceği bir çerçeve vardır.

BINAURAL REPRODUCTION - İnsan kulağının duyuş şekline yaklaşan iki kanallı ses sistemi. Üç veya daha fazla kanallı sistemler stereofonik diye adlandırılır.

BINOCULAR VISION - Bir cismi, insan gözü gibi iki değişik noktadan görerek derinlik duygusu yaratan bakış şekli. Farklı noktalardan sağlanan iki görüntü üst üste birleşerek bakılan cismin uzaklık ve büyüklüğünün anlaşılmasını sağlar. Normal filmlerin görüntüleri iki boyutludur. Üç boyutlu denen filmler, bu derinlik duygusunu yaratmaya çalışır.

BIPACK PRINTING - Mat plan (MATTE SHOT) veya bindirme "süperpoze" (DOUBLE EXPOSURE) yapmak için uygulanan sistem.

BIT / BIT PLAYER - İki-üç satır sözü olan konuşmalı ufak rol. SILENT BIT ile karıştırmayın. (Bak. SILENT)

BLACKS - FON BEZİ - Pencere veya kapılardan sızan istenmeyen gün ışığını kesmek için kullanılan siyah kumaş. Kimi küçük dış gece planlarını gündüz çekmek için de kullanılır. Bir istisna: 'Streets Of Fire' filmi çekilirken, gece planlarını gerçekten gece çekmek çok pahalıya geleceğinden, Universal Stüdyolarının "arka bahçe"sinin büyük bölümleri perdelerle karartıldı.

BLACK TRACK PRINT - Ses bandı olmayan, sadece görüntünün basıldığı sıfır kopya (ANSWER PRINT).

BLANK - KURU-SIKI - Kurşun yerine kağıt, mantar vb. konmuş mermi.

BLEACHED OUT (= BURNT UP) - TROPOZE - Gereğinden çok pozlandığı için ayrıntıları kaybolmuş görüntü.

BLIMP - BLİMP - Kamera için magnezyumdan yapılmış, lastik ve plastik köpükle astarlanmış ses yalıtım kutusu. (Bak. BARNEY)

BLIND BIDDING - Bir dağıtımcının, salon sahibini, gösterim için filmleri seyretmeden almaya zorlaması.

BLOCK BOOKING - PAKET SATIŞ - Dağıtımcının, iyi filmlerin yanında vasat ve kötü filmleri de koyarak bir paket yapıp salon sahibini, bunları topluca almaya zorlaması.

BLOCKING - Oyuncular ve / veya kamerayla bir sahnenin düzenini planlamak.

BLOOM - Kameranın görüş alanı içindeki cam yüzeyleri, parlamasını önlemek için özel bir madde ile kaplamak. (Bak. DULLING SPRAY)

BLOOP –
1- Mıknatıslanmış bir kesici ile manyetik ses bandında yapılan bir ekleme sonucu ek yerleri geçerken hoparlörden duyulan ses.
2- Optik ses bandında ek yerine vurulan üçgen zımba veya özel boya ile (Blooping ink) ek yerine yapılan boyama. İşlem hem Blooping, hem de DE-blooping diye adlandırılır.

BLOOPER –
1- Genellikle büyük bir su tankından oluşan ve sette su baskını yaratmak için kullanılan özel etki (SPECIAL EFFECTS) aracı.
2- Yanlış söylenen bir replik, kaçırılan bir antre.

BLOW-UP - AGRANDİSMAN, BÜYÜTME - Optik basıcıda (OPTICAL PRINTER) büyütme. Genellikle 16 mm negatiften 35 mm kopya basmak için yapılır. (Tersi REDUCTION PRINT - REDÜKSİYON, KÜÇÜLTME)

BLUE PAGES - MAVİ SAYFA - Bitmiş ve yapım ekibine dağıtılmış bir senaryoda yapılan değişiklikleri gösteren veya sonradan eklenen sayfalar. Düzeltmelerin tarihini taşıyan ve ilki mavi, sonrakiler pembe vb. renkli sayfalara yazılır. (Bak. COLOR CODING)

BLUE-SCREEN SHOT - BLU SKRİN, BLU BAKS, MAVİ PERDE - Çeşitli sinema hileleri yapmak için kullanılan teknik.

'B' MOVIE (= B PICTURE) –
1- Küçük bütçeli, kısa sürede çekilen ve kadrosunda yıldız oyuncular bulunmayan film.
2- İki film oynatılan bir salonda gösterilen ikinci film.

BNC - Mitchell firmasının ürettiği bir kamera tipini belirten 'Blimped Noiselss Camera' (gürültü çıkartmayan kamera) sözlerinin kısaltması.

BO - BOX OFFICE sözcüğünün kısaltması.

BODY FRAME / BODY BRACE - Elde çekim yaparken kameranın, kameramanın gövdesinden destek aldığı STEADICAM veya PANAGLIDE gibi araçlar.

BODY MAKE-UP ARTIST - VÜCUT MAKYAJCISI - Birliğin (UNION) kurallarına göre makyajcı, bir oyuncunun başının tepesinden göğüs kemiğinin ucuna, parmak uçlarından dirseğine kadar olan kısımlara makyaj yapar. Geri kalan kısımlar, vücut makyajcısının sorumluluğuna girer.

BOMB - Başarısızlık. HİT'in tersi.

BOOM - BUM - Olayı akıcı ve sürekli bir hareketle izleyebilmesi için ucuna bir kamera veya bir mikrofonun yerleştirildiği, ağırlık dengesi yapılmış madeni uzun kol.

BOOM OPERATOR - BUM OPERATÖRÜ - Mikrofon bumunu kullanan ses ekibi elemanı.

BOOM SHOT (= CRANE SHOT) - Özel bir vincin ucuna yerleştirilerek hareket ettirilen ve görüş açısı sürekli değişen kamerayla yapılan çekim.

BOOSTER - Voltajı yükselterek lambaların ışık gücünün artmasını sağlayan araç.

BOOSTER LIGHT - Dış gün çekimlerde gölgeleri aydınlatarak ayrıntıların görünmesini sağlayan ark lambası.

BOUNCE BOARD - (Bak. REFLECTOR)

BOX OFFICE - GİŞE, GİŞE HASILATI
1- Sinema salonlarında bilet satın alınan yer.
2- Bir filmin bilet satışlarından sağlanan gelir.
3- Potansiyel bir gelir sağlama şansı olan unsur (Robert Redford iyi bir BOX OFFICE olarak kabul edilir.)

'B' PICTURE - (Bak. B MOVIE)

BOX RENTAL (= KIT RENTAL) - Bir ekip elemanına, kişisel malzemesinin yapım sırasında kullanımı için günlük veya haftalık ödenen ücret. (Makyaj malzemesi, saç yapımı malzemesi gibi.)

BREAKAGE - Bir televizyon yayın ağı şirketinin, bir oyuncu için yapım şirketine fazladan ödediği para.

BREAK A LEG - İyi şans dilemek için kullanılan argo deyim. Birine iyi şans dilemenin uğursuzluk getireceğini kabul eden bir bâtıl inanıştan kaynaklanır.

BREAKAWAY - Şişe, iskemle, pencere gibi çekim sırasında kırılıp dökülmesi için özel hazırlanmış aksesuar (PROPS).

BREAKDOWN (= SCRIPT BREAKDOWN) - DÖKÜM
1- Yapım yönetmeni (PRODUCTION MANAGER) ya da yönetmen yardımcısının yaptığı, çekim senaryosundaki her bir unsurun teker teker belirtildiği ayrıntı döküm tarzı. Bu unsurlar, yapımı en etkin ve ekonomik yönden gerçekleştirecek şekilde yeniden düzenlenir.
2- Senaryo danışmanının (SCRIPT SUPERVISOR), senaryonun zamanlaması (TIMING) hakkında hazırladığı ayrıntılı rapor.
3- Kurgunun başlangıcında filmin bağımsız bölümlerinin ayrılması.

BREAKDOWN BOARD - (Bak. PRODUCTION STRIP BOARD)

BREAKEVEN - Bir filmin getirdiği paranın, o filmin yapımı, dağıtımı, reklamları için yapılan masraflarla eşitlendiği miktar. Filme para yatıranlar, bu noktadan sonra kârlarını almaya başlarlar.

BREATHING - Negatif filmin kamera penceresinde kıpırdamasından kaynaklanan netlik dalgalanması.

BROAD (= BROADSIDE) - Sahne ışığının kompozisyonu-nu bozmadan geniş bir alanın aydınlatılmasını destekleyen lamba. Tekleri 500—750, dubleleri 1000 vatlık ampul kullanır.

BRUTE - Bir setteki en güçlü lamba: 1 metre çapında merceği olan ve 225 amper çeken bir karbon ark.

BUCKLE - Buklenin kısalması yüzünden kamera veya projektörde filmin yığılıp sıkışması.

BUDGET - BÜTÇE - Bir filmi yapmadan önce yapımın getirebileceği her türlü harcamanın tahminini yapma çabası. Hatasız bir bütçe ancak senaryo dökümü ve yapım şeması hazırlandıktan sonra yapılabilir. Yapım sırasında her yeni bilgi gelişinde veya şartların her değişişinde bütçede değişiklik yapılması, sıkça rastlanan bir durumdur.

BUDGET FORM - BÜTÇE FORMU — Bir film yapımı için gerek duyulacak bütün unsurları, bunlara ne süreyle gerek duyulacağı, kaça mâlolacaklarını içeren ayrıntılı liste. (Bak. ABOVE THE LINE, BELOW THE LINE, PRODUCTION STRIP BOARD)

BURN-IN — Bir kişiyi, yeri veya cismi belirtmek veya konuşmaları başka bir dile çevirmek için görüntüye bindirilen başlık veya yazılar.

BURNT-UP (=BLEACHED OUT) - TROPOZE— Aşırı pozlanmış film.

BUSINESS –
1- Canlandırdığı kişiliğe renk katmak için bir oyuncunun bir sahnede yaptığı küçük hareketler. (Gemide İsyan filminde Kaptanın bilyeleri, George Raft'ın alamet-i farikası olan, elinde oynadığı gümüş dolar gibi.)
2- Sinemada çalışanların film endüstrisini belirtmek için kullandıkları sözcük. (He works in the business)

BUS TO – Stüdyo dışı mekânda çalışma gününü belirten teknik ekip (CREW) terimi. Mesai saati, mekâna gitmek için otobüse bindikleri anda başlar ve iş dönüşü otobüsten indikleri anda biter. Mekân çalışmasında fazla mesai (GOLDEN TIME) 14 saatten sonra başlar. Stüdyo çalışmasında bu süre 12 Saattir

BUTTERFLY (= SILK) - Çekim sırasında parlak güneş ışığını ve sert gölgeleri yumuşatmak için kullanılan büyük beyaz kumaş.

BUTTON - Bir sahnenin sonunda dramatik veya komik canalıcı bir durumu belirten televizyon terimi.

BUTT SPLICE - (Bak. SPLICE)

BUYER – ALICI

1- Bir filmde kullanılacak malzeme veya kostümleri bulan, satın alan veya kiralayan aksesuar (PROP) veya kostüm (WARDROBE) bölümü elemanı.
2- Bir film alıcısı, bir sinema salonunun veya salonlar zincirinin hangi filmi satın alacağına karar veren sorumlusudur.

BUZZ TRACK - Üzerinde belirsiz dip sesleri olan ve kurgucunun, konuşmalar arasındaki boşlukları doldurmasına yarayan ses bandı. Bu sesler olmadan, konuşmalar sırıtır ve yapay bir hal alır. (Bak. AMBIENCE, WALLAH)

B/W - S/B – Siyah-beyaz için kullanılan kısaltma.

B-WİND - Kamerada kullanılan ve duyar tabaka kaplı kısmı bobinin içine gelecek şekilde sarılmış ham film.

C

CABLE - KABLO, KABLOLU YAYIN
1- Elektrik akımının iletilmesinde kullanılan yalıtılmış tel.
2- Yayınlarını abonelerine kablo aracılığı ile ileten televizyon istasyonları

CABLE PULLER (= CABLEMAN) - KABLOCU - Kabloların bakımı, çalışma sırasında çalışanların bunlara takılıp yaralanmaması için düzgün yerleştirilmeleri, karmaşık hale gelmemelerinden sorumlu ses ekibi elemanı.

CABLE RUN - Enerji kaynağı (genellikle bir jeneratör) ile enerjiyi kullanacak araçlar arasında bağlantıyı sağlayan kabloların serildiği yol.

CALIBRATION - Bir objektifte net mesafeleri ve diyaframı ölçme ve işaretleme işlemi. Çekimde, birinci kamera asistanı, önceden belirlediği net noktalarına objektifi ayarlayarak kamera operatörünün kompozisyon ve kamera hareketlerine yoğunlaşmasını sağlar.

CALL- Bir sonraki gün veya geceki çekimin yapılacağı saat ve mekân. Bak. CALL SHEET.

CALLBACK –
1- Birinci elemeyi (AUDITION) geçen bir oyuncunun ikinci tur eleme için çağrılması. SAG üyesi oyuncular için CALLBACK sayısı sınırlıdır. Bu sayıdan sonraki çağrılar için oyuncuya bir ücret ödenir.
2- Çalışma günü sonunda işinin bittiği özellikle belirtilmedikçe günlük oyuncu (DAY PLAYER) için geçerli olan işe devam daveti.

CALL SHEET - Bir çekimde görev alacak kişilere, çekim gününden önce posta ile ya da elden ulaştırılan liste.

Birinci yönetmen yardımcısı (FIRST ASSISTANT DIRECTOR) kontrolünde ikinci yönetmen yardımcısı (SECOND ASSISTANT DIRECTOR) tarafından yazılan, yapım yönetmeni (PRODUCTION MANAGER) tarafından onaylanan bu listede oyuncuların, teknik ekip ve yapım ekibi elemanlarının işe başlama saati, hangi sahnelerin çekileceği, bunların çekim sırası, hangi setlerde veya mekânlarda çekilecekleri, ne gibi özel araçlar (CRANE, STEADICAM gibi) gerektiği belirtilir.

CAMEO - Bir filmde gişe hasılatını (BOX OFFICE) arttırmak için ünlü bir oyuncunun oynadığı küçük bir rol.

CAMERA - KAMERA - Objektifi (LENS), obtüratörü (SHUTTER), vizörü (VIEWFINDER), kaseti (MAGAZINE) olan film çekme aygıtı.

CAMERA ANGLE - KAMERA AÇISI - Çekim için kurulduğu yerde kameranın görüş alanı (POINT OF VIEW - POV). Kamera açıları rasgele değil, belirli amaçlarla seçilir. İzleyicinin, oyuncuları ve hareketleri nasıl göreceğini belirler, belli bir karakteri daha önemli kılmayı, belirli bir duyguyu yaratmayı, bir cismi çevreden ayırıp ona ayrı bir önem vermeyi vb. sağlar.

CAMERA CAR - KAMERA ARABASI - Hareket halinde bir aracı veya kişiyi çekmek için kamera, kameraman, yönetmen, kamera asistanı ve başka gerekli kişileri taşıyan özel yapılmış araba.

CAMERA CREW - KAMERA EKİBİ - Görüntü yönetmeni (DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY), kamera operatörü (CAMERA OPERATOR), birinci kamera asistanı (FIRST ASSISTANT CAMERAMAN), ikinci kamera asistanı (SECOND ASSISTANT CAMERAMAN), kaset doldurucudan (FILM LOADER) oluşur.

CAMERA JAM - FİLM SIKIŞMASI - Filmin perforeleri (PERFORATIONS) tambur dişlilerine (SPROCKETS) iyi oturmadığında film kendi üstüne katlanır ve mekanizmanın arasına sıkışır. Kaset göbeklerinin friksiyonları gevşekse, aynı şey kasette de olur.

CAMERAMAN (= CINEMATOGRAPHER, DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY)-KAMERAMAN,GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ Bir sahnenin ışık düzeninden sorumlu olan ve yönetmenle beraber kamera hareketini ve görüntüyü düzenleyen kişi. Bir kameramanın seçiminde aydınlatma stili ve bazen kamera hareketlerindeki becerisi rol oynar. İngiltere ve Avustralya'da LIGHTING CAMERAMAN denilen görüntü yönetmeni için bazen birinci kameraman ve kamerayı kullanan operatör için ikinci kameraman sıfatları kullanılır.

CAMERA MOUNT - KAMERA MONTÜRÜ - Bir kamerayı sehpa (TRIPOD), araba (DOLLY) veya vince (CRANE) bağlamak için kullanılan parça. Bak. FRONT CAR MOUNT, SIDE CAR MOUNT.

CAMERA MOVEMENT - KAMERA HAREKETİ - Bir film kamerasının yatay çevrinme 'pan' (PAN), dikey çevrinme 'tilt' (TILT) ve kaydırma (TRACKING) hareketleri. Yerinde yapılmış iyi kamera hareketleri, sahneye derinlik, drama ve ritim kazandırır.

CAMERA OPERATOR (=SECOND CAMERAMAN) - Görüntü yönetmeninden komut alarak kamerayı kullanan kamera ekibi elemanı. Işıklandırmanın düzenlenmesinden veya kamera hareketlerinin stilinden sorumlu değildir. Olayı çerçeve içinde tutmak, gelişen olayı takip etmek, kamera hareketlerinin amaçlı yapıldığını hissettirmekle sorumludur.

CAMERA REPORT - KAMERA RAPORU - Kamera asistanının her çekim günü sonunda yazdığı, o gün çekilen sahneleri, her plan (SHOT) için çekim (TAKE) sayısını, çekilen negatif metrajını ve çekimler için gerekli bilgileri (bas: PRINT, kötü: NG- no good gibi) gösteren liste.

CAMERA TRACKS - RAY - Maden veya ağaç raylar. Kaydırma planı (DOLLY - TRACKING SHOT) çekilirken kamerayı taşıyan araba (DOLLY) bu raylar üzerinde hareket eder.

CAN -
1- Korumak için film bobininin içine konduğu kutu. 'In the can' deyimi, bir sahnenin ya da filmin tamamlanmış olduğunu belirtir.
2- Kaydı kontrol etmek için sesçinin kullandığı kulaklık.
3- 1000 vatlık ampul kullanan dikdörtgen küçük lamba.

CANDELA (CD) - KANDELA, MUM - Bir kaynağın ışık yoğunluğunu ölçmek için kullanılan uluslararası ölçü birimi.

CAPTION (= SUBTITLE) - YAZI, ALTYAZI - Bir sahneyi, bir yeri veya zamanı belirtmek için perdede görünen açıklayıcı yazı. Konuşmaları başka bir dile çevirmek için kullanılan yazılara altyazı denir.

CARBON ARC LAMPS - ARK LAMBASI - Güçlü ışığı güneş ışığının özelliklerine yakın lamba ve ampuller.

CARRY DAY (= HOLD) - Oyuncuların ve / veya teknisyenlerin ücretlerinin ödendiği, fakat işe çağrılmadıkları gün, ücretli tatil.

CASSETTE - KASET -
1- Kullanılacak filmin aydınlıkta kameraya takılabilmesini sağlayan ışık geçirmez özel film kutusu. Bak. MAGAZINE.
2- İçinde ses veya görüntü (VIDEO) bandı bulunan özel koruyucu kutu.

CAST (i) - OYNAYANLAR - Genel olarak, bir filmde rol yapan kişiler. Bütçe (BUDGET) ve döküm (BREAKDOWN) formlarında kast, sözlü rolü olanları (SPEAKING PARTS) belirtir, figüranlar (EXTRAS) bu tanıma girmez.

CAST (f) - OYUNCU SEÇİMİ - Bir yapım için oyuncuları seçmek. Büyük bütçeli filmlerde genellikle bir oyuncu sorumlusu (CASTING DIRECTOR), bir de figürasyon (EXTRA) sorumlusu bulunur.

CAST LIST - OYUNCU LİSTESİ - Karakter / oyuncuların isim, adres, telefon numarası, menajer bağlantısını gösteren, alfabetik sırayla veya yapım şemasındaki (PRODUCTION BOARD) sıraya uygun yazılmış liste. Genel bilgi için dağıtılanların dışında yetkililere ve sendikaya gönderilen özel listelerde ücretleri de belirtilir.

CASTING DIRECTOR - OYUNCU SORUMLUSU - Bir film veya televizyon projesi için oyuncularla görüşen, ücretleri için pazarlık eden ve onları işe alan kişi veya firma. Yönetmen ve yapımcının emrindedir ve yapımcıyı temsil eder.

CATCHLIGHTS - Yakın plan çekimde bir oyuncunun gözlerinde yansıyan ışık kaynağı.

CATWALK (= RIGGING, SCAFFOLDING)-KÖPRÜ, İSKELE Lamba ve ses aygıtlarını asmak için platonun (SOUNDSTAGE) tavanına kurulmuş, üzerinde yürünebilen iskele.

CEL SIDE - TABAN YÜZÜ - Film şeridinin, üzeri duyar tabaka kaplanmamış parlak yanı. Sarıma (WIND) göre bobinin içine veya dışına gelebilir.

CELLULOID BASE - SELÜLOİT TABAN - Bir tarafı ışığa duyarlı tabaka 'duyarkat' (EMULSION) ile kaplanmış saydam taban (BASE). Kaplanmamış tarafı (CEL SIDE) parlaktır. Duyarkat kaplı yanı mattır ve negatif ham filmde (STOCK) genellikle bobinin göbeğine dönüktür. Bu taban kolaylıkla yanabildiğinden, yerine, daha emniyetli olan asetat taban (ACETATE BASE, SAFETY BASE) kullanılmaktadır.

CEMENT - KOLA, ASETON - Film parçalarını birbirine yapıştırmakta kullanılan sıvı yapıştırıcı.

CEMENT SPLICE - Bak. SPLICE, HOT SPLICE

CENTURY STAND (= C STAND) - LAMBA AYAĞI - Ufak bir lamba veya bir tek kapak (GOBO) taşıyabilen üç ayaklı sehpa.

CHANGE-OVER - ŞANJMAN - Filmin gösteriminin aralıksız sürdürülmesi için bir projektördeki bobinin sonuna gelindiğinde öbür projektörün devreye sokulması.

CHANGING BAG - ŞARJ TORBASI - Doldurucunun (LOADER) ya da ikinci kamera asistanının (SECOND ASSISTANT CAMERAMAN) aydınlık yerde kasetlere film doldurabilmek için kullandığı ışık geçirmez özel torba.

CHARACTER - KARAKTER - Bir yapımda oyuncunun canlandırdığı kişilik.

CHARACTER NUMBER - Yapım şemasında (PRODUCTION BOARD) bir karaktere verilen numara. Bir oyuncunun oynadığı sahnelerin sayısı ne kadar çoksa, karakter numarası da o kadar ufaktır. Başrol oynayan yıldızların karakter numarası bir ile beş arasındadır.

CHARACTERISTIC CURVE - Bir duyarkatın yoğunluğu ile pozlamanın ilişkisini gösteren eğri.

CHEAT - ALDATMA - Kamera açısı (CAMERA ANGLE) değiştikçe oyuncuların veya aksesuarların geri plana (BACKGROUND) göre yerlerinin değiştirilmesi. Bir oyuncunun yakın planını çekmek için yönetmen öbür oyuncuları, aksesuarları veya kamerayı, ana plandaki (MASTER SHOT) yerlerinden farklı yerlere koyar. Böylece bir oyuncu, bir mobilya parçası vb. aldatılır (cheated out of the shot).

CHECK PRINT - KONTROL KOPYASI, SIFIR KOPYA - Dup negatifin (DUPE NEGATIVE) onaylanması için laboratuarın gönderdiği sesli (COMPOSITE) kopya. Bu kopya onaylanırsa, gösterim kopyaları (RELAESE PRINTS) basılır.

CHECK THE GATE - KIZAK KONTROLÜ - Birinci kamera asistanının (FIRST ASSISTANT CAMERAMAN) görevlerinden biri. Hem objektif yuvasından, hem kamera kapağını açıp kızağa bakarak pencerede ve kızakta, görüntüde iz bırakabilecek, filmin çizilmesine yol açabilecek veya kameranın düzgün çalışmasını engelleyecek bir film parçası, toz veya çapak bulunmadığından emin olmalıdır.

CHILD ACTOR - ÇOCUK OYUNCU - 18 yaşından küçük oyuncu. Çalışma saatleri ve şartları sıkı kurallarla düzenlenmiştir. Çocuk oyuncu kullanılacağı zaman sette bir sosyal gözlemci (WELFARE WORKER / TEACHER) bulundurmak gerekir.

CHINA MARKER - YAĞLI KALEM - Film şeridine işaretler koymak için kurgucunun kullandığı yağlı yumuşak kalem. Bu kalemle konulan işaret silindiğinde iz bırakmaz ve film şeridini hırpalamaz.

CHINESE DOLLY - Kameranın, arabayla konudan uzaklaşırken bir yandan da yatay çevrinme (pan) yaptığı kaydırma planı.

CHOREOGRAPHER =DANS DIRECTOR - KOREOGRAF - Bir yapımdaki danslı gösteri (PRODUCTION NUMBER) için dans düzeni yaratan ve düzenleyen kişi.

CHROMA KEY - Videoda yapılan ve filmdeki mavi perdeye (BLUE SCREEN) benzer maskeleme işlemi. Bak. MATTE SHOT.

CHROMATIC ABERRATION - RENK SAPINCI - Objektiften geçen bütün renk ışınlarının aynı oranda kırılmayışı yüzünden oluşan görüntü bozukluğu. Örneğin, mavi ışınlar, kırmızılardan daha fazla kırıldığından, film yüzeyinin önünde odaklanırlar. Sonuç olarak görüntü bulanıkmış gibi algılanır. Bunu önlemek için objektifin en az iki mercekten oluşması gerekir. İkinci mercek, birincinin renk sapıncını düzeltir.

CINCH MARKS - Şeridin ucundan çekerek bobin sıkıştırıldığında film yüzeyinde oluşan çizikler. Bak. ABRASIONS.

CINEMASCOPE (= SCOPE) - SİNEMASKOP - 20th Century Fox'un geniş perde sisteminin adı. Özel objektifler kullanarak çekim sırasında görüntüyü yanlardan sıkıştıran, gösterim sırasında aynı oranda açan anamorfik bir sisteme dayanır. Çerçeve oranı (ASPECT RATIO) 35 mm de 1 : 2.35 , 70 mm de 1 : 2.2 dir.

CINEMATIC (=FILMIC) - SİNEMASAL, FİLMSEL - Tiyatrosal karşıtı, film yapı ve etkisini belirten sıfat.

CINEMATOGRAPHER - Bak. DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY

CINEMATOGRAPHY - Hareketli fotoğraflar sanat ve bilimi.

CINEMOBILE - Fuad Said'in, stüdyo dışı mekânlardaki çekimlerde kullanmak için 50'li yıllarda icat ettiği, bir film ekibine gerekli bütün malzemeyi alabilen taşıt. Kimilerinde giyinme odaları, duşlar ve tuvaletler bulunur.

CINERAMA - SİNERAMA - Yaklaşık 165 derece görüş açılı bir görüntüyü almak ve perdeye yansıtmak için üç kamera ve üç projektör kullanan geniş perde sistemi.

CINEX PRINTER – Renk ve tonunu kararlaştırmak için negatifin bir karesinden standard baskı ışığıyla basılan bir karenin peşine aynı kareden, değişik renk filtreleriyle de baskı yapan makine.

CINEX STRIPS (= WEDGES) - KERTELEME ÖRNEĞİ - Laboratuarın, bir önceki gün çekilen negatiflerin yoğunluğunu anlaması ve pozlandırmasını buna göre kontrol etmesi için kameramana yolladığı deney şeritleri.

CIRCLE OF CONFUSION - BULANMA HALKASI - Görüntüdeki bir noktanın net kabul edilebilecek boyutu.

CLAP STICKS (= CLAPPER, CLAPPER BOARD) - ŞAKŞAK, - Kurgucu için resim ve seste eşzaman işareti veren ve her çekimin başında kullanılan klaketin (SLATE) ses çıkaran hareketli parçası. Çekim sonunda verilen klaket başaşağı tutulur ve buna 'end slate, end marker' denir.

CLAW - GRİF - Bir kameranın duraksamalı hareket mekanizması içinde yer alan ve filmin yanındaki deliklere girerek her seferinde onu bir kare aşağı çeken madeni diş.

CLEARANCE - Bir filmde, videoda veya televizyon şovunda kullanılan ve hakları başkasına ait olan malzeme (kitap, şarkı, şiir vb.) ve mekânlar için ücret ödeyerek veya ödemeden alınan izin.

CLICK TRACK - Bir filmdeki müzikal bölüm için müzik kaydı veya beste yaparken kullanılan, üzerine bir metronomun tıkırtıları kaydedilmiş manyetik film lupu (LOOP). Kayıt sırasında tıkırtıların da kaydedilmemesi için şef bu şeridi kulaklıkla dinler. Danslı sahne çekilirken oyuncuların ritme uygun oynayabilmeleri için pleybek (PLAYBACK) yapılan müzikte bu tıkırtılar da duyulur.

CLIP (= TRIM, CUT) - PARÇA - Kurgucunun, bir plandan kesip çıkardığı kısa parça. Bak. FILM CLIP.

CLOSED SET - KAPALI SET - Stüdyo veya mekânda yapım görevlileri dışındakilere ve ziyaretçilere kapalı set. Kimi mahrem sahnelerin çekiminde sadece temel çekim görevlileri sete alınır.

CLOSE-UP - OMUZ ÇEKİMİ - Bir oyuncunun başını ve omuzlarını gösteren, yakından veya bir teleobjektifle (TELEPHOTO LENS) çekilen plan.

COBWEB MAKER - Sette yapay örümcek ağı kurmak için özel etki (SPECIAL EFFECTS) ekibinin kullandığı, lastik yapıştırıcısını ince iplikler halinde püskürten aygıt.

CODE AND RATING ADMINISTRATION OF THE MOTION PICTURE ASSOCIATION OF AMERICA - Filmleri, değişik seyircilere göre sınıflandıran kuruluş. Bak. RATING.

CODE NUMBERS - EŞLEME SAYILARI - Bir kodlama aygıtıyla resim ve ses şeritlerinin kıyısına döşenen küçük numaralar. Kurgu sırasında resim ve sesin eşzamanlı gitmesini kolaylaştırır.

COLOR BARS - RENK ÇUBUĞU - Tayftaki renklerin her birinden şeritler halindeki örneklerin yan yana dizildiği ve laboratuarın, bir filmin renkleri algılama ve yansıtmadaki yeterliğini ölçmek için kullandığı çizelge.

COLOR CODING - RENK KODU
1) Yapım şeması (PRODUCTION BOARD) çıkartmak için döküm (BREAK- DOWN) yapılırken kullanılan bir sistem. Senaryodaki her kalem (oyuncular, aksesuar, mekânlar vb.) değişik renklerle işaretlenir, sonra döküm listesine geçirilir. İkinci bir renk kodu sistemi de, yapım şemasında içleri dışlardan, günleri gecelerden ayırmak için kullanılır.
2) Bir senaryonun veya senaryodaki bir sayfanın değişiklik veya eklemelerini belirlemek için kullanılan standard sistem. İlk değişiklikten sonuncuya doğru kullanılan renk sıralaması: Beyaz, Mavi, Pembe, Sarı, Yeşil ve Altın kızılı.

COLOR CORRECTION - RENK DÜZELTME - Çekimde filtreler, laboratuarda işlemler aracılığı ile temel renklerde değişiklik yapmak.

COLOR REVERSAL INTERNEGATIVE - Bak. CRI.

COLOR TEMPERATURE - RENK ISISI - Renk ısısı, çok yüksek ısısı yüzünden ışık yayan, kuramsal olarak kusursuz bir enerji kaynağını temel alır. Isı ne kadar yüksekse, ışık o kadar mavi, ısı ne kadar düşükse, ışık o kadar kırmızıdır. Bu ısı, kaynağın ısısının santigrat derecesine 273 eklenerek bulunur ve Kelvin derecesi olarak belirtilir.

COLOR TIMER - Filmin renk dengesinin ve değerlerinin doğru ve istenildiği gibi olmasından sorumlu laboratuar elemanı. Görüntü yönetmeni ile yakın işbirliği yapar. Bak. TIMING.

COMBINED PRINT - Bak. COMPOSITE PRINT .

COMMISSARY - Stüdyo yapıları arasında yer alan lokanta.

COMPLETION BOND - Bak. COMPLETION GUARANTEE.

COMPLETION GUARANTEE - BİTİRME TEMİNATI - Bir filmin süre, maliyet ve senaryoya uygunluk gibi belirli şartlara uyarak yapılıp teslim edileceğini belirten kontrat anlaşması. Teminatçının bütçe ve ihtiyatta (CONTINGENCY) öngörülen masraflar için para temin edeceğini belirtir ve çoğu zaman bütçe ve sürenin plan dışına çıkması halinde kendisine, yapımı kontrol altına alma hakkı tanır.

COMPLETION GUARANTOR - Bak. COMPLETION GUARANTEE.

COMPOSER - BESTECİ - Bir film için müzik yazan kişi. İyi bir film müziği bestecisi, filmin görsel unsurlarına müziğiyle katkıda bulunmak gibi ender bir niteliğe sahiptir. İyi bir film müziği, izleyiciye unutulmaz dakikalar yaşatır.

COMPOSITE DUPE NEGATIVE - BİLEŞİK ÇOĞALTIM NEGATİFİ - Resim ve ses bantlarını tek şeritte eşzamanlanmış olarak taşıyan çoğaltım negatifi. Bak. DUPE NEGATIVE.

COMPOSITE MASTER POSITIVE - BİLEŞİK ANA POZİTİF - Resim ve ses şeritlerinin beraber olduğu ve çoğaltım negatiflerinin üretilmesini sağlayan ince grenli (FINE GRAIN) pozitif kopya.

COMPOSITE PRINT - BİLEŞİK KOPYA - Resim ve ses şeritlerinin tek parçada birleştiği pozitif kopya.

COMP / COMPS - DAVETİYE - Bir film gösterisi veya şova serbest girişi belirten 'Complimentary' sözcüğünün kısaltılmışı.

COMPUTER GRAPHICS - Stüdyoda yapımı ve çekimi zor veya pahalı olacağı için elektronik olarak yaratılan set veya sahne.

CONDUCTOR - ŞEF, ORKESTRA ŞEFİ - Bir besteyi yorumlayan ve orkestrayı yöneten kişi. Besteciler genellikle orkestrayı kendileri yönetir.

CONE LIGHTS - Geniş bir alanı dağınık yumuşak ışıkla aydınlatan koni şeklinde flud (FLOOD) lamba. SENIOR, JUNIOR, BABY boyları vardır.

CONFORMING - Filmin bir bölümünü diğer bölümü ile eşleme, denkleştirme (Conforming original negative to cut work print.) Bak. NEGATIVE CUTTING.

CONSTRUCTION CREW - İNŞAAT EKİBİ - İnşaat şefinin yönetiminde iç ve dış setleri kuran yapım ekibi.

CONSOLE - SESLENDİRME MASASI - Ses stüdyosunda kayıt ve miksaj için kullanılan kontrol masası.

CONSOLE DIMMER - Işıklarda değişiklik yapmak için kullanılan araç.

CONTACT LIST - Bir film şirketinin yapım sırasında ilişki kurması gerekebilecek satıcı, imalatçı, servis vb. gibi hizmet veren yer ve kişilerin isim, adres ve telefon numaralarının bulunduğu liste. Bu liste yeni bilgilerle sürekli tazelenir.

CONTACT PRINT - KONTAK BASKI - Yıkanmış filmle ham filmi yüzyüze getirip baskı aygıtında kopyayı pozlayarak üretilen negatif veya pozitif.

CONTACT PRINTER - Bak. PRINTER.

CONTINGENCY - İHTİYAT AKÇESİ - Umulmadık masraflar için bütçeye konan ve genellikle toplam negatif maliyetinin (NEGATIVE COST) yüzde onu kadar olan bir miktar para. İhtiyat akçesi bütçeye konmadıkça, teminatçı bitiriş teminatına yanaşmaz.

CONTINUITY - DEVAMLILIK - Filmin gelişiminde olayın, plandan plana düzgün ilerlemesi. Senaryo denetleyici (SCRIPT SUPERVISOR) çekim boyunca sahneleri izleyerek konuşma (DIALOGUE), hareket, dekor düzeni (SET DRESSING), aksesuar (PROPS) ve kostümlerde WARDROBE) uyumsuzluk ve boşluk olmamasını sağlar.

CONTINUITY PERSON - Bak. SCRIPT SUPERVISOR.

CONTRACTOR - Bak. MUSIC CONTRACTOR.

CONTRAST - KONTRAST -
1) Bir konunun kontrastı, o konunun değişik bölümlerinin ışık yansıtabilme güçleri arasındaki farktır.
2) Işık kontrastı, bir konunun değişik bölümlerine gelen ışığın yoğunluk farkıdır.
3) Bir duyarkatın kontrastı üretici tarafından belirlenir ve gümüş çökeltisinin en az ve en çok yoğunlukları arasında en az pozlama değişikliği ile olabilecek farktır.
4) Banyo kontrastı, bir filmin banyosundaki gamma değeridir ve kimyasal belirtici (developer), süre, banyo ısısı ve filmin veya banyonun hareketi ile kontrol edilir.

COOKIE - Bak. KOOK.

COOPS - Bak. BANK/COOP.

COPTER MOUNT - HELİKOPTER MONTÜRÜ - Bir helikoptere bağlanan kamera taşıyıcı aygıt. Bak. TYLER MOUNT.

COPY - Bak. DUB, TRANSFER.

COPYST - Müzisyenlerin ve şefin kullanması için bir besteden belirli sazların partisyonlarını ayırıp kopya eden kişi.

CORDLESS SYNC (= CABLELESS SYNC) - Titreşen bir kristalden aldığı şaşmaz frekans sinyalleri kullanan bir motorla çalıştığı için kamerayla arasında senkron bağlantı kablosuna gerek olmayan ses kaydedici araç. Onunla beraber çalışan kamera da aynı türden bir motor kullanır.

CORE - TAKOZ - Üzerine ham filmin ve negatiflerin sarılarak muhafaza edildiği plastik sarım göbeği.

COST OVERRUNS - Bütçede öngörülmeyen, beklenmedik giderler.

COST REPORT - GİDER RAPORU - Son giderler (COST TO DATE) ve haftanın giderlerinin ayrıntılı incelendiği ve toplam gider (COST TO COMPLETE) tahmininin yapıldığı haftalık gider raporu.

COST TO COMPLETE - TOPLAM GİDERLER - Bir filmi bitirmek için bütçeye göre gereken para miktarı. Yapımın parasal durumu her hafta gider raporunda (COST REPORT) belirtilir.

COSTS TO DATE - Yapım için o güne kadar bütçenin çeşitli bölümlerinden harcanmış olan para miktarı. Bak. COST REPORT, COST TO COMPLETE.

COSTUME DESIGNER - GİYSİ TASARIMCISI - Bir yapımda oyuncuların giysilerini tasarlayan ve çizen kişi. Hem filmin

genel havasını, hem de karakterlerin yorumlanışını gözönüne alarak çalışır.

COSTUMER - KOSTÜMCÜ - Yapım sırasında sette veya mekânda giysilerin bakım ve korunmasından sorumlu kişi.

COVERAGE –
1) Bir sahneyi çeşitli kamera açılarından çekerek olayın değişik bakış açılarından izlenmesini sağlamak. Bu planlar, yönetmenin dramatik amaçları doğrultusunda kurgulanarak sahnenin hareket, ritim ve draması sağlanır.
2) Bir projenin içeriğinin ve ana hikâye çizgisinin, hikâye analisti (STORY ANALYST) tarafından hazırlanan kısa sinopsisi.

COVERING POWER - ÖRTME GÜCÜ - Bir objektifin, görüntüyle doldurması gereken çerçevenin en uç noktalarında, en açık diyaframıyla net görüntü sağlayabilme kapasitesi.

COVER SET - YEDEK SET - O günkü çekim için hazırlanmış setin kullanılamadığı durumlarda (hava muhalefeti, hastalık gibi) hemen girip çalışılabilecek set. Bak. BACK-UP SCHEDULE.

COVER SHOT (= INSURANCE TAKE) - YEDEK PLAN - Beğenilen çekimin kullanılamayacağı varsayılarak (filmin zedelenmesi vb. gibi) onun yerine kullanmak için yapılan çekim.

CRAB DOLLY - Tekerlekleri üzerinde her yöne hareket ederek kameranın karmaşık izleme hareketleri yapmasını sağlayan araba.

CRADLE - Kamera başlığına bağlanarak ağır ve hantal objektifleri taşımakta kullanılan objektif desteği.

CRAFT SERVICE - Sette kahve, meşrubat, çerez gibi şeylerden sorumlu film ekibi bölümü. Ortalığı süpürüp temizlemek gibi ufak tefek işler de onlara aittir.

CRANE (= WHIRLY) - KREYN, VİNÇ - Üst açıdan hareketli çekimler yapmak için kullanılan, kamerayı ve iki kişiyi (kameraman ve yönetmen veya kamera asistanı) taşıyabilen, aşağı yukarı ve sağa sola hareket edebilen bir çeşit kaldıraç. Bir setteki malzeme içinde en karmaşık olanlardan biridir.

CRAWL - AKARYAZI - Filmin son yazıları (END CREDITS) için kullanılan ve çerçevenin altından üstüne doğru sürekli hareket eden yazılar.

CREATIVE DIFFERENCES (= ARTISTIC DIFFERENCES) - Yaratıcı iki kişi (yapımcı ve yönetmen, yönetmen ve oyuncu gibi) çok farklı fikirlere sahip olduklarında, beraber çalışmalarını olanaksız bulurlar. Bir film çalışmasında oyuncu kadrosunun veya teknik kadronun başlıca kişilerinden biri işten atıldığında, yaratıcı uyuşmazlık bahanesi ileri sürülür.

CREDITS - JENERİK - Filmde çalışmış kişilerin ad ve unvanlarının listesi. Adının, ön jenerikteki yeri ve yazısının büyüklüğü, çizgi üstü kişilerin pazarlık konusu ettiği bir noktadır. Bazı çizgi altı kişiler de (yapım tasarımcısı, kostüm tasarımcısı gibi) bu pazarlığa girer. Pek çok sendika ve dernek sözleşmesi, üyelerinin adının son jenerikte (END CREDITS) hangi boyda ve sırada yazılacağı konusunda kesin kurallar getirir.

CREW - EKİP - Bir film, video veya televizyon şovunu gerçekleştirmek için kamera arkasında çalışan tüm teknisyenler ve yapım ekibi.

CREW CALL - Bak. CALL, CALL SHEET.

CRI - ARA NEGATİF - COLOR REVERSAL INTERMEDIATE veya COLOR REVERSAL INTERNEGATIVE sözleri için kullanılan kısaltma. Dönüşlü (REVERSAL) ham film kullanarak doğrudan özgün negatiften kopya alınarak yapılan ve gösterim kopyalarını basmak için kullanılan negatiftir. CRI kullanıldığı zaman nesiller (GENERATION) şöyledir: Özgün negatif => CRI => Gösterim kopyası. Bir ara pozitif (INTERPOSITIVE-IP, PROTECTION MASTER, MASTER) ve ara negatif (INTERNEGATIVE- IN) kullanıldığı zaman da gelişme şöyledir: Özgün negatif => ara pozitif => ara negatif (IP/IN denir) => Gösterim kopyası. Araya fazla bir basamak katıldığı için IP/IN, CRI'den daha pahalıya mâlolur. Gene de çoğu laboratuar IP'yi tercih eder, zira CRI, renklerde fark yaratmaya meyillidir. Aynı zamanda IP/IN'de genel nitelik daha üstün, gren daha incedir. (Nesil sayısı arttıkça gren de artar, ama IP/IN iki değil, tek nesil kabul edilir.) Negatif ile kopya arasındaki ara negatifler, özgün negatifin ömrünü uzatmak için kullanılır. Özgün negatif sağlam kaldıkça, çizilen veya hırpalanan bir ara negatif yerine yenisini basmak mümkündür.

CROP - Görüntüden çıkartmak, çerçeve dışı bırakmak.

CROSS-COLLATERALIZE - Büyük stüdyoların uluslararası dağıtım kollarının yaptığı tartışmalı bir işlem. Bir veya birkaç filmin dış ülkeler işletiminde elde edilen kazanç ve zarar bir bütün olarak ele alınır ve zararlar kârı siler. Her ülke için ayrı hesap raporu yerine global bir raporu incelemek, yapımcı için kolaylık gibi görünse de işlem, açıkça dağıtımcının yararınadır. Daha küçük bir ölçekte, bir yapım projesinin değişik kalemleri arasında Cross-Collateralize yapılabilir ve kimi kalemlerde bütçe aşması olsa bile sonuçta hesap, bütçe içinde veya altında gözükür.

CROSS CUT - Bak. INTERCUT.

CROSS-FADE - Aynı anda bir sesin kısılıp öbürünün yükseltilmesi.

CROSS-PLOT - Bak. PRODUCTION STRIP BOARD.

CRYSTAL SYNC - KRİSTAL SENKRON - Sabit bir frekansta uyarı üreten titreşen bir kristalin kontrol ettiği elektrikli bir aygıt.

CS - CLOSE SHOT (göğüs çekimi) için kısaltma.

CU - CLOSE UP (omuz çekimi) için kısaltma.

CUE - SİNYAL, UYARI - Belirli bir hareketi yapması için oyuncu, kamera, efektör vb. için verilen uyarı işareti.

CUCALORIS / KUKALORIS - Bak. KOOK

CUE CARDS (= SHOW CARDS, IDIOT CARDS) - REPLİK KARTONU - Üzerine, oyuncunun söyleyeceği sözlerin yazıldığı büyük boy karton. Daha çok televizyon programlarında kullanılır. Kameranın yanında tutularak oyuncunun sözlerini hatırlamasına yardım eder.

CUE MARK - Makiniste, şanjmanın yaklaştığını haber vermek için film bobininin sonuna yakın bir karenin sağ üst köşesine konulan yuvarlak işaret.

CUE SHEET - SES ÇİZELGESİ - Ses bandındaki sırası ile söz, müzik ve etkilerin listesi. Miksajda kullanmak için hazırlanır.

CUT - KESME
1- Erime, geçme gibi bir etki kullanmadan bir planın peşine öbürünün eklenmesi.
2- Tamamlanmış bir filmin versiyonu. Bak. DIRECTOR'S CUT, FINAL CUT.

3- Filmden veya senaryodan çıkartılan bölümler.

CUT! - KES! - Kamera, ses ve oyunun durması için yönetmenin verdiği komut.

CUTAWAY - Bir planı öbürüne kesme ile bağlarken, birinciden kesilen kısmın, kurgunun ilerki bölümünde yeniden bağlanacağını belirten kurgu terimi.

CUT BACK - Bir bölümü daha önce bağlanmış bir planın kesilen kısmının kurguya katılmasını belirten kurgu terimi.

CUTTER - KESİMCİ - Kurgucunun bir diğer adı.

CUTTING - Bak. EDITING

CUTTING ROOM (= EDITING ROOM) - KURGU ODASI - Kurgu malzemesi ve aygıtları ile donatılmış ve kurgucunun, yardımcıları ile beraber çalışarak filmi biraraya getirdiği oda.

CYAN - SİYAN - Renkli filmde kullanılan, ışığın tamlayıcı renklerinden birine duyarlı üç ana renkten biri. Siyan (mavi-yeşil), kırmızı ışığa; sarı, mavi ışığa; macenta, yeşil ışığa duyarlıdır.

CYCLORAMA (= LIMBO SET, CYC) - Bir setteki yumuşak, dikişsiz fon perdesi.

D

DAILIES (= RUSHES) - GÜNLÜK, GÜNLÜK İŞ KOPYASI - Her gün çekilen filmler akşam laboratuara verilir ve hemen yıkanarak bir iş kopyası basılır. Ertesi sabah yönetmen, yapımcı, görüntü yönetmeni, kurgucu vd. bu iş kopyasını seyreder. Günlük kopya seyredilmeden o kopyadaki sahnelerin çekildiği dekorlar yıkılmaz.

DANCE DIRECTOR - Bak. CHOREOGRAPHER.

DAWN - ŞAFAK VAKTİ - Gökyüzünde ışığın belirmeye başladığı günün ilk saatleri. Renklerin soluk, gölgelerin uzun olduğu belirgin bir görünüşü belirtir. Şafak vakti senaryoda belirtilmişse, döküm sayfasında da özellikle işaretlenmesi gerekir. Bak. MAGIC HOUR.

DAY - GÜN - Senaryoda ve dökümde, olayın gündüz saatlerinde geçtiğini belirten söz. Eğer özellikle şafak veya gurup vakti gerekiyorsa bu, senaryoda ayrıca belirtilir ve dökümde işaretlenir.

DAY FOR NIGHT - AMERİKAN GECESİ - Filmdeki gece sahnelerinin, özel mavi filtreler aracılığı ile gündüzün çekilebilmesine olanak veren çekim tekniği. Hollywood'un icat ettiği bu tekniğe fransızlar 'La Nuite Americaine' derler.

DAYLIGHT - GÜN IŞIĞI - Güneşten ve gökyüzünden gelen ışığın ölçülebilir miktarı.

DAY OUT OF DAYS - Bir oyuncunun çalışacağı tarih ve zamanı gösteren program.

DAY PLAYER - GÜNLÜK OYUNCU - Günlük kiralanan ve sözü veya rolü kısa olan oyuncu. SAG kurallarına göre çalışma günü sona ermeden günlük oyuncuya işinin bittiğini bildirmek gerekir, aksi halde ertesi gün de çalışma davetiyesi almış sayılır.

DAY SHOTS - GÜNDÜZ ÇEKİMİ - İçerde veya dışarıda, ışığı ister doğal ister yapay olsun, senaryoda gündüz geçen sahneler.

DEAL - ANLAŞMA - Yasal bir bağlantıyı belirten Hollywood terimi (ör. someone has a three-picture deal with Fox.)

DEAL BREAKER - Bir sözleşmede, taraflardan birinin kabul etmediği takdirde sözleşmeyi bozacak olan madde.

DEAL MEMO - Bir anlaşmanın ana hatlarını açık bir dille belirten kısa bir yazılı beyan. Bu beyan, resmi kontrat yazılıp imzalanana kadar, tarafları bağlar.

DECIBEL (DB veya db) - DESİBEL - Ses dalgalarının yoğunluğunu ölçme birimi.

DEFERRED COSTS / DEFERMENTS - Ödenmesi daha uygun bir zamana bırakılan masraflar. Veya, tarafların anlaşması ile, filmin belirli bir gelir sağladıktan sonraki bir zamana ertelenen ödemeler.

DEFINITION (RESOLVING POVER, RESOLUTION) –
1- Bir duyarkatın ince ayrıntıları kaydedebilme gücü.
2- Bir objektifin ince ayrıntıları yansıtabilme gücü.

DELETED PAGE - Yazılıp bitirilmiş ve sayfaları numaralanmış bir senaryodaki bir sayfa çekilmeyecekse, bir önceki ve sonraki sayfalara, o sayfanın atlanacağı belirtilir (page 24 omitted). Böylece sayfaları yeniden numaralamaya gerek kalmaz.

DELETED SCENE - Bir sahne çekilmeyecekse, senaryoda bu belirtilerek sahnelerin yeniden numaralanmasından kurtulunur (scene 124 omitted).

DENSITY - YOĞUNLUK - Bir duyarkattaki gümüş çökeltisinin siyahlaşma derecesi.

DEPOLARIZER - POLARİZASYON FİLTRESİ - Polarlanmış ışık ışınlarını kırarak bir cismin üstündeki parıltıları yok etmeye veya cam arkasındaki bir cismin görüntüsünü berrak çekmeye yarayan filtre.

DEPTH OF FIELD - ALAN DERİNLİĞİ - İçinde kaldığı sürece bir cismin net göründüğü kameradan uzaklık sınırları. Alan derinliği, kullanılan objektifin odak uzunluğu, açıklığı ve net noktası ile ilişkilidir. Odak uzunluğu ne kadar kısa ise, diyafram ne kadar kapalıysa ve net noktası ne kadar uzaktaysa, alan derinliği o kadar fazladır.

DEPTH OF FOCUS - ODAK DERİNLİĞİ - Görüntünün netliği bozulmadan görüntü yüzeyinin objektife göre ileri veya geri gidebildiği mesafe.

DESATURATED - Kamera objektifi önünde filtrelerle veya laboratuarda kimyasal yolla filmdeki kimi renklerin alınması, soluklaştırılması. Kimi negatifler kendiliklerinden bazı renkleri soluk yansıtırlar.

DEUCE - Genellikle fresnel mercekli 2000 vatlık spot.

DEVELOP/DEVELOPMENT
1) Saklı görüntünün görünür hale gelmesi için, pozlanmış filme laboratuarda kimyasal işlem uygulanması.
2) Bir film yapımında uygulanacak ilk adım: hikâyenin haklarını almak, senaryoyu yazmak, programı yapmak, bütçeyi çıkartmak, mekânları araştırmak, yönetmen ve başlıca oyuncularla görüşmek, bağımsız yapımlarda (INDEPENDENT PRODUCTIONS) yapım için gerekli parayı bulmak.

DEVELOPER
1) Pozlanmış filmdeki saklı görüntünün görünür hale gelmesi için laboratuardaki işlemlerde kullanılan kimyasal maddeler.
2) Yukarıdaki işlemin yapılmasını kontrol eden kişi.

DEVELOPMENT DEAL - Bir stüdyo veya yapım şirketi ile bir yapımcı (PRODUCER) , yönetmen ya da yazar arasında bir veya birkaç film projesi için varılan anlaşma.

DGA - DIRECTORS GUILD OF AMERICA sözlerinin kısaltılmışı.

DGA TRAINEE - STAJYER - Amerikan Yönetmenler Sendikasında (DIRECTORS GUILD OF AMERICA), ikinci yönetmen yardımcısı (SECOND ASSISTANT DIRECTOR) olmak için eğitim gören kişi. Katılmak için yazılı ve sözlü bir sınavdan geçmek gereken bu programa her yıl 1500 den fazla adaydan iki düzinesi girebilmektedir.

DIAGONAL SPLICING - ÇAPRAZ EK - Manyetik şeritte ek yaparken olabilecek BLOOP sesini engellemek için şeritleri verevine keserek yapılan ek.

DIAL (= POT) - Çekim ve miksaj sırasında sesi mekanik olarak kontrol etmeyi belirten sesçi terimi. 'To dial out' veya 'pot it out', istenmeyen sesleri ayıklamak demektir.

DIALOGUE - DİYALOG - Filmde görüntünün içinde veya dışında söylenen bütün sözler.

DIALOGUE COACH / DIALOGUE DIRECTOR - Oyuncuların söyleyeceği sözleri doğru telaffuz etmesine veya bir

lehçeyi öğrenmesine yardımcı olması için tutulan ekip elemanı.

DIALOGUE TRACK - DİYALOG ŞERİDİ - Müzik ve etki şeritleri dışında sadece diyalogun kaydedildiği ses şeridi.

DIAPHRAGM (=IRIS) - DİYAFRAM - Kamera, projektör veya baskı aracının objektifinden geçen ışık miktarını kontrol eden parça. Genellikle, ortalarında bir açıklık (APERTURE) bırakacak şekilde üstüste binen madeni yapraklardan oluşur. Açıklığın boyutunu (F-stop ile ölçülür) ayarlayarak az veya çok ışık geçmesi sağlanır. Bak. STOP DOWN, DEPTH OF FIELD.

DICHROIC FILTERS - Tungsten veya halojen ampullü lambaların kırmızımsı ışığını gün ışığına çevirmek için kullanılan cam veya jelatin mavi filtre.

DIFFUSED LIGHT - YUMUŞAK, DİFFÜZ IŞIK - Lambaların önüne dağıtıcı filtreler (DIFFUSER) koyarak sağlanan dağınık, yumuşak, gölgesiz ışık veya pus, sis gibi atmosferdeki parçacıkların dağıttığı ışık.

DIFFUSER - DAĞITICI FİLTRE - Konuya gelen sert ışığı yumuşatmak için lambanın önüne konulan ışıkgeçirgen malzeme.

DIGITAL EFFECTS - Bak. COMPUTER GRAPHICS.

DIMMER - Bir elektrikli araca (genellikle lambaya) gelen akımı azaltıp çoğaltmaya yarayan reosta.

DIN - 'Deutsche Industrie Norm' sözcüklerinin kısaltılmışı. Avrupa'da kullanılan film duyarlık ölçü sistemidir. Bak. ASA.

DINKY-INKY - 100-200 vatlık küçük spot.

DIOPTER LENS - PROKSAR - Normal bir kamera objektifinin net sınırını aşacak kadar konuya yaklaşıldığı zaman net resim elde edebilmek için objektifin önüne konan ek mercek.

DIORAMA - Bir setin minyatür örneği.

DIRECTION - Bir sahnenin nasıl çekileceği, hareketin tarzı, ritmi konusunda senaryoda yazarın, çekimde yönetmenin veya figüranlar için yönetmen yardımcısının verdiği direktifler.

DIRECTIONAL MIKE - YÖNLÜ MİKROFON - Ses kaydında dar bir duyuş açısı olan ve belirli bir alandaki sesleri alan mikrofon.

DIRECTOR - YÖNETMEN - Bir filmin, tiyatro veya televizyon gösterisinin tüm yaratıcı yönlerinden öncelikle sorumlu olan kişi. Genellikle yapımcı tarafından işe alınır ama kimi yönetmenler, yapımcılıklarını kendileri yapar. Bak. HYPHENATE.

DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY (= CAMERAMAN, CINEMATOGRAPHER) - GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ - Yönetmenle işbirliği yaparak bir filmin sahnelerinin ışıklandırılması, çerçevelenmesi ve çekiminden sorumlu kişi. Sendika kuralları gereğince kendisi kamerayı kullanmaz (bu, kamera operatörünün işidir) ama ışık ve kamera ile ilgili her şey onun kontrolu altındadır.

DIRECTOR'S CUT (= FIRST CUT) - YÖNETMEN KURGUSU, İLK KURGU - Bitmiş kopyada görüntü ve seslerin, yönetmenin istediği gibi olduğu kurgu. DGA Temel Kuralı, yönetmene, filmin ilk kurgusunu istediği gibi yapma hakkı tanır. Bak. FINAL CUT.

DIRECTORS GUILD OF AMERICA (DGA) - Amerika'daki yönetmenler, yönetmen yardımcıları ve yapım yönetmenlerinin derneği.

DIRTY DUPE - İş kopyasının siyah-beyaz kopyası. Bak. ONE LIGHT PRINT.

DISBURSING AGENT - Stüdyonun veya yatırımcı grubun talimatı ile bir filmde masrafları ödeyen muhasebe bölümü elemanı.

DISSOLVE - GEÇME - Bir planın sonunu öbür planın başlangıcı ile üstüste bindiren, böylece birinci plan eriyerek kaybolurken ikinci planın belirdiği optik etki (OPTICAL EFFECT). Kimi kameralarda bu işlemi yapacak düzenek vardır ama genellikle laboratuarda veya optik laboratuarda (OPTICAL HOUSE) gerçekleştirilir.

DISTRIBUTOR - DAĞITIMCI, İŞLETMECİ - Bir filmin sinemalarda oynaması için reklam kampanyasını hazırlayıp gerçekleştiren, kopyaları bastıran, gösterimcilere sunan ve hasılatı toplayıp bunu, anlaşmaya göre kâr payı sahiplerine dağıtan şirket. Sinema salonlarına dağıtım için dağıtımcıya ödenen ücret, filmin kiralama gelirleri (gişe hasılatı değil) üzerinden anlaşmaya varılan bir yüzde ile belirlenir. Bir dağıtımcı, sinema salonları dışında televizyon, kablolu televizyon, video, silahlı kuvvetler, okullar, kitaplıklar gibi alanlarda da dağıtıma yetkili kılınabilir. Birçok büyük stüdyonun kendi dağıtım şirketleri vardır. Bunlar hem kendi stüdyolarının yaptığı, hem de negatifini satın aldıkları filmlerin dağıtımını yapar. Dağıtım bölümü, yapım bölümünün kararlarına katkıda bulunur. Bir filmin gördüğü ilgi, o filmin benzerlerinin yapılmasında veya satın alınmasında etkili olur.

DISTRIBUTION FEES - Hizmetleri için dağıtımcının istediği ücret.

DITTY BAG - MALZEME ÇANTASI - Kamera asistanının, çekim sırasında gereksinme duyacağı tüm malzemeyi koyduğu çanta.

DOCU/DRAMA - DRAMA - Gerçek olayları, oyuncular kullanarak filmde yineleme. Dramatik amaçlarla kimi olaylar biraz değişik gösterilse de olabildiğince gerçeğe sadık kalınmaya çalışılır.

DOCUMENTARY - BELGESEL - Gerçek olayların gerçek yerlerde ve gerçek kişilerle çekilen filmi.

DOLBY - DOLBİ - Seslerin kayıt ve dinletilmesinde, gürültü azaltıcı sistemin patent markası. Gösterim sırasında filmin ses kalitesini yükseltmek için pek çok sinema salonu Dolbi sistemle donatılmıştır ve bir filmin bütçesinin yapım sonrası ve dağıtım kalemine Dolbi masrafları da konmalıdır. Dolbi sistemi olmayan salonlar için Dolbi sistemsiz kopyalar yapılmalıdır. Ultra-stereo adıyla bilinen rakip bir sistem, salon sahipleri için daha az masraflıdır.

DOLLY - ŞARYO, ARABA - Kaydırma planları çekmek için kullanılan, kamera ve kamera operatörünü taşıyan, raylar üzerinde veya şişme tekerleklerle zeminde hareket eden araba. Şaryocu (DOLLY GRIP) tarafından yürütülür. Bak. CRAB, ELEMACK, WESTERN DOLLY.

DOLLY GRIP - ŞARYOCU - Bak. GRIP.

DOLLY SHOT (= TRAVELLING, TRACKING, TRUCKING SHOT) - KAYDIRMA PLANI - Çekim yaparken kameranın hareket ettiği plan. Dolly in = yaklaşan kaydırma, Dolly out = uzaklaşan kaydırma. Bak. DOLLY.

DOLLY TRACKS - ARABA RAYI - Kamera ve operatörü taşıyan arabanın sarsıntısız hareket edebilmesi için kullanılan madeni veya tahta raylar. Bak. DOLLY SHOT.

DOMESTIC VERSION - Bir filmin A.B.D.'deki sinema salonlarında gösterilmek için kurgulanmış kopyası. Televizyonda veya yabancı ülkelerde yayınlanacak kopyalar çoğunlukla değişik şekilde kurgulanır. Bak. FOREIGN VERSION.

DOPE SHEET (= CAMERA REPORT)
1) Çekilen planların her çekiminin listesi.
2) Bir film arşivindeki her bobinin içeriğini gösteren liste.

DOT - Ana konu üstündeki ışığı azaltan ve küçük, yuvarlak bir plakadan oluşan dağıtıcı.

DOUBLE - DUBLÖR - Belirli bir oyuncuya benzeyen veya benzetilen ve geniş planda kalabalık arasında yürümek, uzakta bir arabayı sürmek gibi oyun gerektirmeyen planlarda görünen kişi. Bak. STUNT DOUBLE, PHOTO DOUBLE.

DOUBLE BILL - Bak. DOUBLE FEATURE.

DOUBLE EXPOSURE - ÇİFT POZLAMA - Aynı film şeridine çekilen iki değişik görüntü. Bak. SUPERIMPOSITION.

DOUBLE FEATURE - İKİ FİLM - Bir salonda tek biletle seyredilen iki film. Bak. 'B' MOVIE.

DOUBLE MOVE - Bir mekândan çıktıktan sonra çekim için tekrar girmek. Çekim için genellikle pahalı bir yol olduğundan, sakınmak gerekir.

DOUBLE PRINTING - Baskıda her bir kareyi iki veya üç kere basarak hareketi yavaşlatma sistemi. Bak. SKIP FRAMING, FREEZE FRAME.

DOUBLE SYSTEM - İKİLİ SİSTEM - Film çekiminde ses kaydı için en çok kullanılan sistem: kamera görüntüyü çekerken sesler de ayrı bir manyetik banda alınır. Tekli sistemde (SINGLE SYSTEM) ses de doğrudan filme kaydedilir. Malzeme yönünden daha pratik olduğu halde ses kalitesi düşüktür ve kurguda sorunlar çıkarabilir.

DOUBLE SYSTEM PRINT - Görüntü ve sesleri ayrı şeritlerde olan iş kopyası. Bak. INTERLOCK.

DOUBLE TIME - ÇİFT YEVMİYE - Cumartesi, pazar ve tatil günleri çalışıldığında normal yevmiyenin iki katı olarak ödenen ücret. Bak. GOLDEN TIME.

DOUBLING - Kayıt için icra sırasında bir müzisyenin birden fazla alet kullanması. Bu iş için müzisyen ek bir ücret alır.

DOWNSTAGE - Kameraya en yakın ön plan veya sahnede, seyirciye en yakın yer.

DOWN TIME - Çekim başlamazdan önce gerekli malzeme tamiratı, makyaj düzeltmesi, kostüm değişikliği yaparak kaybedilen zaman.

DRAPES - Seti dekore etmek veya odanın akustiğini değiştirmek için kullanılan kumaşlar.

DRESS - Bir eşyayı süsleyerek veya görünüşünü değiştirerek çekime hazırlamak. "Dress the set", eşyaları, aksesuarları sete yerleştirmek, "dress the windows for night", pencerelerden görünen yerleri, dışarıda gece olduğunu belirtecek şekilde değiştirmek anlamına gelir.

DRESS REHEARSAL - KOSTÜMLÜ PROVA - Kostümlerini giymiş oyuncularla yapılan prova. Daha çok bir tiyatro terimidir.

DRIVE ON (= GATE PASS) - Stüdyoda çalışan birini ziyarete gelecek kişinin stüdyo kapısından girebilmesi için kapı bekçisine bırakılan izin kağıdı.

DROP AND PICK UP - Bir oyuncunun, son çalıştığı günden en az 10 gün sonra aynı yapımda tekrar çalışmaya çağrılabileceği, daha önce çağrılırsa, çağrılmadığı günler için de para alması gerektiğini belirten sendika kuralı. On günlük boşluk, bir yapımda bir oyuncuya ancak bir kere uygulanır.

DRY RUN - Tüm çekim ekibinin, tüm oyuncuların kostümlü olarak hazır olduğu, kameranın tüm hareketleri uyguladığı fakat çekim yapmadığı prova.

DUARC - Dolgu ışığı için kullanılan çifte ark. Işık ayarı yapılamayan bu lambalar artık fazla kullanılmamakta.

DUB (= MIX, LOOP) - MİKSAJ, DUBLAJ
1) Çeşitli ses şeritlerini birleştirerek yapılan ana ses şeridi kaydı.
2) Diyalogu başka bir sese veya başka bir dile çevirmek.
3) Kopyayı veya kopyalamayı belirten video terimi.

DULLING SPRAY - MAT SPREY - Bir cismin üstündeki ışık yansımasını veya parlamayı kesmek için kullanılan matlaştırıcı sprey. Bak. BLOOM.

DUMMY - Bir arabanın patlaması gibi tehlikeli bir sahnede bir oyuncunun dublörü olarak kullanılan tam boy bebek veya kukla.

DUPE (i) - Kurgulanmış iş kopyasından basılan kopya. Kurgucunun, bir kopyayı negatif kesimciye, bir kopyayı da miksaj ve senkron için sesçiye göndererek ikisinin aynı anda çalışmasını sağlayıp zaman kazanması için yapılır. Gösterim kopyalarından da DUPE alınabilir, bu da korsan kopyaların nasıl ortaya çıktığını gösterir. Arşiv için veya yeni bir filmde kullanmak için eski bir filmin bir bölümünün izin alınarak kopyasını çıkartmak mümkündür. Negatifi bulunmayan filmlerden örnekler veren "THAT'S ENTERTAINMENT" gibi filmler böyle yapılmıştır.

DUPE (f) - Bir film veya bant kaydının kopyasını çıkartmak. Video için DUB sözcüğü kullanılır.

DUPE NEGATIVE - DUP NEGATİF - Gösterim kopyalarını basmak için ince gren ana pozitiften (FINE GRAIN MASTER POSITIVE) veya ara pozitiften (INTERPOSITIVE) alınan negatif. Bak. CRI.

DUSK - GURUP VAKTİ - Alacakaranlık. Senaryoda belirtilmişse, döküm sayfalarında da belirtilmesi gerekir. Bak. DAWN.

DUVATYNE - DİVİTİN - Setin belirli yerlerini gölgelemeye veya objektife yansıyan ışığı kesmeye yarayan tekkapaklarda veya GOBO'larda kullanılan kumaş.

DYNALENS – Kameradaki sarsıntıların görüntüye yansımasını önlemek için objektifin önüne konulan araç.

E

ECHO CHAMBER - YANKI ODASI - İçerdeki seslerin yankılanması için yapılmış özel oda.

ECU - EXTREME CLOSE UP (ayrıntı planı) sözlerinin kısaltılmışı.

EDGE NUMBERS - Bak. KEY NUMBER.

EDITING - KURGU, MONTAJ - Bir filmin parçalarını ve ses bandını, bir hikâyeyi mantıki ve uyumlu bir şekilde anlatabileceği bir sıralamaya koymak. İşlem basamakları şöyledir: Kaba kurgu (ROUGH CUT)- seçilen parçaların ilk mantıksal sıralanması; İnce kurgu (FINE CUT)- üzerinde daha ayrıntılı çalışılmış versiyon; Son kurgu (FINAL CUT)- negatifin buna göre kesileceği son şekil.

EDITING BENCH - ANRULÖZ, SARIM MASASI - Kesilen parçaları koymak için yanında rafları, üstünde, film bobinini birinden öbürüne aktaracak düzeneği olan iki sarım tablası ve filmdeki görüntüleri izleyebilmek için lambası olan masa.

EDITING ROOM - Bak. CUTTING ROOM.

EDITING TABLE (=FLATBED) - KURGU MASASI - Filmi izlemek, kesmek (CUTTING) ve yapıştırmak (SPLICE) için özel yapılmış çalışma masası. Bak. STEENBECK, KEM.

EDITOR - KURGUCU - Filmi kurgulayan kişi. Bu iş çoğu zaman bir yönetmeninki kadar yaratıcılık gerektirir. İyi bir kurgucu, ustaca kesmeler, ara kesmeler ve canlı bir ses bandı yardımıyla vasat bir filmi, ilgi çekici hale getirebilir. Yardımcısıyla beraber ön hazırlık (PREPRODUCTION) devresinde çalışmaya katılan, yapım boyunca günlükleri (DAILIES) bağlayan ve film fazla karmaşık değilse, ana çekimler bittikten dört-altı hafta sonra kaba kurguyu bitiren kurgucular giderek artmaktadır. Bak. CUTTER.

EFFECTS (FX) - ETKİ, EFEKT - Erime, geçme gibi yapım sonrası gerçekleştirilen işlemler.

EFFECTS BOX - Bak. MATTE BOX.

EFFECTS FILTER - ETKİ FİLTRESİ - Sis etkisi, yıldız parıltısı gibi doğal ışık ve görüntüde değişiklik yaratan cam veya jelatin filtreler.

EFFECTS TRACK (FX TRACK) - ETKİ BANDI - Ses etkilerinin kaydedildiği ses bandı.

EIGHTY SIX - Kapatmak, devreden çıkartmak, birşeyden kurtulmak. Bak. STRIKE, KILL.

ELECTRICAL TRUCK - ELEKTRİK KAMYONU - Bir yapım için gerekli tüm elektrik malzemesini taşıyan kamyon. Çoğu zaman bir jeneratörü de vardır.

ELECTRICIAN - ELEKTRİKÇİ - Şef ışıkçının (GAFFER) yönetiminde, kabloları ve lambaları yerleştirip ayarlayan ışık ekibi elemanı.

ELEMACK DOLLY (= SPIDER DOLLY) - ELEMAK ARABA - 1960'larda İtalya'nın piyasaya soktuğu küçük, hafif, tekerlek kolları çeşitli şekillerde ayarlanarak kapı, koridor gibi yerlerden rahatça geçebilen, manevra gücü yüksek kamera arabası.

ELR (=ADR) - 'Electronic Line Replacement' sözlerinin kısaltılmışı. Bak. LOOP.

ELS - Extreme Long Shot (çok uzak çekim) sözlerinin kısaltılmışı.

EMMY - Her yıl 'Academy of Television Arts and Sciences' tarafından dağıtılan ve sinemadaki OSCAR ödülüne tekâbül eden ödül.

EMULSION - DUYARKAT, EMÜLSİYON - Film tabanına kaplanan ışığa duyarlı tabaka. Görünüşü mattır ve kamerada kullanılacak ham filmde bobinin iç tarafına dönüktür.

EMULSION NUMBER (= BATCH NUMBER) - EMÜLSİYON NUMARASI - Bir partide üretilen ham filmin üretim partisini belirten kod numarası.

EMULSION SPEED - DUYARLIK, EMÜLSİYON HIZI - Bir ham filmin ASA, ISO veya DIN ile ölçülen ışığa duyarlığı. Az ışıkla çalışırken hızlı film, bol ışıkla çalışırken yavaş film kullanılır. Doğru pozlama için şartlara uygun film kullanmak gerekir. Işığın kontrol edilebildiği şartlarda, emülsiyon hızı bir seçenek unsurudur zira değişik emülsiyonların renk yoğunluğu, ton hakimiyeti ve grenleri farklıdır.

END CREDITS - SON JENERİK - Bir filmde çalışan oyuncu ve ekip listesi. Çeşitli kişi ve kuruluşlara teşekkür yazısı ile IATSE ve MPAA damgaları da bu listenin sonunda bulunur. Baş jenerikteki yazılar durağan olarak teker teker göründüğü halde, son jenerik yazıları çoğu zaman aşağıdan yukarı doğru akarak geçer.

END SLATE - KLAKET SONDA - Başında klaket verilmeyen bir planın sonunu belirtmek için ikinci kamera asistanının görüntü ve ses olarak verdiği işaret. Klaket kamera önünde başaşağı tutulur ve filmin adı, plan ve çekim numaraları yüksek sesle okunduktan sonra klaket çubuğu vurulur.

EPIC - DESTAN - Normalden çok daha geniş hikâye. (Dr Jivago, Eksodus, Arabistanlı Lavrens gibi.)

EQUALIZER - İstenen sesi elde etmek için ses frekanslarını şekillendiren ayarlama aracı.

EQUITY (= ACTORS EQUITY) - Tiyatro ve sinema oyuncuları birliği. Bak. SCREEN ACTORS GUILD.

ESTABLISHED - Kameranın, daha önceki çekimlerde gördüğü kişi veya eşyalar.

ESTABLISHING SHOT - TANITMA PLANI - Bir sahnenin başlangıcında çevreyi, durumu algılatmak için yapılan genel plan veya boy plan çekim.

EXCHANGE - BÖLGE - Bir bölgedeki salonlara film dağıtımını yüklenen bölgesel şirketler.

EXCITER LAMP - EKSİTASYON LAMBASI - Optik ses bandı kaydında ve sesli film gösteriminde kullanılan, fotoselin, ses dalgalarına dönüşecek akım dalgalarını üretebilmesi için optik ses şeridindeki farklı yoğunluktaki ses çizgilerini görmesine yardımcı olan küçük lamba.

EXECUTIVE PRODUCER - Genellikle, filmin finanse edilmesinden sorumlu kişiye verilen unvan. Kimi zaman yapım sorumlusuna (UNIT PRODUCTION MANAGER) veya yapıma ortak bir kişiye de verilir.

EXPENDABLES - Ampul, bant, filtreler gibi bir film yapımı için satın alınan ve muhtemelen tekrar kullanılabilecek malzeme, demirbaş.

EXPLOITATION - İŞLETME - Bir filmin ilan, reklam, satış ve promosyonu.

EXPLOITATION FILM - İŞ FİLMİ - Bolca seks, şiddet vd. unsurları içeren ve reklamı bunlara dayandırılan film.

EXPOSED FILM - POZLANMIŞ FİLM - Kamerada pozlandırılmış, fakat henüz laboratuarda yıkanmamış film. Bak. LATENT IMAGE.

EXPOSURE - POZ
1) Fotoğrafik malzemeyi etkileyen ışık yoğunluğu ile bu ışığın duyarkat üzerine düşme süresinin sonucu.
2) Bir planın çekimi için kullanılan diyafram ayarı.
Bak. F-STOP, T-STOP, EMULSION SPEED.

EXPOSURE METER (= LIGHT METER) - IŞIKÖLÇER, POZOMETRE - Konuya gelen veya konudan yansıyan ışık yoğunluğunu ölçmekte kullanılan araç. Bak. PHOTOMETER.

EXT. - EXTERIOR (dış) sözcüğünün kısaltması.

EXTENSION TUBE - UZATMA TÜPÜ - Bir objektif ile kameradaki objektif yuvası arasına takılan, böylece objektifi, film planından normalden daha fazla uzaklaştırarak, yakın plan bir çekimde net yapabilmeyi sağlayan ara parça.

EXTERIOR - DIŞ - Her türlü kapalı yer dışında, açık havada yapılan çekim.

EXTRA - FİGÜRAN - Filmde konuşması ve kalabalık içinde kendini belirtecek oyunu olmayan oyuncu. Bak. BACKGROUND, ATMOSPHERE, SILENT, SCREEN EXTRAS GUILD.

EXTREME LONG SHOT (ELS) - ÇOK GENEL PLAN - Bir sahnenin hayli uzaktan üst veya alt açıdan çekildiği ve genel tanıtım amaçlı plan.

EYE LINE - BAKIŞ ÇİZGİSİ - Bir oyuncunun görüş çizgisi. Oyun sırasında dikkatinin dağılmaması için bu çizgideki kişiler ve eşyalar azaltılır. Oyuncunun ana plandaki (MASTER SHOT) bakış çizgisi ile örtü plandaki (COVERAGE) bakış çizgisinin aynı yönde olması, dikkat edilmesi gereken bir noktadır.

F

F-STOP, F-NUMBER - Bir objektif üzerinde diyafram açıklığını gösteren rakamlar. Objektifin odak uzunluğunu diyafram açıklığının çapına bölerek bulunur. Bak. DEPTH OF FIELD, T-STOP.

FADE - ERİME - Bir planın ilk görüntülerinin belirerek ortaya çıkması veya son görüntülerinin giderek eriyip kaybolmasını sağlayan optik etki. 60'lı yıllara kadar filmlerin belirme ile başlayıp, erime ile bitmesi genel bir uygulamaydı. Günümüzde, özel bir görsel etki veya zaman aşımını belirtmek gibi amaçlar dışında, bu işlem pek fazla uygulanmamaktadır.

FADE IN/FADE UP - AÇILMA, BELİRME - Siyahtan başlayarak birkaç saniye içinde görüntünün tam olarak belirmesi.

FADE OUT/FADE DOWN - KARARMA, ERİME - Açılmanın (FADE IN) tersine, bir görüntünün giderek kararıp tam siyahta erimesi.

FAST FILM - HIZLI FİLM - Zayıf ışık şartlarında çekim yapabilmek için kullanılan, ASA'sı 100'ün üzerindeki negatif ham film.

FAST-MOTION - Bak. ACCELERATED MOTION.

FAVORING - Kameranın veya mikrofonun oyunculardan birine yakın olmasından dolayı bu oyuncuya daha fazla önem verildiği durum.

FEATURE (i) - En az 85 dakika süren sinema filmi.

FEATURE (f) - Desteklemek, özel itina göstermek.

FEATURE LENGHT - Yaklaşık 85 dakika süren sinema filmi gösterim süresi.

FEATURED PLAYERS - YARDIMCI OYUNCU - Yardımcı rollerden birini oynayan ve jenerikte adı günlük oyuncuların adından önce yazılan ve onlardan daha yüksek ücret alan bir oyuncuyu belirtmek için kullanılan gayrı resmi terim. Yardımcı oyuncular filmin ana karakteri değildir fakat sözlü oyuncu (Speaking Cast) olarak kabul edilirler ve bütçede ve döküm sayfalarında böyle işaretlenirler.

FIELD OF VIEW - GÖRÜŞ ALANI - Kamera objektifinin görüş açısı.

FILL - AMORS - Bir plan veya ses şeridi eksikse, ses eşlemesini bozmamak için kurguda onun yerine iş kopyasına eklenen boş film parçası.

FILL LIGHT (= FILLER LIGHTS) - DOLGU IŞIĞI - Gölgeleri aydınlatmak ve bazen ana ışığın yarattığı sert aydınlatmayı yumuşatmak için kullanılan lambalar.

FILM - FİLM

1) Sinemada gösterilen film.

2) Fotoğraf görüntüleri saptamak için kamerada, saptanmış görüntüleri perdeye yansıtmak için de projektörde kullanılan, asetat tabanlı, bir yanı duyartabaka kaplanmış, hareketini sağlayan tamburlardan geçmesi için kenarları delikli şerit.

FILM ARCHIVE - FİLM ARŞİVİ - Film koleksiyonlarının depolanıp korunduğu ve araştırma ve diğer amaçlarla filmlerin seyredilebildiği yer.

FILM CLIP - Bir filmden alınan ve reklam, tanıtım gibi amaçlarla kullanılan kısa bölümler (That's Entertainment' filmindeki gibi).

FILMIC - Bak. CINEMATIC.

FILM LEADER - AMORS - Laboratuar tarafından bobinlerin başına ve sonuna eklenen ve film projektöre

takılırken görüntü kaybını önleyen, filmi korumaya yarayan özel şeritler. Bak. ACADEMY LEADER, UNIVERSAL LEADER.

FILM LOADER - Kamera kasetlerini doldurup boşaltmakla görevli kamera ekibi elemanı.

FILM MAGAZINE (=MAGAZINE) - KASET - Kameraya takılacak filmin doldurulduğu ışık geçirmez kamera aksamı.

FILM MUSIC - Bak. SCORE.

FILM PLANE - Kamera gövdesinin dışında, bir halkanın merkezinden gecen dikey bir çizgiden oluşan bir sembolle belirtilen filmin kızaktaki konumu.

FILM STOCK/RAW STOCK - HAM FİLM - Pozlanmamış ve yıkanmamış film.

FILTER - FİLTRE - Kameranın veya baskı makinesinin objektifi önüne konduğunda, tayfın belirli dalga boyundaki bölümlerini emen, renk dengesizliğini düzelten veya ışığı dağıtan şeffaf, beyaz veya renkli, cam veya jelatin levha. Başlıca filtreler şunlardır:
1) Günışığı veya 85 - Lamba ışığına göre dengelenmiş filmle gün ışığında çekim yaparken kullanılır.
2) Diffüzyon (Diffusion) - Işığı dağıtır, gölgeleri ve sert çizgileri yumuşatır.
3) Sis (Fog) - Diffüzyon filtresi gibidir ama ayrıca bir sis etkisi yaratır.
4) Dansite, Yoğunluk, ND (Neutral Density) - Filme ulaşan ışığın yoğunluğunu azaltır.
5) Polarlama (Polarizing) - Parlama ve yansımaları kontrol için.
6) Ültraviyole, Morötesi UV (Ultraviolet, Sky Filter) - Gökyüzünden yansıyan morötesi ışınların verdiği maviliği azaltır.
7) Koruyucu (Protection) - Kamera objektifini su damlası, yağmur, kum, toz gibi şeylerden koruyan optik cam.

FILTER FACTOR - FİLTRE FAKTÖRÜ - Filtre kullanılmayan durumda belirlenen doğru pozlamanın, filtre kullanıldığı zaman da elde edilebilmesi için çarpılması gereken rakam. Filtrenin ışık emici özelliğinden dolayı pozlamanın bu oranda arttırılması gerekir.

FINAL CUT - SON KURGU
1) Kopyaların basılmasında kullanılacak negatifin kesimi için örnek olacak iş kopyasının kurgulanmış son hali.
2) Bir yönetmen veya yapımcının kontratı tartışılırken, gösterime girecek kopyaların şekil ve içeriğinde kimin söz sahibi olacağını belirten madde. Bak. WORK PRINT, DIRECTOR'S CUT.

FINANCING - FİNANSE ETMEK - Bir film projesi için parasal destek.

FINANCING ENTITY - Bir filmin yapımı için para ödeyen kişi veya şirket.

FINANCING FEES - Projeyi finanse eden kişi veya şirkete ya da bu finansı sağlayan kişiye ödenen para. Bak. EXECUTIVE PRODUCER.

FINE CUT - İNCE KURGU - İş kopyasının, kaba kurgudan sonra daha geliştirilmiş kurgusu. Bak. EDITING.

FINE GRAIN - İNCE GREN
1) Bir tür duyartabaka.
2) Dup negatif üretiminde kullanılan ve duyartabaka hızı değil, netlik kalitesi önemli olan bir siyah-beyaz pozitif.

FIRST ASSISTANT CAMERAMAN - BİRİNCİ KAMERA ASİSTANI - Kamera malzemesinin sağlıklı durumda olmasından sorumlu, objektifleri takıp çıkaran, kamera veya oyuncu hareket halindeyken net takibini (mizopuan) yapan, oyuncunun duracağı yerleri

işaretleyip, bunların kameraya uzaklığını ölçen ve net ayarlarını buna göre yapan kamera ekibi elemanı.

FIRST ASSISTANT DIRECTOR - BİRİNCİ YÖNETMEN YARDIMCISI - FIRST AD de denir. Yönetmenin sağ kolu. Yönetmenle yapım yönetmeni arasındaki bağlantıdır ve kimi küçük yapımlarda yapım yönetmenliği de yapar. Yapım sırasında figüranlardan, yapımın yürümesinden, herkesin ve her şeyin zamanında doğru yerde olmasından, sette düzen ve disiplinin korunmasından sorumludur. Çekim başlayacağı zaman "Sette sessizlik!" komutunu verir ve kamera operatörüne, kamerayı çalıştırmasını işaret eder. Yapım başlamadan önce senaryonun dökümünü yapar, her sahne için figüranların sayısını belirler ve yönetmen ve yapım yönetmenin onayı ile onları işe alır. Genellikle İkinci (SECOND) denen bir yardımcısı vardır. Bak. SECOND ASSISTANT DIRECTOR.

FIRST CUT - Bak. DIRECTOR'S CUT.

FIRST DOLLAR - Bir filmin, gösterimden sağladığı ilk kazancı belirten terim. Brüt kâr ortakları ve dağıtımcı, bu paradan kendi paylarını alırlar. Net kâr ortakları ise, film maliyetini kurtarana kadar beklerler.

FIRST DRAFT - İLK TASLAK - Bir senaryonun devamlılığı sağlanmış ve diyalogları tamamlanmış ilk hali.

FIRST RUN - İLK GÖSTERİM, BİRİNCİ VİZYON - Önemli bir pazar bölgesinde bir filmin ilk gösterimi.

FISHEYE LENS - BALIKGÖZÜ - Deforme bir görüntü veren aşırı genişaçı objektif.

FISHPOLE - Üstünden mikrofonlar sarkıtılan uzatma çubuğu. Bum kullanmaya uygun olmayan yerlerde işe yarar.

FLACK - Reklam görevlisi, basın ajanı için argo terim.

FLAG - TEKKAPAK - Setin bir bölümünü, bir eşyayı gölgelemek veya kamera objektifine gelen lamba ışığını kesmek için kullanılan, bir çerçeveye gerilmiş siyah kumaş. Bak. GOBO.

FLANGE - FLANŞ - Kurgu odasında film bobinlerinin düzgün sarılmasını kolaylaştırmak için anrulöze takılan madeni veya plastik disk.

FLARE - REFLE - Parlak bir cisimden kaynaklanan ve görüntüde hale oluşmasına sebep olan parıltı. Mat sprey kullanarak giderilir veya azaltılır. Bak. BLOOM.

FLASH (i) - FLAŞ PLAN - Dramatik etki için kullanılan çok kısa bir plan.

FLASH (f) - Özellikle gölge alanlardaki pozlamayı arttırmak için pozlanmamış filmi çok kısa bir süre, çok zayıf bir ışığa göstermek. Bu işlem, kontrastı azaltır. Genellikle laboratuarda yapılan hassas bir işlemdir.

FLASHBACK - GERİYE DÖNÜŞ, FLAŞBEK - Dramatik etki amacıyla veya hikâye gereği, olayların kronolojik sırasında geçmişe dönüş.

FLASHFORWARD - Dramatik etki amacıyla veya hikâye gereği, olayların kronolojik sırasında geleceğe doğru yapılan sıçrama.

FLASH FRAMES - START / STOP KARESİ - Bir çekimin başında kamera tam hızını bulana kadar aşırı ışık görerek fazla pozlanan kareler. Bir sahnenin başlangıcını kurgucuya belirtmek için bazen kameraman bilerek çok sayıda kareyi fazla pozlar.

FLASH PAN (= SWISH, WHIP PAN) - YILDIRIM PAN - İyice bulanık görüntüler veren hızlı çevrinme.

FLAT

1) Negatifte veya Kopyada kontrastı veya alan derinliği çok az olan görüntü.
2) Bir setin hareketli geniş bir bölümü.

FLATBED - Movioladakinin tersine, film ve ses bobinlerinin yatay olarak geçtiği kurgu masası. Birden fazla bobini

eşzamanlı geçme olanağı sağlar. Bu tip masalarda en tanınmış markalar STEENBECK ve KEM'dir.

FLATNESS OF FIELD - ALAN DÜZLÜĞÜ - Bir negatifin merkezinde ve kenarlarında aynı keskinlikte görüntü veren bir objektifin kalitesi.

FLAT PRINT - DÜZ KOPYA - Normal projektörler için basılan standard kopya. Karşıtı, sıkıştırılmış kopyadır. Bak. ANAMORPHIC LENS, WIDE SCREEN.

FLAT RATE - GÖTÜRÜ ÜCRET - Bir hizmet karşılığı ödenen sabit ücret. Gündelik veya haftalıktan farkı, fazla mesai ödenmemesidir. Bir yapımcı, mesailerle uğraşmaktansa, pazarlıkta ücretleri götürü tespit etmeye çalışır.

FLICKER - OBTÜRASYON, KIRPIŞMA - Bir film saniyede 24 kareden düşük bir hızla gösterildiğinde meydana gelen can sıkıcı durum. Bak. PERSISTENCE OF VISION.

FLOODLIGHT (= FLOOD) - Bir setin geniş bir bölümünü aydınlatan çok güçlü ışık kaynağı.

FLOOR - PLATO - Bir sesli stüdyonun (SOUND STAGE) çekim yapılan bölümü.

FLY

1) Bir setin üstünde iplere asılı dekor.

2) "Bu iş olacak mı, yürüyecek mi?" (Do you think this deal will fly?)

FOCAL LENGTH - ODAK UZUNLUĞU - Bir merceğin merkezi ile uzaktaki bir cismin görüntüsünün berrak olarak belirdiği kritik odak noktası arasındaki uzaklık. Odak uzunluğu ne kadar kısaysa, görüş açısı o kadar geniştir.

FOCAL PLANE - ODAK ALANI - Bir objektifin verdiği görüntünün net olarak belirdiği alan. Filmin tam bu alanda bulunması gerekir.

FOCAL SETTINGS - NET İŞARETİ - Hareketli zor çekimlerde netliği takip edebilmek amacıyla odaklayıcının (birinci kamera asistanının), önceden ölçüp belirlediği noktalar için objektifin net halkasına koyduğu işaretler. Bak. FOLLOW FOCUS, FOLLOW SHOT.

FOCUS (i) - ODAK - Bir objektiften geçen ışık ışınlarının bir görüntü vermek için birleştiği nokta.

FOCUS (f) - NET YAPMAK - Keskin, net bir görüntü elde etmek için bir objektifi ayarlamak.

FOCUS PULLER – BİRİNCİ ASİSTAN, ODAKLAYICI - Objektif ile oyuncu arasındaki uzaklığı bir şerit metre ile ölçerek tespit eden ve buna göre net ayarını yapan kamera ekibi elemanı. Kamera ve kamera malzemesinden, öbür kamera asistanları kadar o da sorumludur. Bak. FIRST ASSISTANT CAMERAMAN, SECOND ASSISTANT CAMERAMAN.

FOG - SİS

1) Yanlışlıkla ışık almasından dolayı filmde beliren yoğunluk.

2) Görsel etki için bir sahnede sis makinesiyle yaratılan hava yoğunluğu.

FOG FILTER - FOG FİLTRESİ - Sis etkisi yaratmak için objektifin önüne konulan dağıtıcı filtre.

FOG MACHINE - SİS MAKİNESİ - Sis etkisi yaratmak için yere çöküp kalan soğuk duman üreten özel etki aracı.

FOLEY - SES ETKİSİ - Bir dublaj stüdyosunda kaydedilip sonra filmdeki yerine kurgulanan insan hareketleri sesi veya ses etkisi. Bir kovalamaca sahnesinin inandırıcı olması için, sahneyi izleyen 'foley' sanatçısı (efektör), oyuncunun hareketlerini taklit ederek sesler çıkarır (ayak sesi, nefes nefese soluk sesi, bir et parçasına vurarak yapılan yumruk sesi gibi). Bak. STREAMER.

FOLEY ARTIST - SES EFEKTÖRÜ - Vücut hareketlerinin seslerini yaratması için dublaj stüdyosuna çağrılan uzman kişi.

FOLEY STAGE - Bir film için gerekli ses etkilerinin yaratılması için çeşitli zeminler ve araçlarla donatılmış dublaj odası.

FOLEY STUDIO - ETKİ STÜDYOSU - Sahneyi perdede gösterirken o sahne için gerekli ses etkilerinin yaratılıp kaydedilmesi için özel donanımlı ses kayıt stüdyosu.

FOLEY TRACKS - ETKİ BANDI - Kurgucunun, filmdeki yerlerine kurgulaması için ses etkilerinin kaydedilmiş olduğu 35 mm ses bandı.

FOLLOW FOCUS - NET TAKİBİ, MİZOPUAN - Kamera veya oyuncu hareket halindeyken sürekli net bir görüntü elde etmek için objektifin net ayarında yapılan düzeltmeler. Bak. FOCUS PULLER, FIRST ASSISTANT CAMERAMAN.

FOLLOW SHOT - TAKİP PLANI - Kameranın, hareket halindeki oyuncuyu izlediği, aradaki uzaklığı koruyarak onun gittiği yönde ilerlediği veya gerilediği plan.

FOOT (= TAIL) - Film bobininin (REEL) sonu.

FOOTAGE - Fit ve inç yerine fit ve kare birimiyle belirtilen film şeridi uzunluğu. 35 mm filmde 16 kare bir fut (ayak) uzunluktadır. 24 kare/saniye hızda bir saniyede 1 fut + 8 kare film geçer.

Saniye	Fit		Kare
1	1	+	8
2	3	+	0
3	4	+	8
4	6	+	0
5	7	+	8
10	15	+	0
30	45	+	0

FOOTAGE COUNTER - METRAJ GÖSTERGESİ - Kamera, projektör veya baskı makinesinde, pencereden geçen filmin uzunluğunu belirten gösterge.

FOOTCANDLE - Bir mum gücündeki bir ışık kaynağından bir fut uzaklıktaki cisme düşen ışık yoğunluğu.

FORCED CALL - Bir oyuncuyu veya ekip elemanını, gerekli en az dinlenme süresi dolmadan yeniden işe çağırmak.

FOREGROUND - ÖN PLAN
1) Setin, kameraya en yakın olan bölümü.
2) Görüntüde en önde gözükenler.

FOREIGN DISTRIBUTION - Bir filmin yabancı ülkeler salonlarında gösterime sunulması, yabancı ülkelerde işletilmesi.

FOREIGN SALES REP - Bir filmi yabancı ülkelere satma veya bu ülkelerde işletme yetkisi verilen kişi veya şirket.

FOREIGN VERSION - Filmin çekildiği ülkenin dilinden başka bir dilde gösterilmesi için hazırlanan dublajlı veya alt yazılı kopya. Kimi filmlerin kurgusu da dış pazarların şartlarına göre değiştirilir.

FORMAT - Filmin perdeye yansıtılan görüntüsünün boyu ile yüksekliği arasındaki orantı. Bak. ASPECT RATIO.

FOUR-WALL - Bir filmin gösterimini yapmak için bir sinema salonunu götürü bir ücretle kiralamak. Bağımsız yapımcıların yaptığı küçük bütçeli veya sanat filmlerinin seyirciye ulaşması veya bir dağıtımcı bulması için uygulanan bir yoldur.

FPS - Bak. FRAMES PER SECOND

FRAME (i) - KARE - Bir film şeridindeki her bir görüntü. Bu görüntüler 24 kare/saniye hızla perdeye yansıtıldığında, normal bir hareket duygusu uyandırırlar.

FRAME (f) - ÇERÇEVELEMEK
1) Kameranın bakacından (vizör) izleyerek görüntüyü düzenlemek.

2) Film şeridini projektörün veya kurgu makinesinin kızağına yerleştirirken, karenin (görüntünün) bütünüyle perdede görünebileceği şekilde ayarlamak.

FRAME COUNTER - KARE SAYACI - Bir kamera, projektör veya baskı makinesinde, filmin kaç karesinin pencereden geçtiğini belirten gösterge.

FRAME DOWN - Perdede görüntünün alt kısmı kesildiği zaman makinistin yaptığı hareket. Projektörün kızağı aşağı hareket ettirilerek perdedeki görüntü ortalanır.

FRAMES PER SECOND (FPS) - KARE/SANİYE - Kamera, projektör veya baskı makinesinde bir saniyede pencereden geçen kare sayısı.

FRAME UP - Projektör kızağını yukarı kaydırarak perdede görüntüyü ortalamak. FRAME DOWN'ın tersi.

FREELANCE - BAĞIMSIZ, SERBEST MESLEK - Bir şirkete uzun süreli kontrat veya maaşla bağlı olmayan yönetmen, yapımcı, senaryo yazarı, ışıkçı gibi kişiler. Bak. INDEPENDENT CONTRACTOR.

FREEZE FRAME - DONUK KARE - Bir planda tek bir kareyi tekrar tekrar basarak kopyada durağan bir görüntü elde edilmesi. Bak. DOUBLE PRINTING, SKIP FRAMING.

FRESNEL LENS - FRENEL MERCEK - Augustin Jean Fresnel'in bulduğu, eşmerkezli dışbükey mercek halkalarından oluşan ve spotlarda kullanılan büyük çaplı mercek.

FRICTION HEAD - FRİKSİYON BAŞLIK - Yatay veya dikey çevrinme (pan / tilt) yaparken kameranın yumuşak hareket etmesini sağlayan sehpa başlığı.

FRINGE BENEFITS - Maaştan ayrı ve genellikle nakit olmayan ek ücret. Bak. PERK.

FRINGE RATES - Bir çalışana ücretin dışında yapılan sağlık primi, kira yardımı gibi ödemeler.

FRONT CAR MOUNT - ARABA MONTÜRÜ - Bir arabanın kaputuna takılan ve kamerayı taşıyan düzenek. Bunun yardımıyla arabanın içinde veya dışında geçen olay, araba hareket halindeyken filme alınır.

FRONT CREDITS - BAŞ YAZILAR, BAŞ JENERİK - Bir filmin yapımına başlıca katkıda bulunanların önem sırasına göre listesi. Genellikle: dağıtım şirketi, yapımcı veya yapım şirketi, bir (yönetmenin adı) filmi, yıldız oyuncuların adları, filmin adı, önemli rollerdeki oyuncuların adları, kast sorumlusu, kostüm tasarımcısı, besteci, kurgucu, görüntü yönetmeni, yapım tasarımcısı, senaryo yazarı, yapımcı ve en sonda yönetmen şeklinde sıralanır.

FRONT PROJECTION - ÖNDEN PROJEKSİYON
1) Sinema salonlarında perdenin arkasından yapılan projeksiyondan (REAR PROJECTION, BACK PROJECTION) daha parlak bir görüntü veren, perdenin önünden yapılan projeksiyon.
2) Önceden çekilmiş bir görüntüyü özel bir perdeye yansıtarak bu görüntü önünde oynayan bir oyuncuyu filme almak için kamera objektifi aksında gösterim yapan düzenek.

FS - FULL SHOT sözcüklerinin kısaltması.

FULL COAT - Manyetik demir oksitle kaplanmış 35 mm film tabanı. Kurgucunun görüntüyle sesleri eşleyebilmesi için, çekimde kaydedilen sesler, bu bantlara aktarılır. Etki veya dublaj stüdyolarında sesler doğrudan bu banda kaydedilebilir. Bu bantlara tek kanaldan altı kanala kadar kayıt yapılabilir.

FULL SHOT (FS) - BOY PLAN - Bir oyuncunun, başının tepesinden ayaklarının ucuna kadar tam boy göründüğü plan.

FX - Efekt sözcüğünün kısaltması.

G

G - G DAMGASI - Bir filmi her tür seyircinin izleyebileceğini belirten MPAA onayı. Bak. RATING.

GAG - GAG - Çekimde yapılan tehlikeli gösterileri (STUNT) belirtmek için kullanılan terim.

GAFFER - IŞIKÇI - Görüntü yönetmeninin yönetiminde bir setin aydınlatılmasını gerçekleştiren şef elektrikçi. Çekimden önce veya çekim sırasında, adamlarının yerleştireceği lambaların yerini belirler.

GAFFER'S TAPE (= DUCT TAPE, ELECTRICIAN'S TAPE) - Hemen her türlü yüzeye yapışabilen ve söküldüğü zaman, yapıştırıldığı yeri zedelemeyen gümüş renkli, enli, çok yapışkan bez bant.

GAMMA - GAMMA - Filmin yıkanacağı kontrast derecesini gösteren rakamsal ölçü.

GAMMA INFINITY - SONSUZ GAMMA - Bir filmin yıkanabileceği en yüksek kontrast derecesi.

GATE - KIZAK - Kamera, projektör veya baskı makinesinde filmin, objektif hizasından düzgün geçmesini sağlayan parça. Temizlenebilmesi için menteşeler üzerinde bir kapı gibi açılabilir.

GATE PASS - Bak. DRIVE ON.

GAUGE - Film şeridinin genişliğini belirtir.

GAUZE (= CHEESECLOTH) - TÜL - Diffüzyon filtresinin etkisine benzer bir etki yaratmak için objektifin önüne konulan seyrek dokulu ince kumaş.

GEARED HEAD - DİŞLİ BAŞLIK - Kameranın çok yumuşak yatay ve dikey çevrinmeler (pan - tilt) yapabilmesi için sehpaya veya arabaya takılan ve dişli çarklarla hareket eden başlık.

GEL (= JELLY) - JELATİN FİLTRE
1) Bir stüdyo lambasının ışığını yumuşatan dağıtıcı.
2) Bir ışık kaynağının rengini değiştirmek için kullanılan renkli, şeffaf tabaka.

GENERAL RELEASE - GENEL GÖSTERiM - Bir filmin bir ülkede çok sayıda sinemada gösterime girmesi.

GENERATION - NESİL, JENERASYON - Özgün negatiften başlayıp, gösterim kopyalarına varıncaya kadar geçilen her bir basamak. Gösterim kopyası elde etmek için ender olarak bir negatiften doğrudan kopya basabilirsiniz. Elde ettiğiniz kopya, ikinci nesildir. Yaygın şekil, negatiften ara negatif (CRI) (ikinci nesil) alıp, bundan kopya (üçüncü nesil) basmaktır. Negatiften ara pozitif (IP), ondan dup negatif (DUPE NEGATIVE) alarak bundan basılan kopyalar da üçüncü nesil sayılır. Özgün negatifle kopya arasında ne kadar fazla nesil olursa, kopyanın kalitesi o kadar zayıflar. Bak. CRI.

GENERATOR - JENERATÖR, ÜRETEÇ - Benzin veya dizelle çalışan bir motor aracılığı ile elektrik üreten seyyar enerji kaynağı.

GENERATOR OPERATOR - JENERATÖR OPERATÖRÜ - Jeneratörü çalıştıran, düzgün çalışmasından ve bakımından sorumlu kişi.

GENRE - JANR, TÜR - Belirli bir tarz film (komedi, vestern, bilim kurgu gibi).

GLASS SHOT - Çok zor yapılabilecek ve pahalıya mâlolacak dekorları veya gidilemeyen mekânları filmde gösterebilmek için kullanılan bir teknik. İstenen sahnenin resmi bir ressam tarafından bir cama yapılır ve kamera bu camın arkasına konarak sahne çekilir. Bak. MATTE SHOT.

GOBO (= FLAG) - TEKKAPAK
1) Çekim sırasında kameraya gelen ışığı kesmek veya belirli bir yeri gölgelemek için bir sehpaya tutturulmuş gölgelik.
2) Stüdyoda kayıt sırasında ses yankılanmasını kesmek için kullanılan ses emici seyyar pano.

GOFER (= RUNNER) - Yapım için küçük işlere koşturulan kişi. Bak. PRODUCTION ASSISTANT.

GOLDEN TIME (= GOLDEN HOURS) - FAZLA MESAİ - Stüdyoda çalışan ekip elemanına, stüdyoda ve yakın mekandaki çalışmasının 12 saati aşan kısmı için hafta içi günlerde saat ücretinin iki katı ücret ödenir. Çift mesai ödenen tatil günlerindeki (cumartesi, pazar, bayram) fazla mesai ücreti, normal saat ücretinin dört katı olarak hesaplanır. Çalışma yerine stüdyonun sağladığı bir otobüsle gidilecekse veya gece kalınacak kadar uzak bir mekânda çalışılıyorsa, fazla mesai 14 saatten sonra başlar ve hafta günleri için saat ücretinin 2,5 katı, tatil günleri için 5 katı hesap edilir.

GOOSE (i) - Kamera ve ses malzemesini taşıyan kamyon için argo terim.

GOOSE (f) - Yükseltmek, arttırmak (goose up the sound).

GRADATION - Bir duyarkattaki parlak ışıktan gölgeye kadarki yoğunluk dereceleri.

GRADER - Bir negatifin yoğunluğunu (dansitesini) belirleyen laboratuar teknisyeni.

GRADING - Kopya basmadan önce negatif planların yoğunluğunu belirlemek.

GRADUATED FILTER - DEGRADE FİLTRE - Bir çekimde sahnenin değişik bölümlerinin değişik yoğunluklarda veya değişik renklerde görüntülenebilmesi için kullanılan filtre.

GRAIN - GREN - Bir duyarkattaki gümüş zerrecikleri. Görüntü yansıtıldığında bunların farkedilebilir olması her zaman istenen bir şey değildir.

GREEN PRINT - Projeksiyona hiç girmemiş veya projeksiyon için yeteri kadar kurumamış kopya. Projektörde sıkışmamaları için yeni kopyaların hafifçe yağlanması gerekir.

GREENSMAN - Seti, bitkiler ve ağaçlarla donatan ve bunların bakımını yapan kişi. Kesilip dekora yerleştirilmiş bir ağaç uzun süre sette bekleyip de yaprakları sararmışsa, canlı görünmesi için bunların yeşile boyanması gerekir.

GREY CARD/GREY SCALE (= LILY) - GRİ KART - Beyazdan siyaha kadar çeşitli gri tonları gösteren standard karton. Bu karton sette görüntülenir ve negatif yıkandığında, bu görüntü ile laboratuardaki gri kart karşılaştırılarak gerçek ton değerleri bulunur. Bak. COLOR BARS.

GRIP - SETÇİ - Sette değişik alanlarda çalışan ekip elemanlarını belirtmek için kullanılan genel terim. Işık yardımcıları lambaları toplar ve yerleştirir; inşaat setçileri seti ve fonları kurar; şaryocu rayları kurar, arabayı iter veya çeker. Bak. KEY GRIP, BEST BOY.

GRIP PACKAGE - SET MALZEMESİ - Kamera ve ışıkların yerleşim ve kullanımı için gerekebilecek her tür malzeme: takozlar, ambalaj torbaları, kum torbaları (SAND BAG), eldivenler, tel kafesler (SCRIM), tekkapaklar (FLAG), lamba sehpaları, el aletleri, marangoz aletleri, 30x30 çerçeveler ve aynı boy siyah ve beyaz kumaşlar, kama takozları, reflektörler (REFLECTOR) ve reflektör sehpaları (HIGH ROLLER).

GRISWOLD - Bak. MACHINE SPLICER.

GROSS - Sinema endüstrisi ile ilgili ticari gazetelerde (TRADE PAPERS) yayınlanan raporlarda, bir filmin o güne kadar yaptığı toplam hasılat. Bu terim çoğu dağıtım, finansman ve katılım sözleşmelerinde, gösterimci kendi yüzdesini (pursantaj) aldıktan sonra dağıtımcıya (işletmeciye) kalan parayı belirtir.

GROSS DEAL - Filmin net gelirine değil, kiralama gelirine ortaklık. Bu anlaşma yapımcılar, yönetmenler ve ağırlıklı oyunculara mahsustur.

GUARANTEE

1) Kontratlarında yazılı garanti maddeleri olan çizgi üstü kişiler için kullanılan terim. (Bir yönetmenin kontratında, ilk başoyuncu angaje edildiği anda, film çekilsin çekilmesin, yönetmenin tüm ücretinin ödeneceğini garantileyen madde gibi.)

2) İki veya daha fazla taraf arasında imzalanan ve şartlar yerine geldiği anda belli bir paranın bir seferde veya taksitler halinde ödeneceğini belirten kanuni sözleşme. Bu garantiler ön satış ve işletme sözleşmelerinde kullanılır ve bir yapımın finansmanına destek sağlar.

GUIDE TRACK - KILAVUZ SES - Çekim anında kaydedilen ve sonra daha iyi şartlarda yeniden yapılacak kayıt için örnek işlevi gören ses bandı. Bu bant filmde kullanılmaz.

GYRO HEAD - CAYRO BAŞLIK - Yatay ve dikey çevrinme yaparken kameranın yumuşak hareket etmesi için jiroskopik düzeneği olan sehpa başlığı.

H

HAIRDRESSER - BERBER, KUAFÖR - Oyuncunun saçını kesen, boyayan, şekillendiren ve gerektiğinde peruk vb. malzemeyle ilgilenen ekip elemanı. Kullanacağı malzemeyi kendi temin eder ve bunun için kendisine ayrıca bir ücret ödenir. Bak. BOX RENTAL.

HAIR IN THE GATE - PENCEREDE KIL VAR - Kameranın film kızağında kıl, toz, çapak gibi yabancı madde olduğunu belirten kameraman terimi. Yönetmen bir planın son çekimini beğendiği zaman "CHECK THE GATE" der. Bu, 'kurulu düzen bozulmadan önce her şeyi kontrol edin, bir aksaklık var mı bakın' demektir. Film kızağını kontrol eden birinci kamera asistanı 'Hair in the gate' derse, son yapılan ve beğenilen çekimin görüntülerinde, kızağa takılmış bir kıl veya çapağın gölgesi var demektir. Çekim yenilenir.

HALATION - HALO, HALE - Görüntü alanındaki parlak cisimlerin görüntüsünün etrafında oluşan ve haleye benzeyen bulanıklık etkisi. Film tabanından duyartabakaya yansıyan ışıktan olur. Bunu önlemek için film üreticileri tabanın sırtını 'antihalo' denen bir tabaka ile kaplarlar.

HALF-APPLE - BEŞLİK TAKOZ - Normal takozun yarı yüksekliğindeki takoz.

HALF LOAD - Silah ve diğer patlayan malzemeye yarım ölçü patlayıcı doldurulduğunu belirten özel etki terimi.

HALOGEN - HALOJEN - İyodin, flüorin, klorin ve brominler, halojen diye bilinir.

HAND-CRANKED - Sessiz film zamanında kamerayı çalıştırma şekli. Kameranın mekanizma kolu, 24 kare/saniye hızı tutturacak şekilde çevrilirdi. Kameralar elektrik motoruyla çalışmaya başladıktan sonra OVERCRANK ve UNDERCRANK sözcükleri, yüksekkare ve düşükkare çekimleri belirtmek için kullanılmaktadır.

HAND-HELD CAMERA - ELDE KAMERA - Sehpaya bağlı olarak değil de kamera operatörünün elinde taşıyarak kullandığı kamera. Bak. STEADICAM.

HAND PROPS - Bir oyuncunun sahnede kullandığı kitap, silah, gazete gibi küçük eşyalar. Bu eşyalar aksesuar bölümü tarafından alınır, yapılır veya kiralanır.

HAND SPLICER - Bak. SPLICER.

HANGING MINIATURE - Kameranın 1,5-3 metre önünde asılı ve setin gerisinde büyük bir şeymiş hissini uyandıran küçük dekor parçası.

HARD - SERT, KONTRAST – Işık veya görüntüde aşırı kontrastı belirtir.

HARD LIGHT - SERT IŞIK - Yüksek kontrast ve sert gölgeler veren parlak ışık. Belirli bir etki yaratmak için kullanılır.

HAZE FILTER - PUS FİLTRESİ - Mavi ve morötesi ışınları emerek havadaki pus etkisini azaltan filtre. Pus, toz ve diğer parçacıkların ışığı dağıtması yüzünden oluşur.

HAZARD PAY - TEHLİKE TAZMİNATI - Tehlikeli şartlarda çalışan bir kişiye yapılan fazladan ödeme. Örneğin, bir helikopter kameramanına tehlike tazminatı ödenir.

HEAD - Bir film veya teyp bobininin başı.

HEADER - Üzerine, senaryo dökümünün başlıca unsurlarının yazıldığı 10 santim eninde ve 30 ila 40 santim

boyunda karton şerit. Bu şerit, yapım şeması tahtasındaki (PRODUCTION STRIP BOARD) küçük yapım şeritlerinin kılavuzu, fihristidir.

HEAD SHOT - BAŞ ÇEKİM - Oyuncunun yalnızca başının göründüğü yakın plan.

HEAD-ON SHOT - Doğrudan kameraya doğru gelen bir hareketin göründüğü plan.

HEADS OUT (= HEADS UP) - Projeksiyona hazır şekilde sarılmış film bobini.

HELICOPTER CAMERA OPERATOR - HELİKOPTER KAMERAMANI - Helikopterden çekilecek sahneler için bu alanda deneyimli kameraman. Helikopter pilotu ile anlaşarak gerekli planların çekimini yapar. Bak. TYLER MOUNT, 'COPTER MOUNT.

HELICOPTER MOUNT - Bak. 'COPTER MOUNT, TYLER MOUNT.

HIATUS - Bir süre için yapıma ara verilmesi. Hemen bütün televizyon dizileri yapımında uygulanır. Bir mevsimlik bölümler çekildikten sonra, birkaç ay ara verilir ve yeniden çekime başlanır.

HIGH ANGLE SHOT - ÜST AÇI ÇEKİM, PLONJE - Konuya veya harekete yukardan bakılan çekim.

HIGH FALL - Yüksek bir yerden atlama veya düşüşü belirten terim.

HIGH HAT/HI HAT (= TOP HAT) – HEMZEMİN SEHPA Çok alçak açılardan çekim yapabilmek için kullanılan küçük, alçak sehpa veya kamera montürü.

HIGH KEY LIGHTING - Bir sahneyi bütünüyle parlak ve bol ışıkla aydınlatma tarzı. Yoğun ışık kullanmak, gri skalanın açık tonlarını öne çıkartarak canlı ve parlak görüntüler sağlar.

HIGHLIGHT - Bir konunun, negatifte en yoğun bölüm olarak beliren en aydınlık bölümü.

HIGHROLLER - Geniş, yüksek lamba ayağı.

HIT - Büyük başarı.

HIT YOUR MARKS - YERİNİ BUL - Bir sahnenin planlanışına göre doğru zamanda doğru yerde olmayı belirten terim. "Missing your marks" sözleri, çekimin net olmadığını belirtir.

HIT YOUR MARKS AND SAY YOUR LINES - YERİNİ BUL, LAFINI SÖYLE - Rolünün bir yaratıcılık gerektirmediğini belirten oyuncu terimi.

HMI LIGHT - Halogen Medium Iodide sözcüklerinin kısaltılmışı. Güçlü günışığı veren ark lambalarını belirtir.

HOLD FRAME - Canlı çekimdeki optik donuk karenin (FREEZE FRAME) canlandırma sinemasındaki karşılığı.

HONEYWAGON - Oyuncuların ve ekibin tuvalet ve giyinme odası ihtiyacını karşılayan karavan.

HORSE - Kurgu odasında Movioladan geçen film bobinlerini taşıyan sehpa.

HOT SET - Herşeyiyle çekime hazırlanmış veya halen çekim yapılmakta olan set.

HOT SPLICE (= CEMENT SPLICE) - KOLALI YAPIŞTIRMA - İki film şeridinin uçlarının, ayrılmayacak şekilde birbirine yapıştırılması. Negatifte veya yırtılmış kopyalarda uygulanır. Parçalar, uçlarından ince bir bölüm duyartabaka kazınarak üstüste bindirilir. Kimyasal bir maddeyle iki parçanın tabanları eriyerek birbirine kaynar, iki film şeridi, tek parça halini alır. Yapıştırmanın bir başka şekli, yapıştırıcı bantla yapılanıdır. Kalıcı bir yapıştırma değildir ve kurguda, gerektiği kadar söküp,

yeniden yapıştırmayı sağlar. Kolalı yapıştırmada uçlar üstüste bindiği için, her iki parçadan da birer kare kaybedilir. Bantla yapıştırmada uçlar üstüste değil, yanyana gelir.

HOT SPLICER - Kolalı yapıştırmanın yapıldığı aygıt.

HOT SPOT - Setin bir bölümünün aşırı aydınlatılması sonucu filmdeki görüntüde meydana gelen parlaklık, uçma.

HOUSE NUT - Bir sinema salonunun bir haftalık işletme giderlerini belirten gösterimci terimi. 90/10 şartlı bir anlaşmada, salon masrafları çıktıktan sonra gişe gelirinin %90 ı dağıtımcıya ödenir.

HYPERFOCAL DISTENCE - HİPERFOKAL UZAKLIK - Objektif sonsuza odaklandığında, objektife en yakın net alanla objektif arasındaki uzaklık. Objektifin odak uzunluğuna ve kullanılan diyaframa göre değişir. Bu uzaklık belirlenip objektif buraya odaklandığında, bu uzaklığın yarısıyla sonsuz arasındaki alanda kabul edilebilir bir netlik elde edilir.

HYPHENATE - Bir filmde büyük sorumlulukların birden fazlasını yüklenen kişi. Woody Allen, Orson Welles, Charlie Chaplin, Buster Keaton, Barbra Streisand ve Warren Beatty, bunların en ünlülerindendir. (Yazar, yapımcı, yönetmen, oyuncu.)

I

IATSE - 'International Alliance of Theatrical and Stage Employees' sözcüklerinin kısaltılmışı. Kuzey Amerika'da yapım, dağıtım ve gösterim dallarında çalışanların 1000 den fazla yöresel meslek kuruluşlarının bağlı olduğu ana kuruluş.

IDIOT CARDS - Bak. CUE CARDS.

ILLUMINATION - AYDINLATMA - Doğal veya yapay kaynaklarla, filmin saptayabileceği bir görüntünün oluşabilmesini sağlayacak ışığın elde edilmesi.

IMAGE - GÖRÜNTÜ - Film üstündeki fotoğrafik kopya. Çekim sırasında görüntüde nelerin belireceğine, görüntü yönetmenine danışarak, yönetmen karar verir.

IMPROVISE - DOĞAÇLAMA, TULUAT
1) Öngörülmemiş sözcükler veya hareket yaratmak, senaryoda yazılı olanların dışına çıkmak.
2) Yapımda sorunlarla karşılaşıldığında hemen yeni seçenekler üretmek. Bak. WING IT.

IN CAMERA - Çekimin herhangi bir anında sahnenin, kameranın gördüğü bölümü.

INCANDESCENT LIGHT - AKKOR IŞIK - Cam ampulün içinde akkor hale gelmiş telin yaydığı ışık. Soğuk ve sert olan flüoresan ışıktan daha sıcak ve yumuşaktır. Kuartz/ Halojen ışıkla karıştırılmamalıdır.

INCIDENT LIGHT - GELEN IŞIK - Yansıyan ışığın (REFLECTED LIGHT) karşıtı olan, konunun üstüne gelip onu aydınlatan ışık. Bu ışığı ölçmek için kullanılan

ışıkölçer (pozometre), konuya gelen ışığın yoğunluğunu ölçer.

INDEPENDENT CONTRACTOR - Hizmet veren, fakat aylıklı olmayan kişi. Bak. FREELANCE.

INDEPENDENT PRODUCER - BAĞIMSIZ YAPIMCI - Başlangıçta, birliğe bağlı olmayan ve sınırlı bir dağıtım için yapılan küçük bütçeli filmleri gerçekleştiren kişileri belirtirdi. Günümüzde, büyük bir stüdyoya kontratla bağlı olmayan bir yapımcıyı da belirtir.

INDEPENDENT PRODUCTION - BAĞIMSIZ YAPIM - Büyük stüdyoların finanse etmediği yapım. Gene de, bağımsız bir filmin dağıtımını büyük şirketler yapabilir.

INDIE PROD - Bağımsız yapımcı (INDEPENDENT PRODUCER) veya bağımsız yapım (INDEPENDENT PRODUCTION) sözcükleri için kullanılan argo terim.

INDIE PROD WITH A (FIVE) PIC PACK - Sinemayla ilgili ticari basının (TRADE PAPERS), bağımsız bir yapımcının, yapımı için anlaşma imzaladığı film sayısını belirtmek için kullandığı terim (yukarıdaki örnekte 5 film).

INFINITY - SONSUZ (UZAKLIK) - Öyle bir uzaklık ki, oradaki bir noktadan objektife yansıyan ışık ışınları paralel kabul edilebilir. Bir objektifin netlik ayarı halkadaki sonsuz noktasına getirildiğinde, o objektifin odak uzunluğuna özgü bir uzaklıktan sonra her alan nettir.

INFRARED - KIZILALTI - Görülebilir ışıkların dalga boyundan daha uzun (ve yavaş) dalga boyunda ve gözle görülemeyen ışınlar. Kızılaltına duyarlı özel ham film ve özel filtreler kullanılarak cisimlerin karanlıkta fotoğrafı çekilebilir.

INKIE - Sette kullanılan akkor (INCANDESCENT) lambaları belirten argo terim.

IN-PHASE - İki ayrı motorun eşzamanlı (senkron) çalıştığı durum.

INSERT - ARA PLAN - Bir sekansta olayı açıklamak veya devamlılığı sağlamak için araya konan kısa süreli ayrıntı plan. (Bir listede bir adı işaretleyen kalem, döşemeye damlayan kan damlası gibi)

INSERT STAGE - Ara planların çekildiği plato, stüdyo. Sinema filmi ve televizyon yapımlarında kullanılacak ara planlar için hizmet veren uzmanlaşmış firmalar vardır.

INSURANCE COVERAGE - Çok değişken şartlar içerdiği için bir filmin sigorta maliyeti kesin olarak belirlenemediğinden, toplam negatif maliyetinin yüzde 2 ile 4 ü kadar bir miktar, sigorta masrafı olarak bütçeye konur. Bu yüzde, çekim programı, mekânlar, oyuncu kadrosu gözönüne alınarak belirlenir.

INSURANCE TAKE - Bak. COVER SHOT.

IN SYNC - Görüntü ve ses şeritlerinin uyuşarak eşzamanlı akışı. Bunun gerçekleşmediği durum, nonsenkron (OUT OF SYNC.) kabul edilir. Bak. SYNCHRONIZATION.

INT - INTERIOR için kullanılan kısaltma.

INTEGRAL TRIPACK - Ayırım negatifleri (SEPARATION NEGATIVES) üretmek için kullanılan ve her biri bir asal renge duyarlı üç kat duyartabaka (emülsiyon) kaplı renkli film.

INTENSIFICATION - Görüntünün yoğunluğunu ve kontrastını arttırarak, az pozlanmış bir negatifin kalitesini

iyileştirmek için yapılan kimyasal bir işlem. Bak. THIN NEGATIVE.

INTENSITY - Bir ışık kaynağının mum (CANDELA) veya futkendıl (FOOTCANDLES) olarak ölçülen gücü.

INTERCUT - PARALEL KURGU - Değişik sekansları içiçe kurgulayarak bu sekanslardaki olayların aynı zamanda geçtiği duygusunu yaratan kurgu tarzı. Bu tarzı D. W. Griffith icat etmiştir. En görkemli örneği de 'The Birth of a Nation' filmindeki Ku Kluks Klanın saldırı bölümüdür.

INTEREST - FAİZ - Belirli bir süre için borç alınan bir paraya belirli bir yüzde oranında ödenen ücret.

INTERIOR - İÇ, DAHİLİ - Herhangi bir binanın içinde ve genellikle lamba ışığı kullanılarak yapılan çekim.

INTERLOCK - Ayrı şeritlerdeki görüntü ve sesin eşzamanlı olarak izlenebilmesini sağlayan düzenek. Genellikle kurguda eşleme sırasında kullanılır.

INTERLOCK MOTOR - Bak. MOTOR, SELSYN MOTOR.

INTERMITTENT MOVEMENT - DURAKSAMALI HAREKET Sürekli akan film şeridinin her bir karesinin kamerada pozlanmak, projektörde yansıtılmak için objektifin arkasında bir an duraklaması.

INTERNEGATIVE/INTERNEG (= CRI, COLOR REVERSAL INTERNEGATIVE) - ARA NEGATİF - Dönüşken ham film (REVERSAL FILM STOCK) kullanarak özgün negatiften alınan negatif kopya. Ara pozitif (INTERPOSITIVE) aracılığı ile alınan negatif olan dup negatif (DUPE NEGATIVE) ile karıştırılmamalı.

INTERPOSITIVE (IP) - ARA POZİTİF - Dup negatifler üretmek için özgün negatiften alınan pozitif kopya. Gösterim için kullanılmaz. Tabanı turuncu renklidir ve normal kopyalardan daha yoğundur. Bak. CRI.

IN THE CAN

1) Ana çekimleri (PRINCIPAL PHOTOGRAPHY) bitmiş film veya çekimi bitmiş sahne.
2) Yıkanmak için laboratuara yollanmaya hazır pozlanmış film.

INTROVISION - Görsel etki için kullanılacak bir planı çekerken matını (maskesini) da izleme olanağı sağlayan yeni bir sistem.

INVERSE SQUARE LAW - TERS KARE KURAMI - Işığın veya sesin gücü, konu ile lamba veya mikrofon arasındaki uzaklığın karesi ile ters orantılıdır. Örneğin, lambadan iki metre uzaktaki bir kişi 10 kandela ışık alıyorsa, lambadan dört metre uzakta 2,5 kandela ışık alacaktır.

INVISIBLE SPLICE - Bak. A AND B CUTTING.

IP - Ara pozitif (INTERPOSITIVE) için kullanılan kısaltma.

IPS - İnç/saniye (Inches per Second) için kullanılan kısaltma. Ses kaydında bandın akış hızı birimidir. Müzik kaydı için 7,5 inç/saniye ve daha yüksek hızlar kullanılır.

IRIS - Bak. DIAPHRAGM.

J

JELLY - Bak. GEL.

JENNY - Jeneratörün takma adı.

JUICER - Sette lambaları yerleştirmek ve yakıp söndürmekle görevli ışık ekibi elemanı.

JUMP CUT - SIÇRAMALI KURGU - Bir sahnede veya sahnelerin arasında hareketin ani ve olağandışı değişmesini doğuran kurgu tarzı. Bir planın ortasından bir bölüm çıkararak veya peşpeşe planlarda bakış açısını değiştirmeden kamerayı konuya yaklaştırarak veya uzaklaştırarak gerçekleştirilir. Kuramsal olarak kötü sinema dili kabul edilen bu tarz, kimi yönetmenlerce özel etki yaratmak için bilinçli olarak kullanılır (Antonioni'nin Blow Up filmindeki gibi.). Bu teknik, Yeni Dalga'cı Fransız yönetmenlerce, özellikle Jean-Luc Godard tarafından moda hale getirildi.

JUNIOR - 1000 - 2000 vatlık lamba. Bak. SENIOR.

K

KEG - Bira fıçısına benzeyen 750 vatlık spot.

KEM - Bir yatay kurgu masası markası. Bak. STEENBECK, MOVIOLA.

KEY GRIP - Işık şefi ve görüntü yönetmeni ile doğrudan temas halinde olan ışık ekibi elemanı.

KEY LIGHT - Sahnenin havasını vurgulayan ana ışık kaynağı. Görüntü yönetmeni genellikle önce bu ışığı yerleştirir, sonra öbür ışıkları düzenler. Bak. LIGHTING.

KEY NUMBER (= EDGE NUMBER) - FİT NUMARASI - Üretim sırasında filmin kenarına basılan seri numaraları. Negatif kesimci negatifi kesmek için iş kopyasıyla karşılaştırırken, bu numaralardan yararlanır. Kurgucu da özel etkilerin yerlerini, bu numaraları belirterek bildirir. Kod numaraları ile karıştırılmamalıdır.

KEY SECOND A.D - Birden çok ikinci yönetmen yardımcısı çalıştıran yapımlarda, öbür ikinci yardımcıların çalışmasını düzenleyen baş ikinci yardımcı. Birinci yardımcının veya yapım yönetmeninin emrindedir. Bak. SECOND ASSISTANT DIRECTOR.

KEYSTONE - Perdeye dikaçılı bakmayan bir projektörün yansıttığı şekli bozuk çerçeve. Bazen kameranın kötü yerleştirilmesiyle de meydana gelebilir.

KICKER (= SLICE LIGHT) - KONTUR LAMBASI - Ön plandaki bir cismi geri plandan ayırmak için kullanılan küçük lamba.

KILL - Bir lambayı söndürmek, kapatmak.

KINESCOPE - Canlı bir televizyon yayınını ekrandan filme almak. Videonun icadından önce, bir televizyon yayınını kaydetmek için kullanılan tek yoldu.

KIT RENTAL - Bak. BOX RENTAL.

KLEIG LIGHTS - Filmlerin galalarında salonların önünde kullanılan güçlü ark lambası. Çekimlerde etki için de kullanılır.

KOOK (= COOKIE, CUCALORIS, KUKALORIS) - Düz bir yüzeye gölgeler düşürerek monotonluğunu kırmak için bu yüzeyi aydınlatan lambanın önüne konulan, içi çeşitli şekillerde oyulmuş maden, tahta veya plastik levhalar.

L

LABORATORY (LAB) - LABORATUAR - Pozlanmış filmin banyo edilip kopyaların basıldığı yer.

LACQUERING - LAKLAMAK - Film şeridinin yüzeyini, zedelenmekten koruyan bir tabaka ile kaplamak.

LAP DISSOLVE - Bak. DISSOLVE, A AND B CUTTING.

LATENSIFICATION - Bak. FLASH.

LATENT IMAGE - GİZLİ GÖRÜNTÜ - Pozlanmış fakat yıkanmamış filmde kimyasal olarak oluşmuş görüntü. Film banyo edilince bu görüntü, görülebilir görüntü haline dönüşür.

LATERAL FLICKER - YATAY OBTÜRASYON - Fazla hızlı bir pan (yatay çevrinme) yüzünden oluşan ve görüntünün titremesi gibi algılanan olay.

LATITUDE - POZLANMA TOLERANSI - Bir filmin, normalden az veya çok pozlandığı halde hâlâ işe yarar bir görüntü verebilme sınırları. Filmin hızı ne kadar yüksekse, pozlanma toleransı da o kadar fazladır.

LAVENDER - Tabanının rengi yüzünden ince gren ana pozitife verilen argo isim.

LAY IN - Katmayı, eklemeyi belirten kurgu terimi ('Lay in effects, lay in the sound' gibi.)

LAYOUT - Bir sahnedeki hareketin, özel etkinin, ışıkların vd. çekimden önce hazırlanan ayrıntılı planı.

LEAD - Baş oyuncu.

LEADER - Bak. FILM LEADER.

LEAD MAN - Set dekoratörünün yönetiminde çalışan ve dekor işçilerinin şefi olan kişi.

LEAK LIGHT - KAÇAK IŞIK - Sette, aydınlatılmaması gereken bir yere düşen ve bir tekkapak veya gobo ile maskelenebilen ışık.

LEGS - AYAK - Kamera sehpası.

LENS - OBJEKTİF - Görüntüyü filmin üstüne odaklayan optik araç. Odak uzunluklarına göre üç ana bölümde gruplanırlar: ortalama bir görüş açısı olan NORMAL, geniş bir görüş açısı olan GENİŞ AÇI (WIDE ANGLE), dar bir görüş açısı olan TELEOBJEKTİF (TELEPHOTO). Zum objektifler bunların hepsinin özelliklerini taşır, fakat görüntü kalitesi biraz düşüktür. Ana objektifler (PRIME LENS) tek özellik taşır fakat görüntü kaliteleri yüksektir.

LENS ABERRATION - OBJEKTİF SAPINCI - Görüntünün (IMAGE) şeklinde çarpılmaya neden olan mercek hatası.

LENS ADAPTER - OBJEKTİF ADAPTÖRÜ - Kameradaki objektif yuvasıyla objektif arasına takılan parça (2x extender gibi.)

LENS BARREL - Bir objektifin elemanlarını barındıran ve koruyan silindir tüp.

LENS COVER (= LENS CAP) - OBJEKTİF KAPAĞI - Kullanılmadığı zamanlarda bir objektifin ön ve arka elemanlarını koruyan kapaklar.

LENS COATING - Bir objektifin kalitesini arttırmak için merceklerine uygulanan özel kaplama tabakaları.

LENS ELEMENTS - OBJEKTİF ELEMANI - Bir objektifi oluşturan içbükey ve dışbükey mercekler.

LENS HOOD - PARASOLEY - Objektifin ön elemanına kaçak ışık gelmesini engelleyen gölgelik.

LENS SPEED - OBJEKTİF HIZI - Bir objektifin ışık geçirme yeteneği. Açıklık ne kadar büyükse (ve ters orantılı olarak, diyafram numarası ne kadar küçükse), objektif o kadar hızlıdır. Hızlı bir objektif, düşük ışıkta bile görüntü verir.

LENS TURRET - TARET - Kameranın önünde, üzerine birkaç objektif takılabilen döner plaka. Taret döndürülerek istenen objektif pencerenin önüne getirilir. Yeni model kameralarda kullanılmıyor.

LEVEL -
1) Kamerayı yerleştirirken yatay alanının doğru olması. Bunu kontrol etmek için sehpa başlığında bir su terazisi bulunur.
2)Ses kaydında, en kaliteli kayıt için desibel değeri.

LIBRARY –
1) Filmlerin ve stok şutların (STOCK FOOTAGE) depolanıp izlenebildiği yer.
2) Önceden kaydedilmiş müzik parçalarının depolandığı ve dinlenebildiği yer.

LIBRARY SHOT - Bak. STOCK FOOTAGE.

LIGHT BOX - IŞIK KUTUSU - Filmleri incelemek için kullanılan, bir yüzeyi ışık geçirgen bir plakadan oluşan ve içinde lamba yanan kutu.

LIGHTING - IŞIKLANDIRMA - Bir setin, görüntüde belli bir tarz veya hava yaratacak şekilde aydınlatılması. Yönetmenin de katılımı ile görüntü yönetmeninin sorumluluğuna girer. Çekim malzemesi içinde lambalar en hantal parçalar olduğu için, ışıklandırma zordur ve çok zaman alır. Dört ana ışıklandırma şekli vardır: Ana

ışıklar (KEY LIGHTS), dolgu ışıkları (FILL LIGHTS), fon ışıkları (BACK LIGHTS) ve kontur ışıklar (KICK LIGHTS). Ana ışıklar, bir sahnedeki genel havayı veren temel ışıklardır. Dolgu ışıkları, ana ışıkları destekleyen ve tamamlayan, kontrastı azaltan, gölgeleri aydınlatan ışıklardır. Fon ışıkları, geri planları aydınlatarak görüntüye derinlik kazandırır. Kontur ışıklar saç ve yüz hatlarını meydana çıkarır ve ayrıntıları vurgular.

LIGHTING CAMERAMAN - Görüntü yönetmeni için İngilizlerin kullandığı terim.

LIGHT METER - Bak. EXPOSURE METER.

LILY - Bak. GREY CARD.

LIMBO SET - Olayın belirgin bir mekânda geçtiğini anlatmaya yetecek en az dekor, geri plan ve aksesuar kullanılan set.

LIMITED RELEASE - SINIRLI GÖSTERİM - Bir filmin, tepkilerini ölçmek için sınırlı bir izleyici kitlesine yapılan gösterimi. Buna, deney pazarlaması denir. Bir filmin sınırlı bir izleyici kitlesine hitap ettiği veya fazla izleyici çekmeyeceği önceden biliniyorsa, ekonomik kayba uğramak tehlikesini azaltmak için sınırlı gösterime gidilir.

LINE PRODUCER - Bir yapımdaki çizgiüstü ve çizgialtı elemanları için denetleyici ve danışman. Yapım yönetmeni, çizgialtı unsurlar için bu kişiye danışır.

LINING UP –

1) Çekimden önce kamera ve oyuncuları yerleştirip ışıkları ayarlamak.
2) Optik etkide, interpozitifi iş kopyasıyla eşlemek.

LIP SYNC - AĞIZ SENKRONU

1) Bir oyuncunun, ağız hareketlerini pleybek yapılan müziğe uydurarak şarkı söylüyormuş gibi yapması.
2) Dublajda, perdedeki ağız hareketlerine uydurarak bir konuşmayı seslendirmek. Bak. LOOP.

LIQUID GATE (= WET GATE, SUBMERGED PRINTING) - ISLAK BASKI - Bir kopyayı basarken çiziklerin ve aşınmadan doğan izlerin görünmesini en aza indiren baskı sistemi.

LIVE ACTION - CANLI ÇEKİM - Canlandırma sineması ve özel etkilerin tersine, gerçek oyuncularla gerçek mekânlarda veya stüdyoda çekilen sahneler.

LIVE SOUND (= LIVE RECORDING) - Çekim anında kaydedilen diyalog ve çevre sesleri.

LIVING ALLOWANCE (= PER DIEM) - Gecelenen uzak mekânlarda çalışırken çalışanlara verilen sabit miktarda ek ücret.

LOAD - Çekimden önce kameraya veya kasete film doldurmak.

LOADER - Birden fazla kamera kullanıldığında, kasetlere film dolduran ve ikinci kamera asistanına yardımcılık yapan kamera ekibi elemanı.

LOADING ROOM - ŞARJ ODASI - Sette veya bir araçta filmleri doldurup boşaltmak için kullanılan küçük karanlık oda.

LOCAL LOCATION - YEREL MEKAN, YAKIN MEKAN - Birlik kurallarına göre merkeze 45 km den fazla uzak olmayan, oyuncuların ve ekibin gecelemek zorunda kalmadığı çekim mekânları. Bak. STUDIO ZONE.

LOCATION - MEKÂN - Stüdyo dışında çekim yapılan yer. Mekânda çekim yapmak, yapım sorumlusuna barınak, yiyecek temini, tuvalet, temizlik, ekip ve malzemelerin ulaşımı gibi ek sorunlar yaratır. Yerel veya yakın mekânlar, stüdyoya yakın yerlerdir. Oyuncular ve ekip, çalışmadan sonra gece evlerine dönerler. Uzak

mekânlarda oyuncular ve ekip gecelemek zorundadır ve haftalık çalışma süresi altı gündür.

LOCATION ACCOUNTANT (=PRODUCTION ACCOUNTANT, LOCATION AUDITOR) - Bir mekânda çekim yapılırken harcanan bütün paranın hesabından sorumlu kişi.

LOCATION AUDITOR - Bak. LOCATION ACCOUNTANT.

LOCATION FEE - MEKÂN KİRASI - Bir mekânda çekim yapılırken orasının kullanımı ve sağladığı şeyler için ödenen ücret.

LOCATION MANAGER - MEKÂN SORUMLUSU - Senaryoyu okuyarak nasıl mekânlar gerektiğini çıkaran, bu mekânları arayıp bulan, olanaklarını ve elverişliliğini inceleyen, yönetmen ve yapım tasarımcısına göstermek için fotoğraflarını çeken kişi. Bir mekân onaylandıktan sonra bu mekânda çekim yapabilmek için gerekli izinleri alır, şartları görüşür. Bundan sonra bu mekânla ilgili bütün ayrıntıların (izinler, park sorunu, yemek servisi, polis, itfaiye gibi) organizasyonundan sorumludur. Bütün mekânlar için bir bütçe yapmakla da görevlidir.

LONG FOCUS LENS (= TELEPHOTO LENS) - TELEOBJEKTİF - Normal bir objektiften daha uzun odaklı objektif. Ana özelliği, uzaktaki cisimleri yakındaymış gibi görüntüleyebilmesidir. Teleobjektif kullanıldığı zaman görüntüdeki net derinliği azalır.

LONG SHOT (LS) - UZAK ÇEKİM - Ana konunun genel çekimi. Kamera, çevresi içinde ana konuyu veya oyuncuyu ayırdedebilecek, ama fazla bir ayrıntıyı algılamayacak bir uzaklığa yerleştirilir. Tanıtım planı veya ana planlar (MASTER SHOT) için kullanılır.

LOOP (i) - BUKLE, LUP
1) Kamera ve projektörde filmin, tamburların arasında kalan ve pencere kızağından geçen kısmı. Tamburların filme verdiği sürekli akış hareketinin, penceredeki duraksamalı hareketi bozmaması ve filmin kopmaması için belirli bir uzunlukta tutulur.
2) Dublajı yapılacak sahnenin projeksiyonda devamlı yansıtılabilmesi için başı ile sonu birbirine eklenerek halka haline getirilmiş film şeridi.

LOOP (f) - DUBLAJ - Yeni kaydedilen ses veya konuşmaların, eskilerinin yerine konması. İyi kaydedilmemiş veya değiştirilmek istenen konuşmaları kaydetmek için oyuncular, yapım sonrası çalışmalarda dublaja çağrılır.

LOSE - Yoket, kapat, söndür. Bak. EIGHTY SIX.

LOT - Stüdyo binalarının (bürolar, platolar, soyunma odaları vb.) bulunduğu ve işi olmayanların içeri girmesini engellemek için kapısında bekçiler bulunan alan. Bak. STUDIO.

LOW-ANGLE SHOT - ALT AÇI ÇEKİM, KONTRPLONJE - Yere yakın yerleştirilen kameranın konuya alttan yukarı doğru baktığı çekim.

LOW KEY - Bir sahnenin, bol gölgeler yaratan loş ışıklar kullanarak gri skalanın alt bölümü değerinde ışıklandırılması.

LS - Uzak çekim (LONG SHOT) için kullanılan kısaltma.

LUMINAIRE - Sehpası, lambası ve ampulü ile komple ışık aracı.

M

MACHINE SPLICER - El ve ayakla kumanda edilen negatif kesim makinesi. En tanınmış marka, GRISWOLD'dur. Bak. SPLICER.

MAGAZINE - KASET - Ham film ve pozlanmış film için bölümleri olan ve kameraya takılan ışık geçirmez film kutusu. 60, 120 ve 300 metre film alan çeşitleri vardır. Çok sayıda kaset önceden doldurulur, kamerada film bittikçe yeni kaset takarak çekim aksatılmadan sürdürülür. Kasetler, karanlık odada veya şarj torbasında doldurulup boşaltılır.

MAGIC HOUR - Alacakaranlık. Işığın sıcak, göğün koyu mavi ve gölgelerin uzun olduğu gün batımı ile karanlık arası saat. Bu saatlerde çekilmiş filme örnek, Terrence Malik'in "Days of Heaven" filmidir.

MAGNETIC FILM (MAG FILM) - MANYETİK FİLM - Duyartabaka yerine demir oksit ile kaplanmış, ses kaydı için kullanılan film şeridi. Bu şeritler yalnız kurgu sırasında kullanılır. Görüntü şeridi ile aynı boyutlarda olduğu için eşleme sağlıklı olur.

MAGNETIC RECORDING - MANYETİK KAYIT - Çekim sırasında teyp bandına yapılan ses kaydı. Bu bant kurgu için manyetik filme aktarılır. Kurgu ve miksaj bittikten sonra manyetik filmdeki sesler, optik şeride aktarılır.

MAGNETIC STRIPE - Dolbi ses sistemli 70 mm kopyalarda ses kaydı için film şeridinin kenarlarına kaplanan manyetik tabaka.

MAGNETIC TAPE - Genelde ses, videoda ise ses ve görüntü kaydı için kullanılan, plastik tabanlı, demir oksidi kaplı şeritler. Profesyonel tipleri 1/4 inç enindedir ve yüksek kaliteli kayıtlar için 7,5 ve 15 inç/saniye hızda akarlar.

MAG/OPTICAL PRINT - Hem manyetik, hem optik ses sistemleri ile donatılmış salonlar için hazırlanan, optik ve manyetik ses bantları olan kopya.

MAIN TITLE - BAŞLIK, BAŞLIK YAZILARI - Özel olarak filmin adının, genel olarak film başlamadan önce jenerik yazılarının göründüğü bölüm. DGA kurallarına göre yönetmenin adı, film başlamadan önce görünen son yazıdır.

MAKE-UP - MAKYAJ - Krem, pudra, göz farı vb. malzemelerle oyuncuların ve figüranların yüz ve bazen vücut görünüşünde yapılan düzeltme ve değişiklik. Oyuncunun görünüşünü güzelleştirebilir, bir etki yaratabilir (yaşlılık gibi), ciltteki iz veya bozuklukları örtebilir veya tamamen değişik görünüşlü bir kişilik yaratabilir. Uzun sürecek makyajlar için (Little Big Man - Dustin Hoffman, Planet of The Apes - tüm oyuncular) oyuncular sete çok erken çağırılır.

MAKE-UP ARTIST - MAKYAJCI - Oyunculara makyaj yapmakla görevli ekip elemanı. Bak. BODY MAKE-UP, SPECIAL EFFECTS.

MAKE UP CALL - MAKYAJ ÇAĞRISI - Bir oyuncunun, makyajı yapılması için sete gelmesi gereken zaman. Makyaj süresi 15 dakikadan 7 saate kadar (ENEMY MINE filminde Lou Gosset Jr. için) değişebilir. Makyaj çağrısı, oyuncunun sette bulunması gereken saatten geriye doğru sayılarak yapılır.

MARKS - İŞARET - Kaydırma yaparken arabanın duracağı noktayı, yer değiştiren oyuncunun netliğini izleyebilmek için önemli noktaları ve benzeri yerleri belirlemek için yapışkan bez bant veya tebeşirle yere konulan işaretler. Çok sayıda oyuncunun olduğu sahnelerde, her oyuncu için değişik renkli bant veya tebeşir kullanılır. Çekim başlarken işaretler kaldırılır.

MARRIED PRINT - COMPOSITE PRINT için İngilizlerin kullandığı terim.

MASK –

1) Bir film perdesini değişik görünüm oranlarında çerçevelemek için perdenin yanlarındaki hareketli siyah panolar.
2) Teleskop, dürbün, fotoğraf makinesi vizöründen bakılıyormuş duygusu uyandırmak için görüntünün bir bölümünü örtüp karartan parça. Bu işlem film çekilip yıkandıktan sonra optik laboratuarda gerçekleştirilir.
3) Kamera objektifine gelen bir ışığı kesmek için kullanılan tekkapak.

MASTER (= MASTER POSITIVE) - Kopya basımı için kullanılacak dup negatifin alındığı ana pozitif. Videoda, kopyaların çoğaltımı için kullanılacak kurgulanmış ana kopya.

MASTER SCENE - Tiplerin tanıtıldığı, olayın girişinin yapıldığı başlangıç sahneleri.

MASTER SHOT - ANA PLAN - Bir sahnenin başından sonuna kesintisiz çekiminin yapıldığı plan. Örneğin, iki oyuncunun karşılıklı konuştukları bir sahnede, tüm konuşmayı kesintisiz saptayan plan, ana plandır. Bu plan istendiği gibi çekildikten sonra yakın planlar, tepki planları, amorslu (omuz üstü) (OWER-THE-SHOULDER) planlar gibi dolgu ve örtü planlar (COVERAGE) çekilir.

MATCH

1) Ana planın arasına girecek örtü planları çekilirken devamlılığın sağlanması için sözleri ve hareketleri, ana planda oldukları gibi tekrarlamak.
2) Negatif kesimi yapılırken son kurgusu bitmiş iş kopyası ile negatifi eşlemek, çakıştırmak.

MATRICES - Üç şerit teknikolor (THREE STRIP TECHNICOLOR) sistemde kopya basmak için kullanılan üç ana şerit. Her şerit, asal renklerden (PRIMARY COLORS) birine (kırmızı, yeşil ve mavi) duyarlıdır ve her biri, nihai görüntünün bir bölümünü taşır. Baskıda, her şerit duyarlı olduğu renkteki boyayı emer ve temas ettiği pozitif kopyanın uygun yerine aktararak kopyayı renklendirir.

MATTE - Kameranın veya baskı makinesinin objektifi önüne konulduğu zaman karenin kimi kısımlarının pozlanmasını önleyen özel şekillerde kesilmiş veya oyulmuş maske. Değişik yer ve zamanlarda çekilmiş görüntüleri tek bir görüntüde birleştiren özel etki aracıdır. Bak. MATTE BOX, MATTE SHOT, SPECIAL EFFECTS.

MATTE ARTIST - Mat planı (MATTE SHOT) için fon (BACKGROUND) veya mat (MATTE) tasarlayan ve yapımına yardım eden özel etki bölümü elemanı.

MATTE BOX (= SPECIAL EFFECTS BOX) - PARASOLEY - Kamerada objektifin önüne takılan ayarlanabilir filtre taşıyıcı. Objektifi kaçak ışıklardan korur ve mat planı çekilirken matı yerinde tutar. Bak. MATTE SHOT.

MATTE SCREEN - Bütün bakış açılarından görüntünün aynı parlaklıkta izlendiği özel yansıtıcı perde.

MATTE SHOT - MAT PLANI - Çekilen sahnenin, önceden çekilmiş fon veya hareketli elemanlarla birleştiği plan. Bak. TRAVELING MATTE.

MCU - MEDIUM CLOSE UP için kısaltma.

MEAL PENALTY - YEMEK TAZMİNATI - Yemek molası sendikanın tanıdığı süreden fazla geciktiğinde veya yemek molasında kendisine gerektiği kadar vakit verilmeyen bir oyuncu veya ekip elemanına ödenen tazminat.

MEAT AXE - Tekkapak veya filtre çerçevelerini tutturmak için kullanılan darağacı şeklindeki sehpa.

MEDIUM CLOSE UP (MCU) - Yakın planla orta plan arasında plan.

MEDIUM LONG SHOT (MLS) - Oyuncunun ön planla arka plan arasında orta uzaklıkta olduğu, uzak planla orta plan arası plan.

MERCURY VAPOR LAMP - Mavimsi ışık veren küçük ark lambası.

M&E TRACK - Müzik ve etki şeridi (Music and Effects Track) için kullanılan kısaltma. Konuşmalar dışındaki bütün sesleri içerir. Özellikle yabancı dilde dublaj yapılırken çok işe yarar.

METTEUR-EN-SCENE - Yönetmen için kullanılan "Sahneye Koyan" anlamında tiyatrodan gelme Fransızca terim. Günümüzde daha çağdaş olan REALISATEUR (Gerçekleştiren) kullanılmaktadır.

MICRO-CINEMATOGRAPHY - Normal objektifler için çok küçük olan cisimlerin filminin, bir mikroskop aracılığı ile çekilmesi.

MICROPHONE BOOM (= BOOM) - BUM - Çekim sırasında bum operatörünün kullandığı, mikrofonu kameranın görüş alanının dışında tutmaya yarayan uzun kol.

MIDGET - 50 - 200 vat ampul kullanan küçük dolgu ışığı lambası.

MILEAGE MONEY - KİLOMETRE PARASI - Mekânlara gidip gelirken kendi arabasını kullanan oyunculara veya ekip elemanlarına ödenen para.

MINIATURE - MODEL, MİNYATÜR - Özel etki çekimleri için bir setin küçük boyda hazırlanmış modeli. Normal boyda hazırlandığı zaman çok pahalıya mâlolacak setler için yapılır.

MINIBRUTE - Dış çekimlerde gün ışığını desteklemek için, gündüz çekimi yapılan iç çekimlerde dolgu ışığı olarak kullanılan 650 vatlık ark lambası.

MINILIGHT - Yansıtıcısı ve kapakları olan ve genellikle dolgu ışığı için kullanılan lamba.

MINIMOUNT - Uçak, helikopter, otomobil ve teknelerde kullanılan kamera montürü.

MIRROR SHUTTER - AYNALI OBTÜRATÖR - Kamera operatörünün paralaks hatasını düzeltmesine gerek kalmadan, çektiği görüntüyü vizörden izlemesini sağlayan yansıtıcı aynalı kamera obtüratörü.

MISE-EN-SCENE - MİZANSEN - Yönetim, sahne düzeni anlamında Fransızca terim.

MITCHELL - Büyüklüğü ve ağırlığından dolayı genellikle stüdyoda kullanılan bir kamera markası.

MIX - MİKS - Çeşitli ses bantlarını, üç veya dört kanallı bir tek manyetik şerit üzerinde birleştirmek. Bu şeritteki sesler sonra optik şeride aktarılır.

MLS - MEDIUM LONG SHOT için kullanılan kısaltma.

MOCK-UP - Bir cismin sette kurulan tam boy modeli. (Bir uçak kabini gibi.)

MODEL - Gerçeğini bulmak çok zor veya pahalı olduğu zaman kullanılan, gerçek bir cismin ölçekli kopyası.

MODELING LIGHT - Bir cismin dokusunu ve sınırlarını ortaya çıkaran ışık. Contour Key de denen bu ışık, ana ışığın ters yönünden verilir.

MODULATION - Sürekli ses dalgalarındaki yoğunluk, faz veya frekans değişikliği.

MONITOR - MONİTÖR - Kamera objektifinin verdiği görüntünün kalitesini veya oyuncunun oyununu izlemek için kullanılan video ekranı.

MONOCHROMATIC - Genelde siyah-beyaz görüntü için kullanılan, aynı zamanda tek bir renkten veya tek bir rengin tonlarından oluşan görüntüyü de belirten terim.

MONOPACK - Duyartabakası, her biri asal renklerden (PRIMARY COLORS) birine duyarlı üç katmandan oluşan renkli film.

MONOPOLE - Stüdyoda lambaları asmaya yarayan ayarlanabilir aygıt.

MONTAGE
1)- Hikâye içinde hikâye anlatan veya zaman geçişini belirten, kesme veya geçmelerle birbirine bağlanmış, genellikle birbirinden kopuk ve sözsüz planlar.
2)- Kurgu anlamında Fransızca sözcük. Bak. EDITING.

MOO PRINT - Mükemmel bir kopyayı belirtmek için laboratuarcıların argo terimi.

MORTARS - Çekim sırasında patlamalar gerçekleştirmek için özel etki elemanlarının kullandığı çelik kutular.

MOS (= WILD PICTURE) – "Mit Out (without) Sound" sözcüklerinin kısaltması. Eşzamanlı ses kaydı yapılmayan çekimi belirtir. Bu çekimlerde klakete, öbür bilgiler yanında MOS harfleri de yazılır. Ses mühendislerinin çoğunun Alman olduğu zamanlardan kalmadır. Söylenceye göre, deyimin yerleşmesini sağlayan kişi,

çekilecek planın sessiz çekileceğini ekibe belirtirken "mit out sound" diyen, kendisi de Alman olan yönetmen Lothar Mendes'tir.

MOTOR - Hareket sağlayan mekanik araç. Profesyonel kameraların çoğu, eşzamanlı ses kaydına olanak sağlayan sabit hız motorları ile çalışır. Değişken hızlı motorlar (VARIABLE SPEED MOTORS), yüksek veya düşükkare (SLOW MOTION, ACCELERATED MOTION) planlar (MOS çekim) için kullanılır.

MOW - Movie of Week (Televizyon Filmi) sözleri için kullanılan kısaltma.

MOVIOLA - Görüntü ve ses şeritlerini eşzamanlı izlemek için kullanılan bir aracın markası. Kurguda kullanılan bu araçta film şeritleri dikey akar.

MOVEMENT LIST - HAREKET LİSTESİ - Yapımla ilgili herkesin bir mekâna hangi araçlarla gidip geleceğini gösteren liste.

MPAA - Filmlere ve filmlerin reklam malzemesine sınıflandırma damgaları veren kuruluşun adı olan 'Motion Picture Association of America' sözcüklerinin kısaltması. Bütün büyük dağıtımcılar kuruluşa üyedir. MPAA, Birleşik Devletler'de ve dış ülkelerdeki korsan filmciliği kovuşturmak için Federal Araştırma Bürosu'ndan emekli olmuş elemanları da görevlendirir. Film endüstrisindeki en büyük lobi koludur. Film endüstrisinin en büyük dağıtım şirketlerinin ticari, hukuki, iç ve dış temsilcilik çıkarlarını temsil eder. 'Motion Picture Export Association' (MPEA), MPAA'nın dış ülkeler koludur.

MPAA CODE SEAL - Bir filmin, fragmanının ve reklam malzemesinin MPAA standartlarına göre üretildiğini belirten belge.

MS - MEDIUM SHOT (orta plan) sözcüklerinin kısaltması.

MULTI-BEAM - Küçük kuartz iodin lamba.

MULTIBROAD - Işık huzmesi (puanı) daraltılıp toplanabilen lamba.

MULTICAMERA - Bir sahneyi değişik açılardan aynı anda çekmek için birden fazla kamera kullanmak. Geniş bir alana yayılmış veya tekrarlanması zor olan sahnelerin çekimi için yaygın bir tarzdır.

MULTI-DUTY MOTOR - Bak. CRYSTAL SYNC.

MULTI-HEAD PRINTER - Bir filmden aynı anda birden fazla kopya basabilen baskı makinesi.

MULTI-LAYER COLOR FILM - Bak. MONOPACK.

MULTIPLE-IMAGE SHOT- Aynı görüntünün bir karede birden çok göründüğü plan. Optik basıcıda veya özel bir objektifle, kamerada yapılır.

MULTI-SCREEN - Uyumlu çalışan çok sayıda projektörle yapılan gösterim. Bak. CINERAMA.

MURAL - İç veya dış çekimlerde fon olarak kullanılan büyük boy fotoğraf veya elle boyanmış resim.

"MURDER YOUR WIFE" BRICK - İlk olarak Jack Lemmon'un bu adlı filminde kullanılmış ve adı böyle kalmış sahte tuğla.

MUSIC BRIDGE - Sahneler arasındaki geçişi sağlayan müzik parçası. Bak. SEGUE.

MUSIC CONTRACTOR - Müzisyenleri işe alan ve müzik kayıt seansının bütün organizasyonundan sorumlu kişi. Bütün kayıt seanslarında hazır bulunmak zorundadır.

MUSIC CUE SHEET - Bir bobindeki tüm müzik parçalarının besteci ve yayımcısını gösteren patent ve lisans hakları ile ilgili liste.

MUSIC MIXER - Filme eşlik eden müzik kaydının kontrolu, dengelenmesi ve miksinden sorumlu ses ekibi elemanı.

MUSIC TRACK - Diyalog ve ses etkisi şeritlerinden ayrı olarak müziğin kaydedilmiş olduğu ses şeridi.

MUTE - Ses bandı olmayan kopyaları belirten İngiliz terimi.

MYLAR - Ses ve video bantlarında taban olarak kullanılan çok sağlam plastik malzeme.

N

NABET - NATIONAL ALLIANCE OF BROADCAST ENGINEERS AND TECHNICIANS sözcüklerinin kısaltması.

NAGRA - Stüdyo ve mekânlarda ses kaydı için kullanılan kristal motorlu kayıt araçlarından en tanınmış olanın markası. Bu aracı geliştirdiği için Stefan Kudelski, bir Akademi ödülü kazanmıştır.

NARRATION - ANLATIM - Dış sesin öykü veya açıklama anlatması.

NARRATIVE - ANLATI, METİN - Öykü, açıklama sözleri.

NARROW GAUGE FILM - DAR FİLM - En yaygın olanı 16 mm. dir. 35 mm kadar kaliteli değildir ama ucuzdur. Genellikle belgesellerde, öğrencilerin yaptığı filmlerde veya araştırma filmlerinde kullanılır.

NATIONAL ALLIANCE OF BROADCAST ENGINEERS AND TECHNICIANS (NABET) - Önce radyo teknisyen ve mühendislerinin kurduğu, sonra televizyon teknisyen ve mühendislerinin katıldığı, AFL-CIO ile yakın ilişkili işçi kuruluşu. Televizyoncular, yayınlayacakları filmleri kendileri çekmeye başladıklarında, IATSE (film sanatçı ve teknisyenleri birliği) ile anlaşmaya varıldı. Şimdi genellikle televizyon yapımları ile NABET, film yapımları ile IATSE ilgilidir. Gene de küçük bütçeli filmlerde (özellikle New York'ta) daha çok NABET'e bağlı ekipler çalışmaktadır.

NATURAL LIGHT - DOĞAL IŞIK - Güneş ışığı, ay ışığı gibi doğal ışık.

ND –
1) Non Descript (Tarif edilmemiş, herhangi) sözcüklerinin kısaltması. 'This scene will require 25 ND office worker extras' gibi.
2) NEUTRAL DENSITY FILTER sözcüklerinin kısaltması.

NEGATIVE - NEGATİF - 'Arap' görüntüler içeren, pozlanmış ve yıkanmış film şeridi. Çekim için kullanılan pozlanmamış ham filmi veya çekilmiş ama yıkanmamış filmi de belirtir.

NEGATIVE COST - NEGATİF MALİYETİ - Kopyaların basılacağı negatifin son halini almasına kadar yapılan tüm masraflar. Finansman ve ortaklığa katılım sözleşmelerinde madde olarak açıklanır. Sözleşmeden sözleşmeye, özellikle sabit masraflar ve ihtiyatlar gibi dolaylı harcamalar konusunda farklılık gösterir.

NEGATIVE CUTTER - NEGATİF KESİMCİ - Kurgusu bitmiş iş kopyasına göre negatifi kesip yapıştıran kişi.

NEGATIVE CUTTING - NEGATİF KESİMİ - Negatifi, kurgusu bitmiş iş kopyası ile eşleyerek kesme ve ekleme işlemi. Negatif kesimci bu işi yaparken fit numaralarından yararlanır.

NEGATIVE PICK-UP - NEGATİFİ ALMA - Dağıtım şirketi ile bir filmin yapımcısı arasında, dağıtım şirketinin, filmin dağıtım hakları için yapımcıya belirli bir miktar para ödeyeceği konusunda anlaşmaya varıldığını belirten terim. Sözü edilen para, yapım öncesi (PREPRODUCTION) finansmanın tersine, genellikle film bitip negatif teslim edildikten sonra ödenir. Negatifi alma sözleşmesi büyük dağıtım şirketlerinden biriyle yapılmışsa, yapımcı genellikle bunu bir bankada kırdırır. Pek çok yapım bütünüyle veya kısmen böyle finanse edilir.

NET PROFITS - NET KÂR - Bak. PROFITS.

NETWORK - TELEVİZYON AĞI - Televizyon programlarını yaratıp gerçekleştiren ve bu programları kendine bağlı istasyonlarda yayınlayan büyük televizyon şirketi. Birleşik Devletler'deki başlıca şirketler: ABC, CBS, NBC ve PBS.

NEUTRAL DENSITY FILTER - NÖTRAL DANSİTE FİLTRESİ, YOĞUNLUK FİLTRESİ - Kamera objektifi önüne konarak renkleri bozmadan pozu, lambaların önüne konarak ışık yoğunluğunu azaltan filtre.

NEWTON RINGS - NEVTON HALKALARI - Birbiriyle temas halinde iki parlak yüzey arasındaki hava tabakasının yarattığı ışık kırılması yüzünden oluşan renk halkaları. Objektifin önünde birden fazla cam filtre kullanıldığında oluşabilir.

NG - 'No Good' sözcüklerinin kısaltması. Kötü bir çekimi belirtmek için kullanılır.

NIGHT EFFECT - GECE ETKİSİ - Bak. DAY FOR NIGHT.

NIGHT-FOR-NIGHT - GERÇEK GECE - Gece sahnelerinin gerçekten gece çekilmesi. Genellikle dış gece sahnelerin veya pencere ve kapıdan dışarıda gece olduğunun göründüğü iç gece sahnelerin çekimi böyle yapılır.

NIGHT PREMIUM - GECE PRİMİ - Belirli saatlerden sonra (genellikle akşam 8.00) yapılan çalışma için çalışanların temel ücretinde yapılan arttırma.

NITRATE BASE - NİTRAT TABAN – 1950'ye kadar üretilen filmlerde kullanılan ve günümüzde artık üretilmeyen, kolay yanıcı film tabanı. Bak. ACETAT BASE, SAFETY BASE.

NOISE - GÜRÜLTÜ - Kayıt sırasında mikrofonun duyduğu, duyulması istenmeyen sesler.

NON-THEATRICAL - SALON DIŞI - Sinema salonları pazarı dışında, belirli izleyici gruplarını ilgilendiren sınırlı dağıtımlı film pazarı. Televizyon, kablolu televizyon, film müzeleri, sinema kulüpleri, okullar, hava yolları, silahlı kuvvetler bunların başlıcalarıdır. Bugün en yaygın olanı, video kaset pazarıdır.

NOTCH - ANKOŞ - Baskıda yoğunluk düzeltmesinin otomatik olarak yapılması için film şeridinin kenarına konan işaret. Günümüzde bu işlem bilgisayarla yapılmaktadır.

NUMBERING MACHINE (= ENCODING MACHINE) - KODLAMA MAKİNESİ - İş kopyasının kenarına belirli aralıklarla küçük numaralar basmak için kurgu yardımcısının kullandığı araç

O

OBJECTIVE - OBJEKTİF - Bir cisimden gerçek bir görüntü yansıtan bir merceğe veya mercekler grubuna verilen ad.

OFF CAMERA (OC) - GÖRÜNTÜ DIŞI - Kameranın görmediği yer.

OFF MIKE - Mikrofonun yakın menzili dışı.

OFF-REGISTER - TİTREME - Kameranın bilinçli veya bilinçsiz titremesinden doğan sallanma etkisi. Bilinçli yapıldığında, patlama sahneleri daha inandırıcı olabilir.

OFF-SCREEN (OS) - PERDE DIŞI - Görüntü dışı (OFF CAMERA) alandan gelen ses veya filmin projeksiyonu sırasında perdede görünmeyen hareket.

OLD-TIMER - Tekkapak veya tülleri taşıyan esnek kol.

OMNIDIRECTIONAL MICROPHONE (OMNIMIKE) - Her yönden gelen sesleri alabilen mikrofon.

ON A BELL - Çekim için kamera çalışmazdan önce sesçi bir zili çalar ve sesli stüdyonun kapısında, stüdyo çevresindeki tüm hareketlerin durması ve stüdyo kapısının giriş-çıkış için açılmamasını belirtmek amacıyla kırmızı bir ışık yanar. Mekânda çalışırken kırmızı ışık yoktur, ama çekimin başlamak üzere olduğunu belirten zil çalınır. Çekim bitince, zil iki kere çalınır.

ON-CALL - Ertesi gün çalışıp çalışmayacağı belli olmayan, fakat sette olması istenen oyuncu veya ekip elemanı.

ON CAMERA - Çekim sırasında kameranın gördüğü her kişi veya cisim.

ONE-LIGHT PRINT - İş kopyası olarak kullanılmak için tek bir ışık ayarıyla basılmış, düzeltilmemiş kopya.

ONE SHEET - Film afişi.

ONE SHOT (= SINGLE) - TEK - Tek kişiyi gösteren plan.

OPACITY - OPAKLIK - Bir cismin ışık geçirmeye karşı direnci.

OPAQUE - OPAK - Işık geçirmeyen.

OPEN UP - AÇMAK –
1) Objektifin diyaframını açmak.
2) Bir sahne oyununun filme uyarlanmasını belirtirken kullanılan terim. Hikâye sahnenin olanak sınırlarından kurtulup, yaşama açılmıştır.

OPERATOR - Bak. CAMERA OPERATOR.

OPTICAL HOUSE - OPTİK LABORATUAR - Optik etkiler ve optik baskı alanında uzmanlaşmış laboratuar.

OPTICAL PRINT - OPTİK KOPYA - Kontak baskı dışındaki yollarla basılmış kopya. Optik laboratuarda yapılır. Bak. WET GATE.

OPTICAL PRINTER - OPTİK BASKI MAKİNESİ - Birbirine bakan bir kamera ve projektörden oluşan baskı sistemi. Birden fazla görüntüyü tek film şeridinde birleştirmek, görüntüleri büyütüp küçültmek, yazılar, bindirmeler yapmak gibi özel etki işlemleri için kullanılır.

OPTICALS (= OPTICAL EFFECTS) - OPTİK ETKİ - Optik baskı makinesinde yapılan her türlü etki. Bak. DISSOLVE, FADE, WIPE, MATTE SHOT.

OPTICAL SOUND TRACK - OPTİK SES KANALI - Optik yoldan kaydedilen ses şeridi. Optik okuyucu önünden geçerken fotoselin algıladığı ışık dalgaları, elektronik yoldan ses dalgalarına dönüşür.

OPTION - OPSİYON - Müstakbel bir alıcının, bir ücret karşılığı belirli bir süre için bir mülkiyeti veya bir kişinin hizmetini temsil etme haklarına sahip olması. Teknik olarak, sadece bir kontrata bağlama önerisidir fakat müstakbel satıcı, opsiyon süresince öneriyi feshedemez, çünkü müstakbel alıcı bunun için ödeme yapmıştır.

ORCHESTRATION - Bir müzik parçasından film için müzik düzenlemek.

ORCHESTRATOR - Bir besteci veya aranjörün parçalarını, değişik seslere veya müzik aletlerine uyarlayan kişi.

ORIGINAL - ORİJİNAL - Genellikle özgün negatifi belirtir.

ORIGINAL SCREENPLAY - ÖZGÜN SENARYO - Başka bir kaynaktan yararlanmadan film için yazılmış senaryo.

ORTHOCHROMATIC (ORTHO) - ORTOKROMATİK - Kırmızı dışında, gözün gördüğü bütün renklere duyarlı siyah-beyaz film. Pankromatik (PANCHROMATIC) filmin üretiminden önce kullanılan film tipi.

OS - OFF SCREEN sözcüğünün kısaltması.

OSCAR - Akademi ödülünü temsil eden heykelciğe verilen takma ad. Bu adın nereden kaynaklandığı kesinlikle bilinmiyor. En yaygın söylenti, bu ad ortaya çıktığı sıralarda Akademinin kitaplık memuru olan Margaret Herrck'in, heykeli görünce, "Oscar amcama ne kadar çok benziyor" dediğidir. Bu adın takılmasını Bette Davis ve yazar Sidney Skolsky'ye atfeden söylentiler de vardır.

OUT OF FRAME –
1) Kameranın görüş alanı dışındaki şeyler.

2) Filmin projektör kızağına kötü yerleştirilmesi sonucu karelerin kesilmiş veya iyi ortalanmamış şekilde perdeye yansıtılması, dekadraj.

OUT OF SYNC - NONSENKRON - Eşzamanlı olmayan ses ve görüntü. Bak. IN SYNC, SYNCHRONIZATION.

OUTTAKES - NEGATİF ŞUTLAR - Çekilip yıkanan, fakat filmin son kurgusunda kullanılmayan planlar.

OVERAGES (= COST OVERRUNS) - AŞMA - Bütçede öngörülen miktarları aşan yapım masrafları.

OVERCRANK - YÜKSEKKARE - Yavaşlatılmış hareket etkisi için kamerayı 24 kare/saniyeden daha hızlı çalıştırmak. Kameraların, elle bir kolu çevirerek çalıştırıldığı devirden kalma bir terim.

OVERDEVELOPED - AŞIRI YIKAMA - Normal süreden uzun süre veya normalden daha sıcak bir banyoda yıkanmış film.

OVEREXPOSURE - AŞIRI POZ
1) Kamerada filmin normalden fazla pozlanması.
2) Bir oyuncunun, seyircinin kendisinden bıkmasına sebep olacak kadar fazla reklam yapması.

OVERHEAD - Bir stüdyonun veya yapım şirketinin bürolar, hizmetler ve personel için sabit giderleri.

OVERHEAD CLUSTERS - Yukardan sarkıtılmış çok sayıda lamba.

OVERHEAD SHOT - TEPEDEN ÇEKİM - Kameranın sahneyi tepeden gördüğü plan.

OVERHEAD STRIPS - TEPE IŞIKLAR - Geniş bir alanı tepeden aydınlatan lambalar.

OVERLAP - SES BİNDİRME
1) Devamlılık için bir sahnedeki etkilerin sonraki sahneye de uzatılması. Geçme yapabilmek için bir planın sonunun uzun tutulan kısmını belirtmek için de kullanılır.
2) Seste, bilinçli olarak veya kaza eseri, bir oyuncunun sözleri üstüne başka bir oyuncunun sözlerinin binmesi.

OVERSCALE - ÖLÇEK ÜSTÜ
1) Sendikanın belirlediği en az miktarın üstündeki ücret.
2) Sette kullanmak için yapılmış, normalden büyük boydaki cisimler.

OVER-THE-SHOULDER SHOT - AMORSLU PLAN, OMUZ ÜSTÜ PLAN - Sahnenin, bir oyuncunun ensesinden, bu oyuncunun başının ve omzunun bir kısmını da görerek çekildiği plan.

OVERSHOOT - FAZLA ÇEKİM - Bir sahne için gereğinden faza örtü planı çekmek. Pahalıya mâlolur, ama az çekim (UNDERSHOOTING), yeniden çekimler gerektireceği için, daha da pahalıya malolur.

P

PA - PRODUCTION ASSISTANT (= GOFER, RUNNER) sözcüklerinin kısaltması.

PACING - Filmdeki tema gelişmesinin veya belirli bir sahnedeki (SCENE) konuşmaların (DIALOG) veya hareketin hızı veya ritmi. Önceden senaryoda zamanlama (TIMING) yapmak, hız ve ritim sorunlarını bulup, çekimden önce çözümleme olanağı sağlar. Bak. TIMING.

PACKAGE - PAKET - Bir projeyi satılabilir kılan senaryo yazarı, yönetmen, oyuncular, yapımcı gibi elemanları biraraya getirmek. Kimi menajer ve ajanlar bu işte uzmanlaşmıştır. Kendi müşterilerinden oluşan bir paket yapıp, bir projeden alabilecekleri en yüksek menajer ücretini elde ederler.

PAN - PAN, YATAY ÇEVRİNME
1) Kameranın dikey aks etrafında bir yandan öbür yana doğru dönerek yaptığı hareket. Bak. TILT.
2) Kötüleyen yazı (such-and-such film was panned in the TRADES.)

PANACLEAR - PANAVISION firmasının geliştirdiği, objektifin önünde hızla dönerek yağmur kalkanı görevi yapan ve 60 sm. çapında bir cam diskten oluşan araç.

PANAGLIDE - Kamera operatörünün elde kullandığı kamera ile sarsıntısız çekim yapabilmesi için PANAVISION firmasının geliştirdiği araç. Bak. STEADICAM.

PAN AND TILT - Kameranın pan (yatay çevrinme) veya tilt (dikey çevrinme) yapabilmesi için sehpaya takılan parça.

PANAVISION - Bir kamera sistemi markası. 35 mm film ve anamorfik objektif (ANAMORPHIC LENS) kullanan geniş perde (WIDE SCREEN) sistemidir. Panavision 70 (Super Panavision), 65 mm negatif ve anamorfik objektifler kullanır. Bu negatif, 70 mm pozitiflere basılır. Boş kalan 5 mm.lik kısma manyetik ses bantları konur.

PANAVISION 70 WITH TODD A-O SOUND - Sıkıştırılmamış 65 mm negatif kullanır. Kopyalar 70 mm filme basılır. Aradaki 5 mm.lik fark, optik ses bandı (OPTICAL SOUND TRACK) yanında, perforasyon deliklerinin (PERFORATIONS) dışındaki kısımlara konulan stereofonik manyetik ses bantları (STEREOPHONIC SOUND) için kullanılır. 35 mm filmde her karenin yanında 4 diş deliği (SPROCKET HOLES) varken, bu filmde delikler her kare için 5 tanedir.

PANCHROMATIC (PAN) - PANKROMATİK - İnsan gözünün gördüğü bütün renklere duyarlı olan siyah-beyaz film.

PAN GLASS - Çoğunlukla yönetmen veya görüntü yönetmeninin kullandığı mavimsi yeşil veya sarımsı kahverengi cam filtre. Bu filtreden bakarak bir sahnenin ışıklandırılmasının veya renklerinin filmde nasıl çıkacağı görülür.

PARALLAX - PARALAKS - Kameranın gördüğü alanla objektiften görmeyen bir vizörden bakılınca görülen alan arasındaki çerçeve farkı. Bu fark yakın planlarda çok belirgindir ve düzeltilmesi gerekir. Objektiften gören vizörlerde bu sorun yoktur.

PARALLEL - PRATİKABL, ESTRAD, YÜKSELTİ - Üstaçı çekimlerde kamera ve kamera ekibinin üstüne çıkması için yapılmış özel yükselti. Lambaları yükseltmek için de kullanılır.

PARALLEL ACTION - EŞZAMANLI OLAY - Paralel kurgu ile gösterilen aynı anda ama iki değişik yerde geçen iki olay veya sahne.

PARI PASSU - Latincedeki tam karşılığı "yan yana eşit gelişme ile". Bir filmin yatırımcı ve kâr ortakları ile bunların yatırımlarının ve kâr paylarının ödenmesi arasındaki ilişkiyi belirtmek için kullanılır. İki yatırımcının 'pari passu' olduğunu kabul edelim. Her biri 100.000 $ yatırmıştır ama birincisi %10, ikincisi %12 faizle anlaşmıştır. Bir yıl sonra dağıtılabilecek 100.000$ vardır. %10 ile anlaşmış olanın hesabı şöyle bulunur: 110.000$ (anapara ve faiz)/222.000$ (toplam yatırım ve faiz)x100.000$ (dağıtılacak para) = 49.549.55 $.

PASSING SHOT - GEÇİŞ PLANI - Kameranın hareketsiz kalıp oyuncunun çerçeveden geçtiği veya oyuncunun hareketsiz kalıp, kameranın hareket ettiği plan. Pan ve tiltten farklıdır, çünkü kamera hareketi izlemez. Bak. RUN-BY.

PANEL/PATCH PANEL - TABLO, ELEKTRİK TABLOSU - Bir yapımdaki elektrik malzemelerinin bağlantısını yapmak için gereken elektrik bağlantı tablosu.

PAY OR PLAY - Hizmet verilsin verilmesin, çalıştıranın, çalışanın ücretini ödeyeceğini garantileyen bir kontrat şartı. Bu tarz garanti, genellikle endüstrinin yüksek yerlerindeki kişiler (yıldızlar, yönetmenler, yazarlar) için geçerlidir.

PENCIL TEST - Hareketlerin düzgün ve doğru olup olmadığını kontrol etmek için boyanmamış ve mürekkeplenmemiş canlandırma çizimlerinin (ANIMATION CELLS) prova çekimi.

PER DIEM - HARCIRAH - Mekânda çekim yapılırken, şirket elemanlarının masraflarını karşılamak için kendilerine ödenen sabit bir miktar para. Bu masraflar yemek, barınak, kuru temizleme vb. olabilir. Yolculuk masrafları bunun dışındadır.

PERFORATIONS (PERF) (= SPROCKET HOLES) - PERFORE, DİŞ DELİĞİ ?- Film şeridinin iki kenarında, 35 mm de kare (FRAME) başına 4 adet olan eşit ve düzgün aralıklarla açılmış delikler. Kamera, projektör, baskı makineleri ve diğer aletlerde çeşitli dişlerin ve pimlerin bu deliklere girip çıkmasıyla, film şeridinin makinelerdeki sürekli ve duraksamalı hareketi sağlanır. Negatif ve pozitif diye adlandırılan iki değişik şekli vardır. Negatif perforenin kısa kenarları bir dairenin çemberleri şeklindedir ve kamerada kullanılacak filmler için belirlenmiştir. Kameralardaki grifler ve kontrgrifler, bu delikleri tam dolduracak ve filmin pencerede hep aynı uzunlukta hareket etmesini, pozlama sırasında da hiç kıpırdamadan durmasını sağlayacak şekilde yapılmıştır. Pozitif perfore ise, köşeleri yuvarlatılmış bir dikdörtgendir ve filmin projektörlerde çok sayıda geçişi sırasında en az zarar görecek şekilde tasarlanmıştır. Bir şeritteki diş deliklerinin negatif veya pozitif diye adlandırılması, o şeridin de negatif veya pozitif olmasını gerektirmez, çünkü değişik amaçlarla kullanabilmek için her tür film, her tür perfore ile üretilebilmektedir. 16 mm filmler, kullanım amaçlarına göre hem iki kenarı, hem tek kenarı perforeli üretilmektedir.

PERFORMER - OYUNCU - Bir yapımda konuşan, dans eden veya şarkı söyleyen oyuncu. Figüranlar (EXTRAS, WALK-ONS) bu tanıma girmez. Bak. FEATURED PLAYER, SUPPORTING PLAYER.

PERK - İKRAMİYE - Perquisite sözcüğünün kısaltması. Yan ödeme (FRINGE BENEFIT). Ücretin dışında kazanç veya ayrıcalık. Film işinde, bir kişinin işi kabul etmesini veya çalışan birinin işe devam etmesini özendirmek için pek çeşitli ikramiye vardır: araba, masrafların ödenmesi, filmdeki kostümleri dağıtmak gibi.

PERSISTENCE OF VISION - GÖRÜŞ SÜREKLİLİĞİ - İzlenen bir şey yok olduktan sonra da insan gözünde onun görüntüsü bir süre devam eder. Bu olay sonucu, durağan resimlerin 16 veya daha fazla kare/saniye (FRAMES PER SECOND) hızla yansıtılması, hareket izlenimi yaratır.

PERSPECTIVE - PERSPEKTİF - İki boyutlu bir yüzeyde yaratılan üç boyutluluk duygusu.

PG - 'Parental Guidence' sözlerinin kısaltması. Bak. RATING.

PG 13 - 13 yaşından küçük çocukların, büyüklerinin eşliğinde seyredebilecekleri filmleri belirten sınıflama damgası. 1984 yılında başlatılan bir uygulamadır. Bak. RATING.

PHOTO DOUBLE - DUBLÖR - Yerine geçtiği oyuncuya görüntü olarak çok benzeyen veya benzetilen dublör. Bak. STUNT DOUBLE, DOUBLE.

PHOTOFLOOD - Yoğun ışık veren akkor tungsten ampul.

PHOTOMETER - Işıkölçere (pozometreye) benzeyen bu alet, özellikle parlaklığı ölçer.

PICK-UP –

1) Ana görüntüler (PRINCIPAL PHOTOGRAPHY) çekildikten sonra, devamlılıktaki boşlukları doldurmak için çekilen sahne veya plan.
2) Bir stüdyonun (STUDIO) bir projeyi gerçekleştirme kararı.
3) Bir yayın ağının (NETWORK), bir pilot filmi (PILOT) dizi yapmak veya yayınlanan bir diziye devam etmek için karar alması.
4) Bazı sözleri değişik söylemek veya oyunda ufak tefek değişiklik yapmak için daha önce çekilmiş bir planın bir parçasını yeniden çekmek. Buna PRINT AND PICK UP denir.

PICTURE DUPLICATE NEGATIVE - Bak. DUPE NEGATIVE.

PICTURE CAR - GÖRÜNTÜ ARABASI - Yapım ekibinin yapım hizmetleri için kullandığı arabaların aksine, kameranın görüntüleyeceği çerçevelerde görünecek, yani filmde oynayacak araba.

PICTURE NEGATIVE (= NEGATIVE) - NEGATİF - Pozlanan film laboratuarda yıkandıktan sonra ortaya çıkan negatif görüntülü film şeridi. Pozlanmış olsun veya olmasın, yıkanmamış ham filmi belirtmek için kullanılması yanlıştır. Bak. ORIGINAL.

PICTURE PRINT (= SILENT PRINT) - Pozitif görüntü (IMAGE) taşıyan ama ses bandı (SOUND TRACK) olmayan film şeridi.

PICTURE RELEASE NEGATIVE - KOPYA NEGATİFİ - Kurgulanmış iş kopyası ile eşlenmiş ve gösterim kopyalarının (RELEASE PRINTS) basımı için kullanılacak olan negatif.

PILOT - PİLOT FİLM - Bir televizyon dizisinin öncüsü olan, genellikle 90 dakika veya 2 saatlik film. Bu film iyi bir seyirci tepkisi alırsa, dizinin yapımına girişilir.

PILOT PINS (= REGISTER PINS) - CONTRGRİF - Film, kamera veya baskı makinesinin kızağından geçerken durakladığı anda, diş deliğine (perforasyona) girerek penceredeki karenin hareketsiz kalmasını sağlayan diş.

PINCUSHION DISTORTION - YASTIK ÇARPILMASI - Birbirlerine dikey düz çizgilerden oluşan bir kafesin görüntüsünde, karenin kenarlarındaki çizgilerin içe eğik hale gelmesine neden olan objektif hatası.

PITCH - Film şeridinde bir diş deliğinin alt kenarından peşindeki diş deliğinin alt kenarına kadar olan uzaklık. Kamerada normal şekilde kullanılacak negatiflerde kısa olan bu uzaklığa "Short pitch" denir. Projektörlerde kullanılacak pozitif filmlerde uzaklık daha uzundur ve buna da "Long pitch" denir. 35 mm filmlerin her türü hem uzun, hem kısa uzaklıklarla üretilir.

PLAY (i) - OYUN
1) Genellikle perde ve sahnelere bölünmüş, diyaloglar ve kısa sahne açıklamaları içeren ve bir tiyatro gösterisinin temeli olan kitap.
2) Oyuncuların, seyirciler önünde oynadığı tiyatro gösterisi.

PLAY (f) - İyi işlemek (This scene will play).

PLAYBACK - Bir müzikal sahne çekilirken çalınan, önceden kaydedilmiş müzik veya şarkı.

PLOT - KONU - Bir hikâyenin, birkaç cümleyle özetlenebilecek ana çizgisi.

PLOT POINT - Bir senaryodaki (SCREENPLAY) olayın dönüm noktası.

POC - PRODUCTION OFFICE COORDINATOR sözcüklerinin kısaltması.

POINT - PUAN - Bir film veya televizyon projesinin net veya brüt kârının yüzde parçası. Puanlar genellikle yönetmenin, bazan da, gücüne göre, yazarın veya oyuncunun sözleşmesinin bir parçası olarak ele alınır. Bir yıldız (STAR) bu şartı ileri sürebilirse, puanları genelde olduğu gibi net kâr değil, brüt kâr üzerinden hesaplanır.

POINT OF VIEW (SHOT) (POV) - OYUNCUNUN GÖZÜNDEN - Bir oyuncunun gözüyle bakılıyormuş etkisi uyandıran çekim.

POLAROID FILTER - Bak. FILTER, DEPOLARIZER.

POLECAT - Lamba ayağı.

POLISH - CİLA - Bir senaryonun elden geçirilerek hafifçe değiştirilmesi. WRITERS GUILD OF AMERICA kurallarına göre bu iş için ayrı bir ödeme yapılır. Cila çok kapsamlı olursa, bir revizyon haline gelir.

POLYVISION - CINERAMA'nın öncü sistemi. Bu üç perdeli projeksiyon sistemini 1927'de yaptığı Napoleon filmi için Abel Gance icat etmişti.

POSITIVE - POZİTİF - Bir negatiften basılan veya kamerada dönüşümlü (REVERSAL) hamfilmle çekilen ve gerçek renklerin doğru şekilde göründüğü film.

POST-PRODUCTION - POSTPRODÜKSİYON, YAPIM SONRASI - Yapımdan sonra, kurgu (EDITING), dublaj (LOOP), müzik kaydı (SCOR), ara planlar (INSERTS), ses etkisi (FOLEY), miksaj (MIX) vb.nin, başka bir deyişle, filmi bitirmek için gerekli her şeyin yapıldığı süre.

POST-SYNCHRONIZATION - DUBLAJ - Konuşmaları (DIALOGUE) veya sesleri, özel akustikli bir yerde yeniden kaydetmek. Çekim sırasında alınan seslerin yetersiz kaldığı veya çekim sırasında ses alınamadığı zaman yapılır. Konuşmaları yabancı bir dile çevirerek

kaydetmek için de bu sistem kullanılır. Bak. ADR, DUB, LOOP.

POT - Bak. DIAL.

PRACTICAL - İŞLEYEN, KULLANIMLI - Gerçekten çalışan, işleyen bir aksesuar veya dekor parçası (duş kolu, kapı kilidi, silah gibi). Sette yanan bir lamba için de söylenir.

PRE-MIX (= PRE-DUB) - Bileşik ses bandı hazırlamanın ilk basamağı. Birçok ses bandı tek bantta birleştirilerek son miksaj basitleştirilir.

PRE-PRODUCTION - YAPIM ÖNCESİ - Çekimler başlamadan önceki hazırlık süresi. Senaryo yazımı, senaryo dökümü, bütçe hazırlanması, mekân araştırması, kostüm tasarımı, setlerin kurulması gibi işler bu devrede yapılır.

PREQUEL - Bir özgün filmden sonra yapılan, fakat o filmdeki olaylardan önceki olayları anlatan film. 'Baba' filminden sonra yapılan 'Baba 2' filmi buna iyi bir örnektir.

PRE-SCORING - Film çekilmeden önce müziğinin kaydını yapmak.

PRESSURE PLATE -
1) PENCERE KAPAĞI - Kamera veya projektörde filmin kızaktan çıkmasını önleyen kapak.
2) BASKI TABLASI - Bir kamera, projektör veya optik printerin kızağındaki film karesini kızağa bastırarak filmdeki görüntü alanını objektifin odak alanında tutan çerçeve veya tabla.

PRESS AGENT - Bak. PUBLICIST.

PRESS JUNKET - Halkla İlişkiler Bölümünün (Public Relations Dep.) oyuncular, yönetmen, yapımcı ile söyleşi yapmaları için çok sayıda basın üyesini bir araya getirip çekim mekânına düzenlediği gezi. Film gösterime çıkınca da yönetmen ve oyuncular gösterimin yapıldığı yere yollanarak filmin reklamı yapılır. Masraflı bir yol olduğundan, çok reklam isteyen büyük bütçeli filmler için uygulanır.

PRESS KIT - BASIN PAKETİ - Belirli bir film hakkında yazmalarını teşvik etmek için çeşitli basın üyelerine yollanan fotoğraf, dergi, basın bülteni gibi malzeme paketi. Bu malzemeyi, ekip reklamcısı ve Halkla İlişkiler Bölümü hazırlar.

PREVIEW - ÖNGÖSTERİM - Film gösterime (vizyona) girmeden önce sınırlı bir gruba yapılan özel seans. Film, hakkında iyi bir söylenti yaymaları için davetlilere (basın, sinemacılar, dostlar) ya da, tepkilerini ölçmek için, para ile bilet alan seyircilere izletilir. Bir öngösterimden sonra, filmde kimi değişiklikler yapıldığı sık görülür. Pek çok yönetmen, bir veya iki öngösterim hakkını kontratlarına yazarlar. Bak. SNEAK PREWIEW.

PRIMARY COLORS - ASAL RENKLER - Turuncu-kırmızı, yeşil ve mor-mavi renkler. Renkli fotoğraf deyimiyle, renk yaratmanın iki yolu vardır:
1) Katmalı yöntem, asal renkli ışıkları alıp belirli oranlarda karıştırarak istenen rengi elde eder.
2) Çıkartmalı yöntem, beyaz ışıkla, yani tayftaki tüm renklerle başlar ve bir kısmını filtre ederek (eksilterek) istenen rengi bırakır.
Katmalı yöntemdeki asal renkler biraraya gelince beyazı oluşturur. Karışımdaki oranların değişmesi ile bütün renkler elde edilebilir. Çıkartmalı yöntemin renkleri (ikincil renkler) siyan, sarı ve magenta, katmalı yöntemdeki asal renklerden ikisinin birleşmesiyle oluşurlar. Bu renkler kırmızı, yeşil ve mavi dalgaboylarını emerek beyaz ışıktan eksiltirler. Değişik oranlarda

kullanıldıklarında, tayfın tüm renkleri, hatta siyah elde edilebilir (ışığın tüm renkleri emildiği için).

PRIME LENS - SABİT OBJEKTİF - Değişken odaklı zum objektifin (ZOOM LENS) tersine, belirli bir sabit odak uzunluğu (FOCAL LENGTH) olan objektif.

PRINCIPAL PHOTOGRAPHY - ANA ÇEKİMLER - Senaryodaki konuşmalı bölümleri kapsayan tüm sahnelerin çekiminin yapıldığı zaman bölümü. İkinci ekip (SECOND UNIT) sahneleri de aynı zamanda çekilebilir, ama bu çekimler çoğunlukla ana çekimden önce veya sonra yapılır.

PRINCIPAL PLAYERS - BAŞROL OYUNCULARI - Bir film veya televizyon şovunda başlıca karakterleri canlandıran aktör ve aktrisler.

PRINT (i) - KOPYA - Özgün (ORIGINAL) veya dup negatiften (DUPE NEGATIVE) alınan ve gösterim (PROJECTION) için kullanılan pozitif (POSITIVE) kopya.

PRINT (f) - BASMAK - Bir negatiften bir pozitif ya da bir pozitiften bir negatif elde etmek için yapılan laboratuar işlemi. Dönüşümlü film (REVERSAL FILM) yöntemi ile negatiften negatif, pozitiften pozitif de elde edilebilir. Bak. CRI

PRINT AND PICK UP - Farklı bir bakış veya oyunda ufak değişiklik için, çekimi tamamlanmış bir planın tümünü tekrarlamadan sadece bir parçasını yeniden çekmek.

PRINTER - PRİNTER, MATİPO, BASICI - Negatif veya pozitiften kopyalar (PRINT) veya nesiller (GENERATIONS) üreten makine. Başlıca iki çeşitten biri olan optik basıcıda (OPTICAL PRINTER) görüntü, bir optik sistem aracılığıyla ham filmin (RAW STOCK) üstüne yansıtılırken, ikinci çeşit olan kontak basıcıda (CONTACT PRINTER) ham film, görüntülü filmle yüz yüze temas halinde pozlandırılarak kopya elde edilir. Kontakt basıcıda baskı işlemi de iki türlüdür: duraksamalı baskıda her görüntü karesi duraksayarak basılırken, akar baskıda film şeritleri sürekli hareketlidir.

PRINTER LIGHT - BASKI IŞIĞI, ANKOŞ - Basıcıda bir kontrol düzeneği. Baskı sırasında değişik ayarlar uygulanarak negatifteki yoğunluk farklarını düzeltir.

PRINT IT - BASILSIN - Başarılı bir çekimden (TAKE) sonra yönetmenin verdiği emir. Kamera raporuna (CAMERA REPORT) ve devamlılık asistanının (SCRIPT SUPERVISOR) raporuna yazılır ve o çekimin negatifinden bir iş kopyası (WORK PRINT) basılması sağlanır.

PROCESS BODY-İŞLEMLİ KASA? - Özel şekilde yapılmış, önü ve yanları açılabilen ve böylece içi görüntülenebilen taklit taşıt otomobil, vagon vb.). İşlemli plan (PROCESS SHOT) için kullanılır.

PROCESSING- Filmi yıkamayı (DEVELOPING) ve bas-mayı (PRINTING) belirten terim.

PROCESS SHOT - İŞLEMLİ PLAN ? - Hareket halindeki tren, otomobil, uçak planları için kullanılan yöntem. Önceden çekilmiş arka plan (BACKGROUND) bir perdeye yansıtılırken, bunun önündeki 'işlemli kasa' (PROCESS BODY) içinde oturan oyuncular rollerini yaparlar. Bak. BACK PROJECTION, REAR PROJECTION.

PRODUCER - YAPIMCI - İdeal olarak, bir projeye ilk başlayan ve o projeden son ayrılan kişi. Yapımcının rolü bir proje bulup onu geliştirmek, senaryo yazarını veya yazarlarını kiralayıp senaryoyu yazdırmak, yönetmeni,

aktörleri vd. kiralamak, para kaynağını sağlamak, yapımı planlamaktır. Filmin dağıtım ve işletimine de katılabilir. Kişisel projelerini gerçekleştiren kimi yönetmen ve oyuncular, kendi yapımcılıklarını da üstlenirler. Bak. HYPHENATE.

PRODUCTION - YAPIM
1) Gerçekleşmekte olan bir film veya televizyon şovu.
2) Bir film veya televizyon şovunun çekiminin gerçekleştirildiği zaman bölümü.

PRODUCTION ASSISTANT (PA) (= GOFER, RUNNER) - YAPIM YARDIMCISI - Yapım ekibine yeni katılan çıraklık evresindeki eleman. Görevi, yapımcı (PRODUCER), yönetmen (DIRECTOR), yapım yönetmeni (PRODUCTION MANAGER), yapım büro koordinatörü (PRODUCTION OFFICE COORDINATOR) için ufak tefek ama gerekli işleri yapmaktır.

PRODUCTION AUDITOR (= LOCATION AUDITOR, LOCATION ACCOUNTANT) - YAPIM MUHASEBECİSİ - Ana görevi, bir yapımın giderleri ve maliyetini günü gününe kaydetmek olan yapım kadrosu elemanı. Doğrudan yapım yönetmeni ve yatırımcı gruba bağlıdır.

PRODUCTION BOARD - Bak. PRODUCTION STRIP BOARD.

PRODUCTION BREAKDOWN - Bak. BREAKDOWN.

PRODUCTION COMPANY - YAPIM ŞİRKETİ - Bir film veya televizyon şovu projesini gerçekleştirmek amacıyla kurulan organizasyon.

PRODUCTION DESIGNER - YAPIM TASARIMCISI - Yapımcının, sanat yönetmenine verdiği onur payesi. Büyük bütçeli yapımlarda, bir veya birkaç sanat yönetmeni, yapım tasarımcısına bağlı olarak çalışır.

PRODUCTION MANAGER - Bak. UNIT PRODUCTION MANAGER.

PRODUCTION MIXER (= SOUND RECORDIST) - SESÇİ - Sette çekim sırasında olabilecek en iyi ses kaydını yapmakla sorumlu ses mühendisi.

PRODUCTION NUMBER - YAPIM NUMARASI, ATRAKSİYON - Bir film veya televizyon şovunda müzik, dans ve şarkılı numara, atraksiyon. Yapım içinde küçük bir yapımdır. Numaralar için genellikle özel setler ve kostümler vardır. Genelde bunları ayrı bir yönetmen yönetir.

PRODUCTION OFFICE COORDINATOR (POC) - Doğrudan yapım yönetmenine (PRODUCTION MANAGER) bağlı yapım ekibi elemanı. Yapım süresince, yapım bürosu ile bütün öbür gruplar arasında bağlantı kurar.

PRODUCTION REPORT - YAPIM RAPORU - Her gün yazılan ve o günkü veya geceki çekim hakkında her türlü bilgiyi içeren günlük rapor. Bu raporu yazmak, baş ikinci yönetmen yardımcısının (KEY SECOND A. D.) görevidir. Raporun kopyaları yapım yönetmeni (PRODUCTION MANAGER) tarafından onaylandıktan sonra yapımcıya (PRODUCER), yönetmene (DIRECTOR), yapım muhasebecisine (PRODUCTION AUDITOR), yapım bir stüdyo adına gerçekleşiyorsa stüdyoya (STUDIO) ve yapımın günlük harcamalarıyla ilgili diğer yerlere iletilir. Rapor şu bilgileri içerir: çekilen sahneler, çekimi yapılan senaryo sayfaları, kullanılan hamfilm metrajı, bu sahneler için öngörülenden fazla veya eksik yapılan harcamalar ve nedenleri, o gün çalışan çekim ekibi elemanları ve oyuncular.

PRODUCTION STRIP BOARD - YAPIM ŞEMASI - Bir filmin çekiminin ne kadar süreceğini ve hangi sahnelerde

kimlerin bulunacağını kesin olarak belirlemek için yapım yönetmeni (PRODUCTION MANAGER) ve birinci yönetmen yardımcısının kullandığı planlama şeması. Senaryodaki her sahne iç, dış, gün veya gece oluşuna göre ayrı bir şeride yazılır. Bu şeritler, projenin en verimli ve ekonomik şekilde çekilmesini sağlayacak yönde sıralanarak birkaç bölümden oluşan bir panoya iliştirilir.

PRODUCTION VALUE - YAPIM DEĞERİ - Bir filmde yapım tasarımı, mekânlar, kostümler, ışıklandırma ve ses kaydı gibi unsurlardaki kaliteli birleşim, bütçeye ek harcama getirmeden filme artı değer katar. Bir servet harcamaya gerek kalmadan film, yüksek yapım değeri kazanır.

PROFITS - KÂR, KAZANÇ - Bu çeşit terimler her yeni kontratta, gelirden alınan payla ilgili olarak, yeniden belirlenir. Kimi şirketler standard tarifi veya kendi alıştıkları tarifi kabul etmiş olsalar da tanımlar hâlâ pazarlık ve tartışma konusudur. Her tür tanımı iki soru belirler :
1) hangi gelirler hesaba katılacaktır,
2) katılımcılara paylaştırılmadan önce bu gelirden neler düşülebilir. Bu işteki çok kişi bir filmin gelirinde gerçek kârı belirleme konusunda çıkarcıdır. Bu yüzden, müstakbel bir yatırımcı, kâr konusu tartışılırken, becerikli, deneyimli bir danışmana başvurmalıdır.

PROJECTION - PROJEKSİYON –
1) Bir kişinin, sesini uzak bir mesafeye eriştirebilme yeteneği.
2) Bir filmi projektörden geçirerek, bunun ışığının yardımı ile görüntüleri çok büyüterek bir perdeye yansıtmak.
3) Bir filmin gişe ve pazar gelirini tahmin etmek.
Bak. REAR SCREEN PROJECTION, BLUE SCREEN PROJECTION

PROJECTION BOOTH - MAKİNE DAİRESİ - Sinema salonunun gerisinde, içinde projeksiyon makinesinin bulunduğu ve buradan filmin perdeye yansıtıldığı küçük oda.

PROJECTIONIST - MAKİNİST - Projeksiyon makinesini kullanan kişi.

PROJECTION PRINTER - Bak. OPTICAL PRINTER.

PROJECTION SYNC - PROJEKSİYON SENKRONU - Ses bandındaki sesle onun eşlendiği kare arasındaki mesafe: ses, 35 mm.de 20 kare, 16 mm.de 26 kare öndedir.

PROJECTOR - PROJEKTÖR - Filmdeki görüntüleri bir perdeye yansıtan aygıt. Yansıtma hızı 24 kare/saniyeye erişince, hareket duygusu doğar.

PROP - AKSESUAR - PROPERTY sözcüğünün kısaltma-sı. Bir filmin belirli bir sahnesinde kullanılan her türlü hareketli malzeme. Bir oyuncunun ateşlediği tabanca aksesuar, duvarda asılı duran tüfek, kılıç gibi şeyler set malzemesidir (SET DRESSING).

PROPERTY –
1) Bak. PROP.
2) Bir sinema filminin temelini oluşturan herhangi bir fikir, roman, kısa hikâye, makale, senaryo vb.

PROP PERSON/ PROPERTY MASTER - AKSESUARCI - Bir setteki tüm aksesuarların bakımı, korunması ve yerleştirilmesinden sorumlu kişi.

PROP MAKER - Bir filmde gerekli aksesuarları yapmakla görevli inşaat bölümü (marangoz vb. gibi) elemanı. Aksesuarcı ile karıştırılmamalı.

PROPERTY SHEET - AKSESUAR LİSTESİ - Filmde kullanılacak tüm aksesuarların liste ve kullanım programı.

PROTECTION MASTER - Bak. CRI, INTERPOSITIVE, MASTER POSITIVE.

PUBLICIST (= PRESS AGENT) - REKLAMCI - Bir kişi, bir yer veya bir şeyin radyo, televizyon, gazete, dergiler gibi araçlarla tanıtımı ve reklamını yapan kişi. Reklamın amacı, reklamı yapılanı daha tanınan ve aranan hale getirmektir. Bir yapımdaki reklamcıya ekip reklamcısı (Unit Publicist) denir.

PUBLICITY STILL - REKLAM FOTOĞRAFI, LOBİ - Filmin reklamında kullanılmak için çekim öncesi, çekim sırasında ve çekim sonrası çekilen fotoğraf.

PULLBACK - GERİLEME - Yakın planla başlayan bir çekim sırasında kameranın araba üzerinde geriye doğru uzaklaşıp orta plan veya uzak plana geçmesi.

PULL FOCUS - NET GEÇİŞİ - Ön plan net, arka plan flu (bulanık) iken (veya tam tersi), net olanın flu, flu olanın net hale geldiği yarı sanatsal plan.

PUP - Puanı toplanabilen 500 vatlık küçük lamba.

PUSH (= FORCE DEVELOP) - ZORLAMA, FORSE ETME - Bir filmi, daha yüksek bir duyarlıktaymış gibi banyo etmek (100 ASA bir filmi 200 veya 400 ASA imiş gibi yıkamak). Sonuçta görüntüler daha grenli (tanecikli) olacaktır ama kimi durumlarda çok zayıf ışık çekimi yapabilmek için tek çözüm olabilir.

Q

QUARTER APPLE - Normal takozun çeyrek yüksekliğindeki takoz.

QUARTER LOAD - Silah ve patlayıcı cisimlerde normalin çeyreği kadar patlayıcı doldurulduğunu belirten terim. Bak. HALF LOAD.

QUARTZ LIGHT - KUARTZ LAMBA - Tungsten halojen lamba ampulünü belirten genel terim. Ampule doldurulan bir halojen gaz (iyodin, klorin, bromin, flüorin veya astatin) ampulün kararmasını geciktirir ve doğru renk ısısını korur.

QUICK CUT - Bak. JUMP CUT.

QUIET ON THE SET - SETTE SESSİZLİK - Kamera çekime başlamadan önce yönetmen yardımcısının verdiği komut. Yönetmen veya oyuncuların çalışmasını engelleyecek kadar gürültü olduğu zamanlar da bu komut verilir.

R

R - KISITLI - RESTRICTED RATING sınıflamasını belirten damga. Yanında ailesinden bir yetişkin olmayan 17 yaşından küçük seyirciler, bu sınıfa giren filmin gösterildiği salona alınmazlar.

RACK –
1) Bir filmi kurgu masasından veya projektörden geçirmeyi belirten eski bir terim.
2) Bir kareyi kamera, kurgu masası veya projektörün penceresine yerleştirmek.
3) Görüntü yönetmeninin, net ayarını önceden belirlenmiş bir noktaya yapması için kamera operatörüne verdiği kestirme komut.

RACK FOCUS - MİZOPUAN - Konunun devamlı net olması için çekim sırasında objektifin netliğini sürekli ayarlamak.

RACKOVER - İlk model film kameralarında, üstündeki filmle beraber kızağı yana çekerek objektifin ardına buzlu cam getiren mekanizma. Kamera operatörü provaları bu buzlu camdaki görüntüden izlerdi. Bugünkü modern kameralarda çekimi objektiften izleme olanağı vardır.

RAILS – RAY
1) Sette tepeden aydınlatma için kullanılacak lambaların asıldığı yüksek sehpalar.
2) Kaydırma arabası rayları.

RAIN EFFECT - YAĞMUR ETKİSİ - Bir sette (içerde veya dışarıda) yağmur etkisi yaratmak için hortumlar, delikli

borular ve fıskiyeler kullanılır. Çeşitli sistemler vardır. En yaygın olan, standard yağmur sistemidir. Yaklaşık 10 metre boyunda bir hareketli direğe bağlanan büyük bir püskürtücüden oluşur. Daha gerçekçi olması için bütün alanı önceden ıslatarak su birikintileri oluşması sağlanır, yerlere ve dış duvarlara ıslak görünümü veren parlak bir madde sürülür.

RAMP – RAMPA
1) İnişli çıkışlı alanda yürüyen oyuncuları izleyecek kaydırma arabasının düzgün gidebilmesi için kurulan meyilli platform.
2) Bir dublörün, kaskadörün (STUNTDOUBLE) kullandığı taşıtın başka bir taşıt üzerinden atlayabilmesi için kullanılan malzeme.

RANK CINTEL - Telesine olarak bilinen, filmin video banda aktarım işlemini yapan makinenin markası.

RATING - SINIFLAMA - Motion Picture Association of America'nın, sinema filmlerini seyirciye göre sınıflandırma sistemi. Sınıflandırma basamakları şöyledir:
G - (General Audience) Serbest, herkes seyredebilir.
PG - (Parental Guidence suggested) Anne-Baba refakati önerilir.
PG 13 - 13 yaşın altındaki çocuklar için anne-baba refakati şarttır.
R - (Restricted) Kısıtlı. 17 yaş altındakiler için anne-baba refakati şarttır.
X - 21 yaşından küçükler seyredemez.
MPAA, fragmanları da sınıflandırır. İki kategori vardır: Serbest ve Kısıtlı. Kısıtlı bir fragman, ancak R veya X sınıfı bir filmle gösterilebilir.

RATIO - Bak. ASPECT RATIO, SHOOTING RATIO

RAW STOCK - HAM FILM - Pozlanmamış ve yıkanmamış film.

REACTION SHOT - TEPKİ PLANI - Bir önceki planda veya çerçeve dışında söylenen veya yapılan şeye tepki gösteren kişinin yakın planı.

READ – OKUMAK
1) Işıkölçerle ölçmek.
2) Setteki bir cismin perdede görünüp görünemeyeceğini gözle kararlaştırmak.(Is that sign too small to read on film?)
3) Senaryodaki bir sahne için kullanılmışsa, o sahnenin yumuşak, kolay anlaşılır şekilde oynanacağını belirtir.
4) Oyuncu seçiminde kişilere kısa pasajlar okutarak bir çeşit sınavdan geçirmek.

READER - OKUYUCU - Bir stüdyo veya yapım şirketine sunulan proje malzemesini okuyup bunun bir özetini çıkartmak ve kendi görüşlerini yazmakla görevli hikâye bölümü elemanı.

READING – OKUMA
1) Mevcut ışık değerinin ölçüsü.
2) Okuma provası.
3) Bir sahnenin sözlü bölümü. (I liked the reading in take 3 the best)

REALISATEUR - Yönetmen sözcüğünün Fransızca karşılığı. Bak. METTEUR-EN-SCENE.

REAR SCREEN PROJECTION-ARKADAN PROJEKSİYON - Genel olarak perdenin ön tarafından yapılan projeksiyonun tersine, ışıkgeçirgen bir perdeye arka taraftan yapılan projeksiyon. Bu sistem, sinema salonlarında çok ender olarak kullanılır. Asıl kullanımı,

yapım sırasında görülür. Yolda giden bir arabadaki iki kişiyi gösteren bir plan gibi dış geriplanlı bir sahneyi stüdyoda çekmek daha kolaydır. Arabanın camlarından yollar, binalar, ağaçlar gibi akıp giden manzaralar görürüz. Stüdyoda bu geriplanın yansıtıldığı özel perdenin önündeki arabanın içinde oyuncular rollerini oynar. Yansıtılan geriplan ya stok şutlardan (STOCK FOOTAGE) seçilir, ya da ikinci ekip (SECOND UNIT) tarafından çekilir. Bu tür çekimlere işlemli plan (PROCESS SHOT) adı verilir. Görüntü çok geniş bir alanı kapsıyorsa, daha karmaşık olan mat plan (MATTE SHOT, TRAVELLING MATTE) kullanılır.

RECORDING - KAYIT - Önceden çekilmiş veya canlı çekilen resim veya sesi manyetik banda kaydetme işlemi.

RECORDIST (= PRODUCTION MIXER) - KAYITÇI, SESÇİ - Çekim sırasında sette ses kaydetmekle görevli ekip elemanı.

RECOUPMENT - Bir yatırımcının parasının geri ödemesi.

RE-DRESS - Bir setin görünümünü değiştirmek. Bak. DRESS.

REDUCTION PRINT - DAR KOPYA - Geniş bir negatiften daha dar bir şeride, örneğin, 35 mm negatiften 16 mm şeride basılan kopya. Tersi işleme büyütme, agrandisman (BLOW-UP) denir.

REEL - BOBİN, KISIM - Film şeritleri, projeksiyon makinesine takılmak veya depolanmak için plastik veya madeni makaralara sarılır. Standard boyda bir 35 mm film makarası 300 metre (10 dakikalık) film alır. Çift kısım denen 600 metrelik makaraların kullanımı daha yaygındır. 10 dakikalık kısım anlayışı öylesine yerleşmiştir ki, bir filmin uzunluğu hâlâ kısım sayısıyla belirtilmektedir (36 kısım tekmili birden gibi).

REFLECTED LIGHT - YANSIYAN IŞIK - Aydınlatılan konudan objektife yansıyan ışık. Bak. EXPOSURE METER.

REFLECTOR - REFLEKTÖR, YANSITICI - Işığı istenilen yere yansıtmak için gümüş veya altın renkli yaldız tabakalardan yapılan yansıtıcı pano. Beyaz kartondan veya tabaka köpükten yapılmış reflektöre BOUNCE BOARD denir.

REFLEX CAMERA - REFLEKS KAMERA - Bir aynalar sistemi yardımıyla objektiften gelen görüntüyü çekim sırasında da izleme olanağı veren kamera. Bu sistem, paralaks hatasını ortadan kaldırır.

REGISTRATION PINS (= PILOT PINS) - KONTRGRİF - Obtüratörün açıldığı pozlanma sırasında kamera kızağının penceresindeki filmin diş deliğine girerek onun kıpırdamasını önleyen tırnak, pim.

RELEASE –
1) Bir filmi genel veya sınırlı dağıtıma sokmak.
2) Serbest bırakmak (günlük işi biten bir oyuncuyu).
3) Kontrat bağlantısını çözmek (işten çıkarmak).
4) (Basın) Reklam bölümünün gönderdiği bildiri, haber.
5) Filmi çekilen bir kişinin, filmdeki görüntüsünün kullanılması için yapım şirketine verdiği izin belgesi.

RELEASE NEGATIVE - Dağıtım kopyalarının (RELEASE PRINTS) basımında kullanılacak ana negatif.

RELEASE PRINT - DAĞITIM KOPYASI - Sinemalarda gösterime hazır kopya.

REMAKE - YENİDEN YAPIM - Daha önce yapılmış bir filmin yeniden çekimi. 'A star is borne - Bir Yıldız Doğuyor' filminin Judy Garland/James Mason ve Barbra Streisand/Kris Kristofferson'un oynadığı her iki yapımı da,

1937'de çevrilen ve Janet Gaynor/Fredric March'ın oynadıkları orijinalin yeniden yapımlarıdır.

REPLAY (= PLAYBACK) –
1) Kaydın iyi yapılıp yapılmadığını kontrol etmek için bir görüntü veya ses bandını başa sarıp tekrar izlemek.
2) Filmin ses bandına konacak olan müzik parçasını önceden kaydedip, oyuncuların bu müziğe göre dans etmelerini veya davranmalarını sağlamak için çekim sırasında izletmek.

REPORT SHEETS - RAPOR - Kamera ve ses bölümlerinin, her çekim (TAKE) hakkında bilgileri yazdığı, hangi çekimlerin basılacağını, hangilerinin kötü olduğunu belirttiği günlük rapor.

REPORT TO - Ekip elemanlarının stüdyoda veya yerel mekânda (LOCAL LOCATION) çalışacağını ve mesailerinin, sete geldikleri anda başlayacağını belirtmek için çağrı kağıdına yazılan uyarı.

RE-RECORD –
1) Görüntüleri veya sesleri bir malzemeden başka bir malzemeye (film, bant, disk) aktarmak, kopyalamak.
2) Son miksajda birçok ses kanalını biraraya getirmek.

RE-RECORDING MIXER - Bütün diyalog, müzik ve ses etkisi bantları hazırlandıktan sonra bunların biraraya getirilip yoğunluk dengelerinin düzenlendiği son miksten sorumlu ses mühendisi.

RE-RELEASE - YENİDEN DAĞITIM - Sinemalarda bir süre gösterildikten sonra dağıtımdan kaldırılmış bir filmin yeniden dağıtıma sokulması.

RESIDUALS - Sendikanın kontratına göre oyunculara, yönetmenlere vb. ödenen ve bir yazarın telif ücretine tekâbül eden ek ücret.

RESOLUTION (= RESOLVING POWER) - ÇÖZÜMLEME GÜCÜ –
1) Bir objektifin görüntüye aktarabildiği ayrıntı miktarı.
2) Bir duyarkatın tespit edebildiği ayrıntı miktarı.

RE-TAKE - YENİDEN ÇEKİM - Daha önce çekilmiş bir sahnenin herhangi bir nedenle beğenilmeyip yeniden çekilmesi.

RETICULATION - BURUŞMA - Banyodaki ani ısı farkları veya kimyasal maddelerin etkisiyle, yıkanan filmin jelatin tabakasında oluşan ve insan cildindeki çizgi ve kırışıkları andıran buruşma.

RE-VAMP - Bir seti yeni bir sekans (SEQUENCE) veya yeni bir yapım için yeniden düzenlemek.

REVEAL - Karanlıktan açılarak veya kamerayla gerileyerek henüz görülmemiş bir şeyi ortaya çıkaran plan.

REVERSAL DUPE - Bir pozitiften alınan dup pozitif. Bak. DUPE.

REVERSAL FILM – DÖNÜŞLÜ FİLM Pozlanıp banyo edildikten sonra doğrudan pozitif görüntü veren film.

REVERSE ACTION (REVERSE MOTION) - Filmdeki hareketleri geriye doğru gösteren teknik. Özel etki (SPECIAL EFFECT) veya komik unsur olarak kullanılır.

REVERSE ANGLE SHOT/REVERSE - KARŞI AÇI - Bir önceki planın yaklaşık 180 derece karşı açısından çekilen plan.

Genellikle, karşılıklı konuşan iki kişiyi veya kapıyı açıp bir odaya giren oyuncuyu gösteren sahnelerde kullanılır.

REVERSE SCENE - Baskıda sağ-sol yönü ters döndürülen, böylece görüntünün, bir aynadan yansıyormuş gibi ters göründüğü plan.

REVISION - REVİZYON - Senaryonun, ciladan (POLISH) daha geniş, yeniden tasarlamadan daha dar bir ölçüde elden geçirilmesi.

REWIND (i) - ANRULÖZ - Film bobinini bir makaradan diğerine aktarmak için kullanılan ve biri boşaltan, diğeri saran makarayı taşıyan iki koldan oluşan düzenek. Elektrik motoruyla çalışanları da vardır.

REWIND (f) - SARMAK - Bir anrulöz kullanarak filmi makaraya veya takoza (CORE) sarmak.

RE-WRITES - Bak. REVISION.

RIFLE MIKE - Bak. SHOTGUN MIKE.

RIFLE SPOT - Uzun, dar bir huzme veren spot lamba.

RIGGERS - Bir sette iskele ve köprüleri kurmak ve buralara lambaları yerleştirmekle görevli ekip elemanları.

RIGGING (i) - İSKELE, KÖPRÜ - Sette lambaların asılacağı iskele veya köprü.

RIGGING (f) - Çekimden önce stüdyoda köprülere ve iskelelere lambaları asmak.

RIM LIGHT - Konunun arkasından verildiği zaman halo etkisi yaratan ışık.

RISER - Oyuncuları, aksesuarları vb. yükseltmek için kullanılan basamaklı yükselti, platform.

RITTER - Bak. WIND MACHINE.

ROLE - ROL - Bir oyuncunun canlandırdığı oyun.

ROLL - BOBİN - Takoza (CORE) sarılı film şeridi. Herhangi bir uzunlukta olabilir.

ROLLING TITLE (= CRAWL, CREEPING TITLE, RUNNING TITLE) - AKAN YAZI – Perdenin (SCREEN) altından yukarı doğru hareket eden jenerik yazıları (CREDITS). Bu tarz yazı baş jenerikten (FRONT CREDITS) çok son jenerik (END CREDITS) için kullanılır.

ROLL IT/ROLL CAMERA/ROLL PLEASE/ROLLING - Bir çekimin (TAKE) başlamak üzere olduğunu belirtmek için birinci yönetmen yardımcısının yüksek sesle söylediği uyarı. Kamera ve ses kaydının başlaması için verilen işarettir (CUE). Ses kayıt makinesi tam devrini bulunca sesçi "Speed" der, kamera çalışmaya başlayınca kamera asistanı "Rolling" diye seslenir. Ancak bundan sonra yönetmen "ACTION!" (hareket, oyun) komutu verir.

ROLL NUMBER - BOBİN NUMARASI - Bir filmin bobinlerinin sırasını belirleyen numara.

ROOM TONE - ODA SESİ - Bir odada hareket veya konuşma olmadığı halde var olan hava veya ambiyans sesi. Vızıltı bandına (BUZZ TRACK) kaydedilen bu ses, son miksajda konuşma bandıyla (DIALOGUE TRACK) birleştirilince, konuşmalar arasındaki boşlukları doldurarak bir sahnenin seslerinin daha gerçekçi olmasını sağlar.

ROSTER - Çeşitli birlik ve sendikaların, işe başlamaya hazır olan üyelerinin gösterildiği liste.

ROSTRUM - PRATİKABL, YÜKSELTİ - Katlanabilen ayaklar üzerine kurulan ve kamera veya bir lambayı yükseltmek için kullanılan yükselti.

ROUGH CUT - KABA KURGU - Bir filmin bütün sahnelerinin (SCENES), hikâyeyi kabaca anlatacak şekilde, sırayla peşpeşe eklendiği ilk kurgu (EDITING) basamağı.

ROYALTY - TELİF ÜCRETİ - Satışlardan alınan ve pazarlığa açık gelir yüzdesi. Bak. RESIDUALS.

RUN-BY - Hareketli bir arabanın (ya da başka bir taşıtın) duran kameranın önünden geçtiği plan.

RUN LINES - Çekimden önce oyuncunun sözlerini prova etmesi, ezber geçmesi.

RUNNERS –
1) Lamba, dekor parçaları vb. asılabildiği köprü ve iskele.
2) Yapımcı, yönetmen, yapım yönetmeni için ufak tefek işlere koşan yapım yardımcısı (PRODUCTION ASSISTANT)

RUNNING SHOT - Hareket eden bir kişi veya cismi izlerken kendisi de hareket eden kamera ile çekilen plan. Bak. TRACKING SHOT, DOLLY SHOT, TRAVELING SHOT.

RUNNING SPEED - GEÇİŞ HIZI - Filmin kamerada veya projektörde, ses bandının kayıt veya dinleme sırasında makinede geçiş hızı. Filmin hızı kare/saniye (FRAMES PER SECOND),bandın hızı santimetre/saniye veya inç/saniye (INCHES PER SECOND) birimiyle ölçülür.

RUNNING TIME - GÖSTERİM SÜRESİ - Normal hızda gösterilen bir filmin toplam gösterim süresi. Bir sinema filminin gösterim süresi genellikle 85-110 dakikadır.

RUN-OF-SHOW - Günlük ve haftalık sözleşmelerin tersine, bir kişinin (genellikle bir oyuncunun) belirli bir ücretle belirli bir süre için (tüm yapım süresi) -bu süre içinde kaç gün çalıştığına bakılmaksızın- işe alındığını belirten kontrat terimi.

RUN-THROUGH (=WALK-THROUGH) - Bir sahnenin oyuncular ve kamerayla yapılan provası.

RUSHES - Bak. DAILIES.

S

SAFE ACTION AREA - Film televizyonda gösterildiği zaman, karenin ekranda izlenebilen bölümü.

SAFETY BASE (= SAFETY FILM) - YANMAZ FİLM - Asetat selülozdan yapılan ve yavaş alev alan film tabanı. 1950 öncesinde filmler, çabuk alev alan nitrat tabanlıydı.

SAG - SCREEN ACTORS GUILD sözcükleri için kısaltma.

SAMPLE PRINT - Bak. CHECK PRINT.

SANDBAG - KUM TORBASI - Set malzemesinin (GRIP PACKAGES) ana unsurlarından biri. Heybe gibi iki cepli ve her cebi kum doldurulup ağzı dikilmiş, branda veya plastikten yapılmış küçük torba. Sette kimi malzemenin (lamba ayağı gibi) devrilmesini önleyen ağırlık olarak kullanılır.

SATURATION - DOYGUNLUK - Bir fotoğrafta görüntünün rengindeki yoğunluk derecesi. Doygunluk ne kadar fazla olursa, renkler o kadar canlı ve zengin olur. Doygunluk azaldıkça renkler zayıflar, pastelleşir. Az doymuş renkler çoğu zaman belirli bir etki yaratmak için kullanılır.

SCALE - Sendika veya meslek gruplarınca belirlenen asgari ücret. Deneyimli ekip elemanı, belirlenen bu ücretin üstünde para alır.

SCALE PLUS TEN - Genellikle oyuncu ücretinde yapılan bir uygulama. Kişiye ücretinden başka, menajerinin ücretini ödemesi için, ücretinin yüzde onu kadar fazla ödeme yapılır.

SCENARIO - SENARYO - İtalyan kökenli bu sözcük yerine günümüzde SCREENPLAY sözcüğü kullanılmaktadır. Eski sözcük bugün daha çok 'hikâyenin ana çizgisi, özeti' anlamında kullanılmaktadır.

SCENE - SAHNE
1) Bir sahne, belirli bir mekânda (LOCATION) geçen veya kendi içinde bir hareket bütünlüğü olan tek plandan veya planlar dizisinden oluşabilir.
2) Senaryo dökümünde (BREAKDOWN) sahne, mekân ve zaman birliği içinde oluşan olay veya söylenen sözler anlamına gelebilir. Her sahneye bir numara verilir. Genellikle bir oyuncunun sahneye girmesi veya sahneden ayrılmasıyla sahne numarası değişmez ama bu, kesin bir kural değildir.

SCENE DOCK - DEKOR DEPOSU - Dekorda kullanılan malzemenin depolandığı alan.

SCENE NAME - SAHNENİN ADI - Olayın geçtiği mekânın adı veya bir olaya verilen ad (Amy'nin odası, bıçak atma sahnesi).

SCENERY - Bir dekorun, mekân duygusu uyandıran herhangi bir bölümü.

SCENIC ARTIST - Dekorda kullanılacak bez panoları veya fon resimlerini boyayan sanatçı. Aynı zamanda dekorları ve eşyaları retuşlayıp onları yaşanmış, kullanılmış, eskimiş hale de getirir.

SCOOP - Geniş bir alanı aydınlatabilen lamba.

SCORE (i) - FİLM MÜZİĞİ - Filme eşlik ederek görüntüleri destekleyen müzik.

SCORE (f) - Belirli bir filme müzik bestelemek.

SCORING STAGE - MÜZİK STÜDYOSU - Müzisyenlerin, perdede gösterilen film bölümlerini izleyerek film müziğini seslendirdikleri ve bu müziğin kaydedildiği ses stüdyosu (SOUND STAGE).

SCRAPER - KAZIYICI - Yapıştırıcı ile film eklenirken duyartabakayı kazımak için kullanılan araç.

SCRATCHES - ÇİZİK - Film şeridinin yüzeyinde oluşan kazıntı izleri. Kamerada, laboratuar işlemleri sırasında, en çok da projeksiyon makinesinde meydana gelebilir. Aşınmaya (ABRASIONS) göre daha ciddi bir durumdur çünkü izler derindir ve duyartabakaya (EMULSION) zarar verebilir.

SCRATCH PRINT (= SLOP PRINT) - Kurgulanmış iş kopyasından (WORK PRINT) basılan kopya. Zaman kazanmak isteyen kurgucunun isteği ile yapılır ve bir kopya negatif kesimciye, bir kopya da miksaj ve senkron için sesçiye gönderilir.

SCREEN - PERDE - Film gösterimi sırasında üzerine görüntünün yansıtıldığı yüzey.

SCREEN ACTORS GUILD (SAG) - OYUNCULAR SENDİKASI - Ücret, çalışma şartları vb. belirleyen oyuncular birliği.

SCREEN EXTRAS GUILD (SEG) - FİGÜRANLAR SENDİKASI - SAG veya AFTRA kadar güçlü olmamakla birlikte, kendi üyelerine öbür birlik ve sendikaların verdiği hizmetlere benzer hizmetler verir.

SCREENING - Davetli bir seyirci grubuna (arkadaşlar, akademi üyeleri, dağıtımcılar vb.) bir filmin tamamı veya bir bölümünün izletildiği gösterim.

SCREENING ROOM - GÖSTERİM ODASI - Küçük bir film izleme salonu. Her büyük stüdyonun, her laboratuarın en az bir gösterim odası vardır. Çekilmekte olan bir filmin günlükleri (DAILIES) veya her işlem safhasında kontrol edilmek istenen bölümleri burada izlenir.

SCREENPLAY (=SCRIPT, SCENARIO) - SENARYO - Karakterlerin davranışlarının, sözlerinin (DIALOGUES) ve çoğu zaman kamera hareketlerinin belirtildiği, sahnelere ayrılmış, özel bir sayfa düzeninde yazılmış olan ve bir filmin temelini oluşturan metin. Çekim sırasında senaryoda değişiklikler yapılması sık rastlanan bir olaydır.

SCREENPLAY BY - SENARYOYU YAZAN - Senaryo yazarına jenerikte verilen unvan. 'Yazan' (WRITTEN BY) unvanından farkı, senaryoyu yazanın, özgün hikâyeyi yazandan ayrı kişi veya kişiler olduğunu göstermesidir. 'Yazan' (WRITTEN BY), hem özgün hikâyeyi, hem de senaryoyu aynı kişinin yazdığını belirten unvandır.

SCREEN TEST - DENEME FİLMİ - Bir oyuncunun role uygun olup olmadığını anlamak veya bir kişinin perdede nasıl göründüğünü izlemek için yapılan deney filmi.

SCREENWRITER - SENARYO YAZARI - Sinema filmleri ve televizyon için film hikâyesi, tretman, senaryo yazan kişi.

SCRIM - Işık yoğunluğunu azaltmak için ışık kaynağının önüne konulan, aralıklı örülmüş tel kafes.

SCRIPT - SENARYO - Bak. SCREENPLAY.

SCRIPT BREAKDOWN - SENARYO DÖKÜMÜ - Bak. BREAKDOWN.

SCRIPT SUPERVISOR (=CONTINUITY CLERK) - DEVAMLILIK YAZMANI - Her çekimde sözler (DIALOGUE), jestler, hareket, kostümler, makyaj, kullanılan objektif vb. konularında ayrıntılı notlar tutarak bunların plandan plana ve sahneden sahneye farklılıklar göstermesini önleyip, devamlılığın sağlanmasıyla görevli ekip elemanı.

SECONDERY COLORS - İKİNCİL RENKLER - İki asal rengin birleşmesinden oluşan renkler: sarı, macenta ve siyan.

SECONDERY LOCATIONS – TÂLÎ MEKÂN - Başoyuncular (PRINCIPAL PLAYERS) ve yardımcı oyuncularda (SUPPORTING PLAYERS) olduğu gibi, mekânlar da ana mekânlar ve ikinci derecede mekânlar diye sınıflandırılabilir. Mekân aranırken önce ana mekânları, sonra bunların yakınında tâli mekânları aramak doğru olur.

SECOND ASSISTANT CAMERAMAN - İKİNCİ KAMERA YARDIMCISI - Birinci kamera yardımcısının (FIRST ASSISTANT CAMERAMAN) yardımcısı. Kamera malzemesini hazırlar, kasetleri doldurup boşaltır, kamera raporlarını (CAMERA REPORTS) yazar ve her çekimin başında veya sonunda klaket verir.

SECOND ASSISTANT DIRECTOR - İKİNCİ YÖNETMEN YARDIMICISI Birinci yönetmen yardımcısına (FIRST ASSISTANT DIRECTOR) ve yapım yönetmenine bağlı ve genellikle oyuncu ve ekipten sorumlu yapım bölümü elemanı. İş davetiyeleri (CALL SHEETS), yapım raporu (PRODUCTION REPORTS), oyuncu raporu (ACTOR'S TIME SHEETS), figüranların makbuzları gibi günlük kırtasiye işlemlerini yapmak ve gerekli yerlere dağıtmak, birinci yönetmen yardımcısı ile yapım yönetmeni ve yapım bürosu arasında bağlantı kurmak, figüranların ve kalabalığın yerleştirilmesi ve kontrolunda birinci yardımcıya (FIRST AD) yardım etmek, eğer varsa, birlikten gönderilen yönetmen yardımcısı stajyerinin (DGA TRAINEE) çalışmasını düzenleyip kontrol etmek de görevleri arasındadır. İkinci ekipte (SECOND UNIT) birinci yardımcılık görevi yapabilir. Bak. KEY SECOND AD, SECOND SECOND.

SECOND CAMERA - İKİNCİ KAMERA - Bir sekansı (SEQUENCE) ana kamerayla aynı zamanda çeken ek kamera. Zor veya tekrarlanması imkânsız sahnelerde (bir binanın yıkılışı, bir benzin istasyonunun havaya uçması vb.) kullanılır. Bak. MULTICAMERA.

SECOND CAMERAMAN - İKİNCİ KAMERAMAN - Bak. CAMERA OPERATOR.

SECOND FEATURE (= B PICTURE) - İKİNCİ FİLM - İki film gösteren sinemada ikinci değerdeki film.

SECOND SECOND - Bir yapımda tek ikinci yönetmen yardımcısının yetişemeyeceği yoğunlukta kalabalık sahneler olduğu zaman, onun yönetiminde çalışacak bir veya birkaç ikinci yardımcı daha birkaç günlüğüne işe alınır. 'Taksi Şoförü' (Taxi Driver) filmi New York sokaklarında ve gece çekildiği için çok karmaşık bir yapım düzeni vardı ve bir ayrıcalık olarak filmin tamamında iki ikinci yönetmen yardımcısı çalıştı.

SECOND UNIT - İKİNCİ EKİP - Uzak yerlerde çekilen geri planlar (BACKGROUND), işlemli planlar (PROCESS SHOT) için çekilen geri planlar, ara planlar gibi baş oyuncuların bulunmadığı veya çok kameralı çekimin yapıldığı sahnelerde çalışan ek yapım ekibi. Bu ekibi, ikinci ekip yönetmeni (SECOND UNIT DIRECTOR) yönetir. Çoğu zaman, ikinci yönetmen yardımcısı, ikinci ekibin birinci yönetmen yardımcılığını yapar. Sendikaya bağlı olmayan yapımlarda kamera operatörü, ikinci ekibin görüntü yönetmenliğini üstlenebilir.

SECOND UNIT DIRECTOR - İKİNCİ EKİP YÖNETMENİ - Başoyuncuların (PRINCIPAL PLAYERS) bulunmadığı sekansları yönetmekle görevli kişi. Bak. SECOND UNIT, INSERT.

SECOND UNIT DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY - İKİNCİ EKİP GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ - İkinci ekip sınıfına giren sahneleri çekmek için işe alınan kameraman. Ana ekibin çekmeye zamanı olmadığı, özel beceri ve malzeme gerektiren (sualtı çekimleri gibi), uzak bir mekânda çekilecek sahneler veya ara planlar, ikinci ekip görüntü yönetmeni kiralama nedenleridir. Birinci ekibin kamera operatörü ve birinci kamera yardımcısı, ikinci ekibin görüntü yönetmeni ve kamera operatörlüğüne terfi ettirilebilir.

SEG - SCREEN EXTRAS GUILD sözcüklerinin kısaltması.

SEGUE - Radyodan ve televizyonun ilk günlerinden gelen bir terim. Kısa bir müzik parçası eşliğinde bir sahneden öbür sahneye geçmeyi belirtir. Bak. MUSIC BRIDGE.

SELSYN MOTOR - İki makineyi (kamera ve ses kayıt makinesi gibi) uyumlu ve eşzamanlı çalıştırmak için kullanılan motorun markası.

SENIOR - 5000 vatlık spot lamba.

SENSURROUND - Universal stüdyoları tarafından geliştirilen ses sistemi. Ses bandına düşük frekanslı titreşimler katarak olayın inandırıcılığını arttırır (EARTHQUAKE filminde olduğu gibi).

SEPARATION NEGATIVES - Üç şeritli (THREE-STRIPE) TECHNICOLOR sisteminde kullanılan ve her biri bir asal renge duyarlı üç ayrı şeritten oluşan negatif.

SEQUENCE - SEKANS - Mekân (LOCATION), olay (ACTION), zaman veya hikâye bütünlüğü içindeki planların oluşturduğu bölüm.

SERIES - DİZİ - Yarım veya bir saatlik bölümler halinde haftalık veya günlük yayınlanan televizyon programı.

SET - SET - Film veya televizyon programının çekildiği iç veya dış mekân. Bir setin görünümünden yapım tasarımcısı (PRODUCTION DESIGNER) veya sanat yönetmeni (ART DIRECTOR) sorumludur.

SET DECORATOR - SET DEKORATÖRÜ - Bir seti, sahnenin karakterine uyacak şekilde mobilya ve aksesuarlarla dekore eden, 'giydiren' (DRESSING) kişi.

SET DESIGNER - SET TASARIMCISI - Sanat yönetmeni (ART DIRECTOR) veya yapım tasarımcısının (PRODUCTION DESIGNER) tarifi ve çizimine göre bir setin yapımını planlayan kişi.

SET DRESSING - Bir seti dekore etmek için kullanılan mobilya, perde vb. malzeme.

SET ESTIMATOR - Setlerin yapımının maliyet tahminlerini yapmakla görevli sanat bölümü elemanı.

SET-UP - Çekimden önce kamera, ışıklar ve diğer malzemeyle oyuncuları yerlerine yerleştirip seti düzenlemek.

SFX - SOUND EFFECTS sözcüklerinin kısaltması.

SHARED CARD - ORTAK KARTON - Jenerikte bir seferde birden çok ismin göründüğü yazı.

SHARP - NET - Doğru odaklanmış objektifin verdiği keskin-berrak görüntü.

SHOOT (i) - ÇEKİM - Bir filmi veya televizyon programını görüntüleme çalışması.

SHOOT (f) - ÇEKMEK - Bir filmin veya televizyon programının bir bölümünü veya tamamını görüntülemek.

SHOOTING COMPANY - Bir filmin çekimini gerçekleştiren ekip.

SHOOTING RATIO - ÇEKİM ORANI - Çekilen negatifin uzunluğunun, gösterim kopyasının (RELEASE PRINT) uzunluğuna oranı. 4:1 ekonomik oran, 20:1 müsrif oran olarak kabul edilir. Luis Bunuel, 1:1 çekmesiyle ünlüydü.

SHOOTING SCHEDULE - ÇEKİM PLANI - Senaryodaki her sahnenin ne zaman çekileceğini, çekimde nelerin, kimlerin gerekli olduğunu ayrıntılarıyla gösteren liste. Döküm sayfaları ve yapım tablosundaki (PRODUCTION BOARD) bilgilerden yararlanılarak hazırlanır.

SHOOTING SCRIPT - ÇEKİM SENARYOSU - Tüm diyaloglar (DIALOGUE), ayrıntılı kamera pozisyon ve hareketleri ve diğer bilgileri içeren son şekliyle onaylanmış ve yönetmenin kullandığı senaryo.

SHORT SUBJECT (= SHORT) - KISA FİLM - 30 dakika veya daha kısa süren film.

SHORT END - PARÇA - Pozlanmış bölüm kesilip kasetten çıkarıldıktan sonra artan pozlanmamış kısa film parçası. Pek çok öğrenci filmi ve deneysel film, parçalarla yapılmıştır.

SHOT - PLAN - Kesintisiz tek bir çekimle (TAKE) görüntülenen bölüm. Bak. SEQUENCE, SCENE.

SHOTGUN MIKE - TÜFEK MİKROFON - Çok dar bir alandaki sesi alan tevcihli mikrofon (DIRECTIONAL MIKE). Alan açısı, tevcihli mikrofondan çok daha dardır. Tevcihli mikrofonu normal objektif kabul edersek, tüfek mikrofon teleobjektiftir.

SHOW CARDS - Bak. CUE CARDS.

SHRINKAGE - DARALMA, BÜZÜLME - Uzun süre depolanma veya laboratuar işlemleri sırasında nem kaybı yüzünden filmin boyutlarında meydana gelen daralma. Bunun sonucunda görüntünün şekli bozulabilir ve gösterim sırasında film yırtılmaya yatkındır.

SHUTTER - OBTÜRATÖR - Film kamera kızağında hareket halindeyken pencereyi kapatan, kare yerinde hareketsiz kaldığı an pencereyi açarak duran karenin pozlanmasını sağlayan kamera parçası.

SHUTTLE - MEKİK - Kamerada grifi taşıyan ve onun değişik yönlerdeki hareketlerini sağlayan parça.

SIDE CAR MOUNT - ARABA YANI MONTÜR - Kamerayı bir arabanın yanına tutturmak için kullanılan araç.

SIGNATORY - Bir birlik veya sendika ile uyuşma anlaşması imzalamış olan şirket.

SILENT (= SILENT BIT) - SESSİZ ROL - Söz söylemeyen, fakat sahnedeki olaya katılan oyuncu. Örneğin, başoyuncunun tabağına çorba dolduran garson, sessiz roldür. Masalar arasında dolaşan başka bir garson, figüran (EXTRA) kabul edilir.

SILENT PRINT (= PICTURE PRINT) - Ses bandı (SOUND TRACK) olmayan pozitif kopya.

SILENT SPEED - Görüntülerin yanında ses kullanılmayacaksa, filmin hızının 16-18 kare/ saniye olması yeterlidir.

SILHOUETTE - SİLÜET - Arkadan aydınlatıldığı için kameraya bakan tarafında ayrıntı görülmeyen, sadece kütlesinin çevre çizgisi ile ayırdedilen kişi veya cisim.

SILK (= BUTTERFLY) - İPEK - Çekim sırasında sert ışığı yumuşatmak için kullanılan büyük dikdörtgen beyaz kumaş. Çoğunlukla dış çekimlerde kullanılır.

SINGLE BROAD - Bak. BROAD.

SINGLE CARD - TEK KARTON - Jenerikte perdede tek kişinin adını gösteren yazı. Ortak kartona göre daha avantajlıdır.

SINGLE FRAME EXPOSURE - TEKKARE ÇEKİM - Filmin, her seferinde bir (veya iki) kare pozlandırıldığı canlandırma (ANIMATION) sineması ve duraksamalı çekim (TIME LAPSE) tekniği.

SINGLES - TEKLER - Bir sahnenin (SCENE) destek-örtü plânları (COVERAGE) çekilirken yönetmen, sözünü söyleyen veya söyleneni dinleyen (REACTION SHOT) oyuncuları tek tek görüntüleyen planlar çeker. Bu planlara, o oyuncunun tekleri denir. Tekler, yakın plan, bel plan veya boy plan gibi değişik ölçeklerde olabilir, yeter ki tek oyuncuyu görüntülesin.

SINGLE SYSTEM - TEKLİ SİSTEM - Aynı film şeridine hem görüntü, hem de ses kaydedilen tarz. Ses kalitesi, görüntü ve sesin ayrı ayrı kaydedildiği ikili sistemdeki (DOUBLE SYSTEM) kadar iyi olmadığı ve kurguda sorunlar yarattığı için günümüzde yalnız haber filmlerinde ve kimi belgesellerde (DOCUMENTARY) kullanılmaktadır.

SKIP FRAMING - KARE ATLAMA - Her iki veya üç karede bir kareyi (FRAME) basarak hareketi hızlandıran optik baskı tekniği. Bak. DOUBLE PRINTING.

SKY FILTER - GÖKYÜZÜ FİLTRESİ - Siyah-beyaz çekimlerde kullanılan ve görüntüde fazla aydınlık olan gökyüzünü koyulaştıran filtre.

SLATE (= CLAPSTICKS, CLAPPERBOARD) - KLAKET - Üst kenarıda menteşeli bir çubuk bulunan yazı tabelası. Üzerine filmin, yönetmenin, görüntü yönetmeninin adları, bobin, sahne ve plan numarası, çekim sayısı ve tarih yazılır. Kurguda her çekimin görüntü ve sesinin eşlenmesini sağlar. Ancak klaket verildikten sonra 'başla' veya 'hareket' komutu verilir.

SLEEPER - Herkesin beklediğinin tersine, büyük gişe başarısı sağlayan film.

SLOP PRINT - Bak SCRATCH PRINT.

SLOW MOTION - YÜKSEKKARE - 24 kare/saniyeden yüksek hızla çalışan kamerayla çekilen görüntülerde elde edilen etki. Tersi düşük karedir (ACCELERATED MOTION).

SLUG - AMORS - İş kopyasında yırtılmış, eksik veya sonradan yerine konacak bir planın yerine geçici olarak konan yanık veya bozuk film şeridi. Bak. FILL.

SMOKE/FOG EFFECTS - DUMAN/SİS ETKİSİ - İç veya dış mekânda makineyle yapılan, gerçekçi ve çabuk elde edilen sis veya duman etkisi. Tehlikesiz ve uzun süre kalıcıdır.

SMPTE - SOCIETY OF MOTION PICTURE AND TELEVISION ENGINEERS sözcüklerinin kısaltması.

SNEAK PREVIEW - İzleyicinin tepkisini ölçmek veya piyasada söylenti yaymak için bir filmi vizyona çıkmadan önce bir sinemada oynatmak. Bu gösterimden sonra izleyicinin tepkisine göre filmde değişiklik yapılması çok rastlanan bir şeydir.

SNOOT - BORU - Işığı sette belirli bir yere yöneltmek için ışık kaynağının önüne takılan koni şeklinde boru.

SNOW EFFECT - KAR ETKİSİ - Kar yağması gereken sahnelerde kuştüyü veya rendelenmiş plastik köpükle yapılır.

SOCIETY OF MOTION PICTURE AND TELEVISION ENGINEERS (SMPTE) - Sinema ve televizyon endüstrisinde teknik standartlar koyan meslek kuruluşu.

SOFT - YUMUŞAK - Düşük kontrastlı negatifi veya kopyayı belirten terim.

SOFT FOCUS - FLU, BULANIK - Kamera yardımcısı (FOCUS PULLER) objektifi (LENS) gerekli yere odaklamadığı zaman görüntünün (IMAGE) berrak olmadığını, bulanık göründüğünü belirtmek için kullanılan terim. Bu durum, bilinçli olarak romantik bir etki veya pus etkisi elde etmek için tül, vazelin veya yumuşatma filtresi (DIFFUSION FILTER) kullanılan durumlarla karıştırılmamalıdır.

SOFT LIGHT - YUMUŞAK IŞIK, SOFT LAMBA - Işık kaynaklarının önüne konan dağıtıcılarla (DIFFUSERS) veya filtrelerle (GELS) sağlanan, gölgelerin en az belli olacağı ışık tarzı. Aynı zamanda özel türde bir lambanın da adı.

SOFT WIPE - YUMUŞAK SİLME - Sınır çizgisi keskin olmayan silme (WIPE).

SOUND - SES - Bir filmin, manyetik bant veya şeride kaydedilen işitsel (AUDIO) kısmı. Müzik, etki, konuşma gibi değişik bağımsız kanallara (TRACK) kayıt yapılır, sonra bunlar tek kanalda birleştirilip 'bileşik ses kanalı' (Composite Sound Track) elde edilir.

SOUND CAMERA - SESLİ ÇEKİM KAMERASI - Özel tasarlanmış, çekim sırasında mekanik kısımların sesini mikrofonun duyamayacağı kadar iyi ses yalıtımı yapılmış kamera. Bak. BARNEY.

SOUND CREW - SES EKİBİ - Genellikle üç kişiden - ses kayıtçı (PRODUCTION MIXER/ SOUNDMAN/ RECORDIST), bum operatörü (BOOM OPERATOR) ve kablocu (CABLE PULLER) - oluşan ses kayıt ekibi.

SOUND EFFECTS (SFX) - SES ETKİSİ - Ses bandında, müzik ve konuşmalar dışındaki her türlü yapay veya doğal seslerin kayıtlı olduğu bölüm. Kapı açılması, kuş cıvıltısı, bardak kırılması gibi sesler ayrı olarak kaydedilir (WILD SOUND) veya arşiv bantlarından aktarılır.

SOUND SPEED - SES HIZI - Eşzamanlı (IN SYNC) ses çekimi yapılırken filmin kameradan geçiş hızı.

SOUND STAGE - SESLİ ÇEKİM STÜDYOSU - Genellikle filmlerin iç sahnelerinin çekimlerinin yapıldığı geniş, ses yalıtımlı film stüdyosu.

SOUND STRIPE - Film şeridinin kenarına kaplanan ince manyetik tabaka.

SOUND TRACK –

1) Bir filmin üç veya dört kanala ayrılan işitsel bölümü: sözler (DIALOGUE), müzik, etki (EFFECT) ve ek etkiler için yedek bir kanal. Bu kanallar birleştirilip (MIX) optik ses kanalı üretilir ve laboratuarda film şeridinin kenarına aktarılır.
2) Bir filmin müzikleri kaydedilerek satışa çıkarılan plak, bant ve kompakt disk.

SOUP - Filmlerin yıkandığı (DEVELOPMENT) kimyasal banyolar (DEVELOPER) için kullanılan argo terim.

SPAGHETTI WESTERN – 1960'larda pek yaygın olan bir film türü, İtalya'da küçük bütçelerle çekilen kovboy filmleriydi. Oyuncu Clint Eastwood ve yönetmen Sergio Leone bu filmlerle ün kazandılar.

SPECIAL CAMERA OPERATOR - Sualtı, stedikam, hava çekimleri gibi özel kamera şartlarında uzmanlaşmış kamera ekibi (CAMERA CREW) elemanı. İşin uzunluğu ve karmaşıklığına göre genellikle günlük ücretle işe alınırlar.

SPECIAL EFFECTS (SP-FX) - ÖZEL ETKİ - Özel, olağanüstü olan ve yaratılması gereken etki. Dekorda normal çalışan bir lavabodan 'Yıldız Savaşları'ndaki karmaşık etkilere kadar çok çeşitli tarzlarda olabilir. Hava, su, ateş ve bunların her türü (yağmur, çamur, kar, fırtına, çığ vb.), özel etki bölümünün (SPECIAL EFFECTS DEPARTMENT) sorumluluğundadır. Bak. BLUE SCREEN SHOT, CHROMA KEY, MATTE SHOT, MINIATURE.

SPECIAL EFFECTS DEPARTMENT - ÖZEL ETKİ BÖLÜMÜ - Bir yapımdaki bütün özel etkilerden sorumlu yapım ekibi (PRODUCTION CREW) bölümü (bazan da özel bir yapım şirketi).

SPECIAL PORTABLE CAMERA - Çekimde akıcı hareketler yapabilmek için PANAGLIDE ve STEADICAM gibi sistemlere bağlanabilen kamera. Sehpa (TRIPOD) veya kaydırma arabası (DOLLY) üstündeki kamera ile çekilemeyecek sahneleri çekmek için kullanılır.

SPEED (i) - HIZ
1) Filmin kamera, projektör veya basıcının kızağından geçerken kare/ saniye (FRAMES PER SECOND) birimi ile ölçülen geçiş hızı. 35 mm filmin normal geçiş hızı 24 kare/saniyedir. Bak. FOOTAGE.
2) Bir ham filmin ASA, DIN, ISO sayılarıyla ölçülen ışığa duyarlığı.

SPEED! (f) - HIZ! - Çalışmaya başlayan ses kayıt aracı istenen hıza ulaştığında, ses teknisyeninin yönetmen için yüksek sesle verdiği uyarı.

SP-FX - SPECIAL EFFECTS sözcüklerinin kısaltması.

SPIDER - ÜÇGEN - Kamera sehpasının yerde kaymaması için kullanılan bağlantı parçası.

SPIDER BOX - BAĞLANTI KUTUSU - Birçok kabloya elektrik bağlantısı sağlamak için kullanılan ara bağlantı parçası.

SPILL LIGHT - Sette, olmaması gereken bir yere veya cisme düşen aşırı ve istenmeyen ışık.

SPLICE - EK - İki film şeridinin birleştirilmesi. İki şekilde yapılabilir: Sıcak ek (HOT SPLICE) veya yapışkanlı ekte (CEMENT SPLICE) parçaların birleşecek uçları kazınarak özel bir yapışkanla yapıştırılır. Bantlı ekte (TAPE SPLICE) uçlar, yapışkan bantla birleştirilir.

SPLICER - YAPIŞTIRICI - Filmleri eklemek için kullanılan araç. Yapışkanlı ek ve bantlı ek için ayrı türleri vardır.

SPLIT FOCUS - ARA NET - Biri ön, biri arka plandaki iki kişi veya cismi de net görüntüleyebilmek için objektifi bu iki nokta arasında bir yere odaklama yöntemi.

SPLIT REEL - AYRILIR BOBİN - İki yanağı göbekten ayrılabilen makara. Filmi sarıp yanakları ayırınca bobin takozun (CORE) üstünde kalır.

SPLIT SCREEN - BÖLÜNMÜŞ RESİM - Birden fazla görüntünün (IMAGES) aynı karede (FRAME) birleştirilmesi temeline dayanan özel etki (SPECIAL EFFECT). 'Thomas Crown Affair', bu tekniğin örnekleri yönünden zengin bir filmdir. 1960-1970 yılları arasında çok kullanılan bu etki, optik basıcıda gerçekleştirilir.

SPOTLIGHT (= SPOT) - SPOT - Işık huzmesi daraltılıp genişletilebilen lamba. Film çekiminde en çok kullanılan lamba türüdür.

SPOTTING SESSION - Yapım sonrasında (POST PRODUCTION) yönetmen, besteci ve kurgucunun, filmin müziklerinin hangi görüntüler üzerine düşeceğini kararlaştırdıkları toplantı.

SPROCKET HOLE - PERFORE, DİŞ DELİĞİ - Bak. PERFORATIONS.

SPROCKETS - TAMBUR - Kamera, projektör veya basıcıda (PRINTER) film şeridinin ilerlemesini sağlayan dişli makaralar.

SPUN - CAM YÜNÜ - Işıkları yumuşatmak için ısıya dayanıklı olan cam yünü tabakalar kullanılırdı. Bugün bu iş için plastik tabakalar kullanılıyor.

SQUEEZE LENS - SIKIŞTIRAN OBJEKTİF - Anamorfik objektif için kullanılan endüstri terimi.

SQUIB - FÜNYE - Bir hedefe kurşun isabet etmesi etkisi yaratmak için kullanılan, elektrikle uyarılan düzenek. İki kablonun uçları kimyasal bir maddeye bağlanır. Elektrik verildiğinde kablo uçlarında kısa devre olur ve küçük bir patlama meydana gelir. Bu düzenek bir oyuncunun üstünde kullanılacaksa, oyuncunun vücudu ile fünye arasına bir koruyucu tabaka konur, böylece patlama dışarı doğru olur. Fünyenin yanına kan dolu küçük bir torba konarak 'vurulmanın' gerçekçi olması sağlanır.

STAGE –
1) Tiyatro sahnesi.
2) Dekorların kurulup film çekiminin yapıldığı iç veya dış mekân.

STANDARD SCRIPT FORMAT - STANDART SENARYO FORMU - Senaryonun daktilo edilmesinde tercih edilen tarz. Değişik bir tarzda yazılacak olursa, yapım yönetmeni (PRODUCTION MANAGER) için sahnelerin çekim süresini hesaplamakta zorluk çıkabilir.

STANDARD STOCK - STANDARD HAMFİLM - 35 milimetre genişliğindeki film.

STAND-IN - PROVA DUBLÖRÜ - Bir sahne hazırlanıp ışıklar düzenlenirken, bir yıldızın dublörlüğünü yapan kişi.

STANDING SET - SÜREKLİ DEKOR - İçerde veya dışarıda sürekli korunan dekor.

STAR - YILDIZ - Baş roldeki ünlü oyuncu. Çoğu zaman sadece bir yıldızın rolü kabul etmesi, projenin finans sorunlarının çözülmesini sağlar.

STARTED - Bir oyuncunun çalışmaya başladığı ilk iş gününü belirtir. Bir takım kurallar bu günü temel alarak uygulanacağından, ilk iş gününü doğru saptamak önemlidir.

START MARK - START, BAŞLAMA İŞARETİ - Eşlemeyi (SYNCHRONIZATION) sağlamak için bobinin amorsuna (LEADER) ve ses şeridine (SOUND TRACK) konan işaret (CUE).

STATIC MARKS - STATİK İZLERİ - Hızla açılan pozlanmamış film bobininde oluşan statik elektrik izleri. Genellikle soğuk havada oluşur.

STEADICAM - STEDİKAM - Sehpasız kullanılan kameranın sarsılmaması için yapılmış özel araç. Bu buluş 1977 yılında özel bir Akademi (Oskar) ödülü aldı.

STEENBECK - Bir kurgu masası markası.

STEP DEAL - AŞAMALI ANLAŞMA - Her basamağın sonucuna göre öbür basamağa devam edip etmemeye karar verilen senaryo geliştirme yöntemi: sinopsis, tretman, ilk yazım gibi.

STEP OUTLINE - Bak. SYNOPSIS.

STEP PRINTING - TEKKARE BASKI - Olası kıpırdamaları kesinlikle önlemek için her karenin kontrgrifle (REGISTRATION PINS) tutularak teker teker basıldığı optik baskı yöntemi. Özellikle geriplan projeksiyonunda ve travelig matta kullanılacak planların baskısı böyle yapılır.

STEREOPHONIC SOUND - STEREO SES - 1950'den beri pek çok geniş perde (WIDE SCREEN) filmde kullanılan ses düzeni. Günümüzde pek çok standart formatlı film (düz film) de stereo sesli kopyalarla dağıtıma girmektedir. Sese gerçeklik ve hareket duygusu katar. Özellikle müzik ve ses etkileri için önemlidir.

STEREOSCOPIC CINEMA (= 3-D) - ÜÇBOYUTLU SİNEMA Özel camlı gözlüklerle seyredildiği zaman perdedeki görüntüye üç boyutlu etkisi veren teknik. Bu filmlerin çekimi de özel kameralarla yapılır.

STILL – FOTOĞRAF –
1) Fotoğraf makinesi ile saptanmış görüntü.
2) Bir oyuncunun veya filmdeki bir sahnenin reklam amacıyla kullanılan 18x24 boyutta fotoğrafı.

STILL PHOTOGRAPHER - SET FOTOĞRAFÇISI - Devamlılığın sağlanması veya reklamda kullanmak amacıyla sette fotoğraf çekmekle görevli kişi.

STOCK (= RAW STOCK) - HAM FİLM - Pozlanmamış ve yıkanmamış film.

STOCK FOOTAGE (= LIBRARY FOOTAGE) - STOK ŞUT, ARŞİV PLAN - Çok değişik konuların önceden çekilip arşivlenmiş ve yeni bir yapımda kullanılabilecek planları. Yeniden çekimleri pahalı, zor veya imkânsız olan durumlarda kullanılır.

STOP - DİYAFRAM - Bak. APERTURE, F-STOP, T-STOP.

STOP DOWN - DİYAFRAM KAPAMAK - Objektiften geçen ışık miktarını azaltmak ve alan derinliği (DEPTH OF FIELD) sağlamak için diyaframı kısarak objektifin açıklığını azaltmak.

STOP FRAME - DONUK KARE - Bak. FREEZE FRAME, HOLD FRAME.

STOP MOTION - DURAKSAMALI ÇEKİM - Her bir veya iki kare pozlamadan (EXPOSURE) sonra çekilen cismin kıpırdatıldığı canlandırma sineması (ANIMATION) tekniği. Cansız cisimlerin hareket ettiğini gösteren reklam filmlerinde sıkça kullanılır.

STORY ANALYST - HİKAYE ARAŞTIRICI - Bir stüdyonun veya şirketin hikâye bölümüne her hafta verilen film konusu içerebilecek edebi eserleri (senaryo, tretman, roman, hikâye vb.) okuyup inceleyen hikâye bölümü elemanı. Bak. READER.

STORYBOARD - STORİBORD, TASLAK - Bir filmin kimi sekanslarının veya tamamının görüntülerinin çekildiği zaman nasıl görüneceklerini gösteren çizim veya fotoğraflardan oluşan taslak. Alfred Hitchcock, filmin

SUBJECTIVE CAMERA - KAMERA-GÖZ - Bak. POINT OF

tüm planlarının taslağını yapmadan çekime başlamamakla ünlüydü. Taslaklar, reklam filmlerinde çok kullanılır. Reklam ajansı bunları müşterisine gösterip onayını alır, sonra çekimi gerçekleştirmesi için yapım şirketine verir.

STORY EDITOR - Bir stüdyonun hikâye araştırmacılarının danışmanı olan hikâye bölümü elemanı. Araştırmacıların raporlarını okuyup, geliştirmek için eserin satın alınıp alınmaması önerisiyle patrona iletir.

STRAIGHT CUT - KESME - Araya bir optik etki katmaksızın bir plandan öbürüne geçmek.

STREAMER - Erime (FADE), ses erimesi, geçme (DISSOLVE), yazılar (TITLE) gibi özel etkilerin nerelerde uygulanacağını optik baskı laboratuarına, ses mühendisine, efektöre belirtmek için kurgucunun, iş kopyası üstüne çizdiği işaretler.

STRESS MARKS - Negatifteki sürtünme veya sıkıştırmadan dolayı kopyada oluşan çizik. Bak. ABRASIONS.

STRIKE –
1- Çekim tamamlandıktan sonra bir seti yıkmak. Günlük iş kopyalarını görmeden dekor yıkılmaz.
2- Grev.
3- Bir negatiften kopya basmak.

STRIPE - Manyetik sesli kopya yapılacağı zaman film şeridinin kenarına kaplanan manyetik tabaka. Son şeklini alan ses şeridi, bu manyetik tabakaya aktarılır.

STROBE - STROBO - Kısa aralıklarla yanıp sönen ışık altındaki hareketli cismin filmi çekildiğinde beliren sarsak, kopuk hareket etkisi. Bu etki genellikle, pozlamalar arasındaki aralıklarla cismin hareketi arasındaki uyumsuzluktan doğar.

STUDIO - STÜDYO (YAPI) - Ön hazırlıklar, yapım ve yapım sonrası için yapım şirketlerine hizmet veren bürolar, çekim platoları, kurgu odaları, seslendirme salonları gibi birarada kurulmuş yapılar.

STUDIO - STÜDYO (KURULUŞ, ŞİRKET) - Film ve televizyon gösterileri geliştiren, yapan ve dağıtan kurum, şirket. Hollywood'un eski günlerinde stüdyolar çok daha güçlü ve kendilerine yeter haldeydi. Yapımcı, yönetmen, oyuncu ve yazarları maaşla ve kontratla kendilerine bağlar, sanat, kostüm, makyaj, reklam bölümleri kurarlardı. Proje tasarımından, bitmiş kopyanın dağıtımına kadar, film yapımının her safhası için gerekli her şeyi, hatta gösterim salonlarını bile kendi bünyelerinde tutarlardı. Bugün stüdyolar bütün bu insanları maaşla bağlamak yerine gerekli süre için kiralamak yöntemini seçmektedir.

STUDIO ZONE - STÜDYO BÖLGESİ - Her stüdyonun bulunduğu şehirde bir stüdyo bölgesi belirlenmiştir. Los Angeles'de bu bölge, La Cienega ve Fairfax merkez olmak üzere 30 mil yarı çaplı alandır. Bu alanın dışındaki her yer uzak mekân kabul edilir. Daha belirgin söylemek gerekirse, oyuncuların ve ekibin gecelemek zorunda kaldığı mekânlar, uzak mekân olarak tanımlanır.

STUNT (= GAG) - GAG - Bir oyuncu veya özel eğitimli bir dublörün yaptığı tehlikeli veya muhtemelen tehlikeli oyun veya hareket.

STUNT COORDINATOR - GAG DÜZENLEYİCİ - Bir yapımda gagların düzenlenmesi ve uyumundan sorumlu ekip elemanı.

STUNT DOUBLE (= STUNTMAN, STUNT PHOTO DOUBLE) - DUBLÖR - Bir oyuncuya benzeyen veya benzetilen ve tehlikeli sahnelerde onun yerine oynayan kişi.

T

TACHOMETER - TAKOMETRE - Kamera çalışırken saniyede kaç kare pozladığını gösteren gösterge.

TAFT-HARTLEY - TAFT-HARTLEY KANUNU - Bir birlik veya sendikaya katılmaya çağrılmazdan önce bir kişinin bir işte otuz gün çalışabileceğini belirten iş kanunu.

TAG - Televizyon şovlarının sonunda sonsöze benzer kısa bir sahne.

TAIL - BOBİN SONU - Bir film bobinin sonu.

TAILS OUT - BOBİN SONDA - Kurgu masasında veya projektörde bir gösterimden sonra bobinin dışta kalan ucu, filmin sonudur. Yeni bir gösterim yapmak için bobini başa sarmak gerekir.

TAKE - ÇEKİM - Kamerayla bir seferde yapılan çekim. Yönetmen, oyuncular ve teknik ekipten istediği sonucu alana kadar bir planın pek çok çekimi yapılır.

TAKE-UP REEL - SARICI BOBİN - Projektörden veya kurgu masasından geçen filmin sarıldığı makara.

TALENT - Çerçeve içi veya çerçeve dışı oyuncular (hayvanlar dahil).

TAPE - BANT - Bak. MAGNETIC TAPE.

TAPE SPLICE - Bak. SPLICE.

TARGET - Bak. GOBO, FLAG.

TEACHER - Bak. WELFARE WORKER.

TECHNICAL ADVISOR - TEKNİK DANIŞMAN - Bir filmde, kendi meslek alanına giren bölümlerin doğru gösterilmesi için yardımına başvurulan uzman (747'nin

pilot kabininde geçen sahnelerde, bu uçağı kullanmış emekli bir pilota başvurmak gibi). Senaryo hazırlığında kostüm, diyalog, makyaj için de teknik danışmanlara ihtiyaç duyulabilir.

TECHNICAL COORDINATOR - TEKNİK KOORDİNATÖR - Çok kameralı çekimlerde yönetmene yardım eden kişi. Başlıca görevi, olaya ve birbirlerine göre kameraların hareketini düzenlemektir.

TECHNICOLOR - TEKNİKOLOR - Birinci dünya savaşı sırasında Herbert T. Kalmus ve Daniel F. Comstock tarafından icat edilen renkli film tekniği. Başlangıçta, özel bir projektör yardımı ile perdede yalnız iki rengi (kırmızı ve yeşil) yansıtabilen sistem çok pahalıydı ve doyurucu olmaktan uzaktı. 1932 yılında daha göz doyurucu bir sonuca ulaşılabildi: her biri bir asal renge (PRIMARY COLORS) duyarlı üç negatif şerit, tek bir pozitife basılarak çok renkli kopya elde edildi.

TELECINE - TELESİNE - Bir filmi manyetik banda aktarma işlemi.

TELEPHOTO LENS - TELEOBJEKTİF - Normal objektife göre daha uzun bir odak mesafesi olan objektif. Ana özelliği, uzaktaki cisimleri yakındaymış gibi görüntüleyebilmesidir. Bu objektiflerde alan derinliği azdır.

TELEPLAY - TELEVİZYON SENARYOSU - Televizyon için yazılmış senaryo.

TELEPROMPTER - Replik kartonunun (CUE CARDS) yerini alan elektronik sistem. Kamera objektifinin yanına konulan bir monitör ve objektifin önüne açılı yerleştirilen bir yarı-ayna yardımıyla, objektife bakarak konuşan oyuncu veya spikerin, monitörde beliren yazıları okuması sağlanır.

TEMPO - TEMPO - Bir filmde olayların gelişme hızı ve ritmi.

TENNER - ONLUK - 10 kilovatlık spot lamba.

THEME – TEMA
1) Bir filmdeki temel fikir.
2) Bir yer veya kişiyle özdeşleşen müzik parçası (Dr. Jivago filminde Lara'nın temi).

THIN NEGATIVE - ZAYIF NEGATİF - Az pozlanmış (UNDEREXPOSED) negatif.

THREAD - Filmi kamera, projektör veya basıcıda tamburlar (SPROCKETS), pencere kızağı (GATE) ve film geçiş yoluna yerleştirmek.

3-D - ÜÇ BOYUTLU - Bak. STEREOSCOPIC.

THREE-STRIP - TECHNICOLOR sisteminin temel yapısı.

THROW - Üstüne görüntünün düştüğü perde ile projektörün objektifi arasındaki uzaklık.

TIGHT SHOT - Oyuncu veya cismin yakın planı. Bak. CLOSE-UP.

TILT - TİLT, DİKEY ÇEVRİNME - Kameranın, yatay aks üzerinde yukarı ve aşağı doğru dönmesi.

TIME LAPSE - ARALIKLI ÇEKİM - Filmde kareleri belirli aralıklarla pozlama sistemi. Film izlenirken hareketin hızlandığı görülür (topraktan hızla çıkıp büyüyen bitki, çok kısa sürede ağını örüp bitiren örümcek gibi).

TIMER - Planların renk dengesini değerlendiren ve gereken renk düzeltmelerini (COLOR CORRECTIONS) yapan laboratuar teknisyeni.

TIMING – ZAMANLAMA
1) Bir oyuncunun, oyununun ritim ve akışıyla, bir sahneye gereken doğru tempoyu yaratabilme yeteneği.

2) Laboratuar teknisyeninin, planların yoğunluk ve renk dengesini değerlendirmesi.
3) Bir senaryodaki sahnelerin, film bitip gösterildiğinde ne uzunlukta olacaklarını hesaplamak. Zamanlaması iyi yapılmış bir projede pek çok gereksiz masraftan kaçılmış olur. Çok uzun sahneler, kurguyu beklemeden senaryo aşamasında kısaltılır.

TITLES - JENERİK - Filmin başında ve sonunda görünen yazılar. Filmin adını gösteren yazıya 'başlık' (MAIN TITLE) denir. Konuşmaları yabancı bir dile çevirerek görüntünün altında gösteren bindirme (SUPERIMPOSED) yazılara 'altyazı' (SUBTITLES) denir.

T-NUMBER - Bak. T-STOP.

TONAL KEY - Görüntünün aydınlık ve karanlık bölgelerinin değer oranı. Parlak ışık (HIGH KEY), bol ışıkla aydınlatılmış, sert gölgeleri olmayan, 'zayıf ışık' (LOW KEY) ise loş aydınlatılmış, bol gölgeli görüntüler verir. Bak. HIGH KEY, LOW KEY.

TONE - TON - Doğrusu, bir fotoğrafik görüntünün rengidir ama çoğunlukla (yanlış olarak) gri tonun değişik değerlerini belirtmek için kullanılır.

TONING - TONLAMA - Kimyasal işlemle bir filmin rengini veya tonunu değiştirmek.

TOP BILLING - Bir oyuncu veya ekip elemanının adının, jenerikte veya afişlerde, filmin başlığına (MAIN TITLE) oranla avantajlı yerde gözükmesi (tek isimse, başlık öncesi ve ortalanmış, iki isimse, başlık öncesi ve solda). Eş değerdeki iki kişinin adlarının yazıldığı tek kartonda eşitlik sağlamak için sağdaki isim, soldakine göre daha yukarda yer alır.

TOP HAT - Bak. HIGH HAT.

TOP SHEET - BAŞ SAYFA, ÖZET SAYFASI - Bir bütçede bütün kalemlerin toplamını ve sonunda da genel toplamı veren özet sayfası.

TRACK –
1) Ses Şeridi - Bak. SOUND TRACK.
2) Kaydırma arabasının (DOLLY) tekerlekleri altına döşenen ağaç veya madeni raylar.

TRACKING SHOT - TAKİP PLANI - Bak. DOLLY SHOT.

TRADES/TRADE PAPERS - Gösteri endüstrisiyle ilgili günlük veya haftalık yayınlanan gazete.

TRAILER - FRAGMAN - Bir sinema filminin, kendine özgü kurgusu olan kısa film halinde özeti. Kısa bir süre sonra gösterilecek olan filme izleyicide ilgi ve talep uyandırmak amacını güder. Süreleri genellikle iki dakikadan kısadır. Günümüzde fragmanlar, kendi yapıları içinde bir sanat tarzı kabul edilmekte, gelişmiş teknikle estetiği birleştirerek pazarlama alanında etkili olmaktadır.

TRAINER - HAYVAN EĞİTİCİ - Filmlerde oynayan hayvanları eğiten kişi. Genellikle, eğittiği ve numaralar yapmayı öğrettiği hayvanların sahibidir. Bir hayvanın oynadığı bölümler çoğu zaman her biri değişik numaralar öğrenmiş birkaç benzer hayvan kullanılarak tamamlanır.

TRANSFER - TRANSFER, AKTARMA - Görüntü veya sesin manyetik banda kopyalanması işlemi.

TRANSITIONAL EFFECTS - GEÇİŞ ETKİSİ - Bak. DISSOLVE, FADE, WIPE.

TRANSLITE - Bak. BACKING.

TRANSPARENCY - SAYDAM - Projeksiyon yapılabilen, cam veya film üzerindeki görüntü. İşlemli planlarda (PROCESS SHOT) sahnenin hareketsiz geri planının yansıtılmasında sık sık kullanılır.

TRANSPORTATION - ULAŞTIRMA - Yapımla ilgili olarak ekip ve malzemelerin nakliyesinden ve araçlardan sorumlu yapım bölümü. Kimi durumlarda görüntü arabaları (PICTURE CARS) aksesuar bölümünün sorumluluğundadır.

TRAVELING MATTE - Değişik zamanlarda çekilmiş iki veya daha fazla hareketli planın tek planmış gibi birleştirildiği karmaşık işlem.

TRAVELING SHOT - Bak. DOLLY SHOT.

TREATMENT - TRETMAN - Anlatımı geliştirilmiş ve sözlerin (DIALOGUE) ilk şekli yazılmış ayrıntılı sinopsis.

TRIANGLE - ÜÇGEN - Bak. SPIDER.

TRICK PHOTOGRAPHY - HİLELİ GÖRÜNTÜ - Bak. SPECIAL EFFECTS.

TRIM (i)- ŞUT - Bir filmin, kurgucunun kesip çıkardığı kullanılmayan bölümleri.

TRIM (f)-
1) Kurgu sırasında bir sahneyi kesip kısaltmak.
2) Bir ışığın parlaklığını azaltmak için lambanın önüne tül takmak.

TRIM BIN - Bak. BIN.

TRIPACK - Her biri asal renklerden birine duyarlı üstüste üç kat duyartabaka kaplı film şeridi.

TRIP GEAR - ENTERVALOMETRE - Kameranın, önceden belirlenmiş zamanlarda ve belirli aralıklarla tek veya birkaç karelik çekimler yapmasını sağlayan aygıt.

TRIPOD - KAMERA SEHPASI - Yüksekliği ayarlanabilir üç bacağı olan ve kamerayı taşıyan sehpa.

TROMBONE - Lambaları setin duvarlarına asmaya yarayan maşa.

TRUCKING SHOT - KAYDIRMA PLANI - Bak. DOLLY SHOT.

T-STOP/T-NUMBER - Her objektifin kendine özgü ışık geçirgenliğine göre hesaplanmış diyafram değerleri.

TURNAROUND TIME - Bir iş günündeki çalışmasını bitiren kişinin yeniden işbaşı yapması için geçmesi gereken en az tatil süresi. Cuma günü işini bitiren bir oyuncunun pazartesi günü işe başlaması için 58 saat tatil yapması gerekir. Bu süre kısalacak olursa, kişiye bir tazminat ödenir.

TURRET - TARET - Zum objektifin icadından önceki kamera modellerinde (genellikle televizyon ve 16 mm) birkaç objektifin takıldığı ve döndürülünce, bu objektiflerin çabucak yer değiştirmesini sağlayan tabla.

TWO-SHOT - İKİLİ PLAN - İki kişinin çerçeve sınırlarını doldurduğu yakın plan.

TYPECAST - Bir oyuncuyu, canlandıracağı karaktere benzerliği veya daha önce benzer roller oynadığı için bir role seçmek (Roger Moore'u uluslararası casus rolüne seçmek gibi).

TYLER MOUNT - Helikopter veya uçaktan sarsıntısız çekim yapabilmek için kullanılan aygıt.

U

UHER - Bir taşınabilir ses kayıt cihazı markası. Bugün pek fazla kullanılmıyor.

ULTRAVIOLET - MORÜSTÜ - Gözle görülmeyen, fakat fotoğraf filminde mavimsi ton yaratan ışın.

UMBRELLA (= BOUNCE BOARD) - Konuya ışık yansıtmak için kullanılan yansıtıcı. Patlak nokta (HOT SPOT) yaratmadan yumuşak bir ışık sağlar.

UNDERCRANK - DÜŞÜK DEVİR - Kameraların elle çalıştırıldığı devirden kalma bir sözcük. Hızlandırılmış hareket (ACCELERATED MOTION) yaratmak için kamerayı normalin altında bir hızla çalıştırmayı belirtir.

UNDERDEVELOPED - AZ YIKANMIŞ - Normalden kısa sürede veya normal ısısının altındaki banyoda yıkanmış negatif. Sonuç, zayıf negatiftir (THIN NEGATIVE).

UNDEREXPOSED - AZ POZLANMIŞ - Gereğinden az ışıkla veya gereğinden az süre pozlanmış negatif. Sonuç, zayıf negatiftir (THIN NEGATIVE).

UNDERGROUND FILM - Konuları deneysel, başkaldırıcı, bohem veya dar bir izleyici kitlesine hitap eden filmleri belirtmek için 50'li yılların sonundan 70'li yılların başına kadar kullanılan terim.

UNDERLINE - Bak. BREAKDOWN.

UNDERSHOOT - AZ ÇEKİM - Fazla çekimin (OVERSHOOT) tersi. Bir sahneyi bütünleyebilmek için gereken plan sayısından az sayıda plan çekmek. Fazla çekim bütçede aşırı masraf yaratabilir, ama az çekim, çok daha büyük masrafa sebep olur. Planların eksikliği ancak yapım sonrasında (POST PRODUCTION) anlaşılır ve eksik malzemenin tamamlanması için yeniden çekime girmek gerekir. Kurgucu ile yakın işbirliği içinde çalışan deneyimli bir devamlılık yazmanı, bu tehlikeli durumu önleyebilir.

UNDERWATER HOUSING - SUALTI KUTUSU - Su altında güvenlikle çekim yapabilmek için kameranın içine konduğu su geçirmez kutu.

UNDERWATER PHOTOGRAPHY - SUALTI FOTOĞRAFÇILIĞI - Özel kameralar, ışıklar ve mercekler kullanarak su altında çekim yapmak için geliştirilen fotoğrafçılık dalı.

UNION (= GUILD) - BİRLİK, SENDİKA - Çalışma şartlarını belirleyerek üyelerinin çıkarlarını koruyan işçi kuruluşu. Güçlerine ve ne kadar iyi teşkilatlanmış olmalarına bağlı olarak hukuki danışmanlık, sağlık ve emeklilik yardımı, eğitim programları gibi hizmetler verenleri, film şirketi sahibi olanları vardır.

UNIT - Bir filmin çekiminde çalışan ekip (CREW).

UNIT MANAGER - EKİP AMİRİ, PRODÜKSİYON AMİRİ - Belirli bir film ekibinde yerel yönetim ve yapım yönetmenliğiyle görevli yapım bölümü elemanı.

UNIT PRODUCTION MANAGER (UPM) (= PRODUCTION MANAGER) - YAPIM YÖNETMENİ - Yapımcı (PRODUCER) adına bir yapımın (PRODUCTION) tüm yönetim, mali, teknik ayrıntılarını düzenleyip yönetmek ve tüm ekibin (CREW) çalışmasını gözetmekle görevli yönetici.

UNIVERSAL LEADER - EVRENSEL AMORS - Gösterim kopyalarında her bobinin başına ve sonuna eklenen amors. Makiniste, şanjmanın yaklaştığını haber verir. Giderek akademi amorsunun yerini almaktadır. Bak. ACADEMY LEADER, FILM LEADER.

UNSQUEEZE - GENİŞLETMEK - Anamorfik mercekle (ANAMORPHIC LENS) çekilen bir filmde yanlardan sıkıştırılan görüntünün düzgün izlenebilmesi için projeksiyonda da anamorfik bir objektifle genişletilmesi gerekir. Bak. WIDE SCREEN.

UPSTAGE (i) - Bir setin en gerideki, kameraya en uzak bölümü.

UPSTAGE (f) - MASKELEMEK, ROL ÇALMAK - İsteyerek veya istemeden bir oyuncunun başka bir oyuncuyla kamera arasına girip onu maskelemesi ya da oyun sırasında seyircinin dikkatini kendi üzerine çekecek hareket veya mimikler yapması. Çocuklar ve hayvanlar en büyük rol hırsızlarıdır.

UTILITY PERSON - Sette değişik bölümlerde yardımcılık yapan ekip elemanı.

V

VARIABLE-AREA SOUND TRACK - DEĞİŞKEN YOĞUNLUKLU SES BANDI - Seslerin, siyahtan açık griye kadar değişik yoğunluklarda yatay çizgiler halinde kaydedildiği optik ses bandı.

VARIABLE FOCUS LENS - DEĞİŞKEN ODAKLI OBJEKTİF - Bak. ZOOM LENS.

VARIABLE SHUTTER - AYARLANIR OBTÜRATÖR - Film karesinin pozlanmasını kontrol eden ve açıklığı dereceyle belirtilen özel obtüratör. Sabit parçası yanında, açıklığı değiştiren hareketli bir parçası da olduğu için, kamerada erime ve geçme yapmayı mümkün kılar.

VARIABLE SPEED MOTOR (=WILD MOTOR) - DEĞİŞKEN MOTOR - 4 kare/saniye ile 50 kare/saniye arasında hızlarda çalışabilen ve düşükkare veya yüksekkare çekimlerde kullanılan kamera motoru. Bak. OVERCRANK, UNDERCRANK.

VAULT – DEPO - Genellikle negatiflerin ve bantların saklanması için nem ve ısısı kontrollü ve yangına karşı emniyetli depo.

VEHICLE - Yapımda kullanılan her türlü taşıt.

VELOCILATOR - Bak. CRANE.

VIDEO -
1) Manyetik bant üzerine elektronik görüntü kaydeden sistem.
2) Bir video bandının görüntü bölümü.

VIDEO ASSIST - VİDEO KONTROLU - Çekim sırasında kamera objektifinin verdiği görüntüyü aynı zamanda bir video cihazına da aktaran ve çekilen planın videoda izlenerek kontrolunu sağlayan araç.

VIEWER - Kurgu masasında filmi izleyebilmeyi sağlayan ekran.

VIEWFINDER - VİZÖR, BAKAÇ - Film karesine düşen görüntüyü izlemeyi sağlayan kamera parçası. Bak. RACKOVER, PARALLAX.

VIGNETTE - VİNYET - Görüntüdeki ilgi alanını net bırakıp, onun etrafındaki alanı bulanıklaştırmak.

VISUAL EFFECTS - GÖRSEL EFEKT, GÖRSEL ETKİ - Geniş anlamda özel etkiyi, bazan da özel laboratuar işlemi, özel aydınlatma, set, filtreler ve filmin zorlanması gibi belirli bir hava sağlayacak yolları belirten terim. Büyük bütçeli yapımlarda çoğu zaman bir görsel etki danışmanı da bulunur.

VOICE OVER (VO) - DIŞ SES - Konuşan kişinin görüntüde gözükmediği diyalog veya anlatım.

W

WA - GENİŞ AÇI - WIDE ANGLE sözcüklerinin kısaltması.

WALLAH - RABARBA - Geri plandaki kişilerin ne dedikleri anlaşılmayan konuşma sesleri.

WALKIE-TALKIE - EL TELSİZİ - Genellikle yönetmen yardımcıları sette hızlı haberleşme için kullanır.

WALK-ON - YÜRÜYÜŞ, GEÇİŞ - Bir filmde oyun gerektirmeyen, sözsüz kısa bir rol, görünüş.

WALK-THROUGH - Bak. RUN-THROUGH.

WARDROBE - KOSTÜM - Bir film, sahne oyunu veya televizyon şovunda bir oyuncunun, üzerinde taşıdığı her türlü kumaş eşya.

WARDROBE MISTRESS/MASTER - Bak. COSTUMER.

WARNING BELL - UYARI ZİLİ - Tek zil, çekimin başlamak üzere olduğunu, herkesin ve herşeyin sessiz olması gerektiğini belirtir. İki zil, çekimin bittiğini, herkesin rahat edebileceğini bildirir.

WASH - YIKAMA, DURULAMA - Banyodan çıkan filmin üstündeki kimyasal maddelerin temizlendiği 'su banyosu'.

WAXING - CİLALAMAK - Banyodan yeni çıkan kopyaların projektörden rahat geçmesi için bobinlerin kenarları hafifçe yağlanarak cilalanır.

WEAVE - Film şeridinin kamera veya projektör kızağından geçerken iki yana doğru kıpırdaması.

WEDGE (= CINEX STRIP) - Laboratuarın, günlük kopyaların yanında yolladığı kısa prova parçaları. Görüntü yönetmeni bunlara bakarak, bir gün önce kullandığı negatifin kalitesini ve yaptığı pozlamanın doğruluk derecesini anlar.

WELFARE WORKER/TEACHER - Reşit olmayan çocuk oyuncularla çalışırken uyulması gereken kurallara uyumu kontrol ve sağlamakla görevli kişi.

WESTERN - VESTERN, KOVBOY FİLMİ - Amerikan sinemasına özgü bir film türü. Kovboylar, kızılderililer, atlar, kötü adamlar, iyi adamlarla doludur. Hikâyeleri hep Amerika'nın batısında geçer. John Ford ve Howard Hawks, bu türün en büyük ustaları idi.

WESTERN DOLLY - Bozuk, engebeli alanlarda kullanılan, büyük lastik tekerlekli kamera kaydırma arabası.

WET GATE - Bak. LIQUID GATE.

WGA - WRITERS GUILD OF AMERICA sözleri için kısaltma.

WHIP SHOT - Bak. SWISH PAN.

WHIRLY - Bak. CRANE.

WIDE ANGLE - GENİŞ AÇI - Normal objektifin gördüğünden daha geniş bir alanı kapsayan ve geniş açı objektifle çekilen plan.

WIDE ANGLE LENS - GENİŞ AÇI OBJEKTİF - Normal objektifin gördüğünden çok daha geniş bir alanı gören objektif. Perspektifi iyice zorladıkları için ön plandaki cisimler normalden büyük ve yakın, geri plandakiler normalden küçük ve uzak görünür. Normal objektiflerin görüş açısı 45-50 derece iken, geniş açıların 60-65 ve daha üstüdür.

WIDE-SCREEN PROCESSES - GENİŞ PERDE SİSTEMİ - Normalden daha geniş görüntüler veren sistem. Bak. ASPECT RATIO, CINEMASCOPE, ANAMORPHIC.

WIGWAG (= WARNING LIGHT) - UYARI IŞIĞI - İçerde film çekildiğini belirtmek için stüdyonun dışında yanan, genellikle kırmızı renkli ışık.

WILD MOTOR - Bak. VARIABLE SPEED MOTOR.

WILD PICTURE - SESSİZ ÇEKİM - Beraberinde ses kaydedilmeyen film çekimi. Bak. MOS.

WILD SOUND/WILD RECORDING - ÇIPLAK SES - Beraberinde film çekilmeyen ses kaydı. Yapım sonrası miksajda kullanılacak ses malzemesini zenginleştirmek için kaydedilen bir mekânın doğal sesleri (oda sesi, rabarba, çevre sesi vb). Bak. SOUND EFFECT.

WILD TRACK - Bak. WILD SOUND.

WIND - SARIM - A-sarım (A-WIND) = duyartabaka dışta.
B-sarım (B-WIND) = duyartabaka içte.
35 mm.de a-sarım baskıda, b-sarım kamerada kullanılır.

WINDING - SARMAK - Film şeridi veya ses bandını bir makaradan (REEL) öbürüne aktarmak, ya da takozun (CORE) üstüne geri sarmak.

WIND MACHINE (= RITTER) - FAN - Bir sette rüzgâr etkisi yaratmak için kullanılan araç.

WING IT- Bak. AD-LIB.

WIPE - Bir görüntüyü iterek veya silerek onun yerine geçen yeni bir görüntü yaratan optik etki. İki görüntünün yer değiştirme şeklinin sonsuz çeşitleri olabilir.

WORD OF MOUTH - SÖYLENTİ, DEDİKODU - Bir film hakkında eşe dosta kulaktan kulağa yayılan, beğenen ya da kötüleyen sözler.

WORKING TITLE - ÇEKİM ADI - Kesin adı belirlenene kadar bir filme takılan ad. Kimi zaman gizliliği sağlamak ve korsanlığı önlemek için film gösterime girene kadar çekim adı kullanılır. Woody Allen'in pek çok filminin çekim adı, 'Woody Allen Movie'dir.

WORK PRINT - İŞ KOPYASI - Günlük kopyaların eklenmesiyle meydana gelen çalışma kopyası. Bu kopya üzerinde kurgu son halini alınca, negatif onunla eşlenerek kesilir.

WRANGLER - Bak. TRAINER.

WRAP - TOPLANIN, PAYDOS - Genellikle, o günkü çekimin sona erdiğini belirtir. Ama belli bir mekândaki çalışmanın sona erdiğini belirtmek için de kullanılır.

WRITERS GUILD OF AMERICA - Sinema ve televizyon endüstrisindeki senaryo yazarlarının meslek kuruluşu.

WRITTEN BY - Yazarın, hem özgün hikâyeyi, hem de senaryoyu yazdığını belirtir.

X

X - Tek bir kareyi belirten kısaltma.

X-COPY - İlk dup master ses bandı.

X-DISSOLVE - Çapraz geçmeyi belirten kısaltma.

XFR/XFER - TRANSFER'i belirten kısaltma.

XLS - EXTRA LONG SHOT - (çok uzak plan) için kısaltma.

X-RATED - 21 yaşından yukarı kişilerin seyredebileceği film. Aşırı şiddet ve seks sahneleri içerirler.

Y

Y-CABLE/Y-JOINT - Bir kabloya iki kablo bağlayabilmek için ara parça.

YELLOW - SARI - Asal renklerden biri.

Z

ZEPPELIN (= ZEPPELIN WINDSCREEN) - Rüzgâr sesini azaltmak için bir mikrofona takılan parça.

ZIP PAN - Bak. SWISH PAN.

ZOETROPE - Sinemadan önceki zamanlarda hareket duygusu elde etmek için bir dizi resmi döndürerek izlemeye yarayan araç.

ZOOM - ZUM - Bir objektifin odak uzunluğunu değiştirerek görüntüdeki cismin boyutunu değiştiren sistem. Kamera ileriye zum (ZOOM IN) yaptığı zaman cisim büyür fakat alan derinliği azalır, görüş açısı daralır. Geriye zumda da (ZOOM OUT) bunun tersi olur. İleri veya geri kaydırma hareketinde ise objektifin görüş açısı değişmez.

ZOOM LENS - ZUM OBJEKTİF - Sinema, video ve fotoğraf kameralarında kullanılan, normal, genişaçı ve teleobjektif özelliklerini taşıyan odak uzunluğu değişken objektif. Değişik odaklı objektifler kullanmak için objektif değiştirmeyi gereksiz kılar. İleri veya geri zum yaparak kamerayı yerinden oynatmadan ve net ayarını değiştirmeden bir cisme yaklaşma veya ondan uzaklaşma etkisi sağlar.

Her endüstri dalının kendine özgü dili, özel terimleri ve argosu vardır.Sinema endüstrisinde kullanılan her sözcüğü bu kitaba sığdırmak olanaksız, bu yüzden en çok kullanılanları seçmekle sınırladım kendimi. Gene de garip terimlerle karşılaşmayacaksınız demek değildir bu. Onaltı yıldan fazladır bu meslekte olduğum halde,"Murder your vife brick" benim içinde çok yeni bir terim. Arasıra karşılaşacağınız nüktelerden hoşlanacağınızı umarım. "Endüstri" hakkında yazarken gülümsemeden olmuyor.

Meslekten olanlar için "Filmmaker's Dictionnary", kendi alanları dışında terimleri anlamalarına yardımcı olacak. Öğrenciler ve sinemaya yeni başlayanlar içinse. İyi bir bilgi kaynağı olacak: Böylece birisi size "Kill the baby" dediği zaman dehşete düşmeyeceksiniz. Sizden yalnızca küçük spotu söndürmenizi istediğini bileceksiniz.

İyi çekimler,

Ralph S.Singleton

12.50YTL

es YAYINLARI
İstiklal Cad. Anadolu Sok. No:25 D.3
Beyoğlu / İSTANBUL
Tel : 0 (212) 252 0775
Faks : 0 (212) 252 0769
esyay@mynet.com

ISBN: 975-8716-10-07
9 789758 716104